

3^ο Διεθνές Συνέδριο Δημιουργική Γραφή

6-8 Οκτωβρίου 2017

Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Κέρκυρα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
"ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗ ΓΡΑΦΗ"

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΗΛΕΚΣΩΝΙΑΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΑΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ

ΙΟΝΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

Τιμώμενο Πρόσωπο
Θάνος Μικρούτσικος

Προσκεκλημένοι Ομιλητές

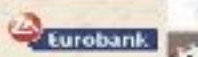
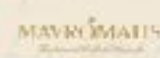
Andrew Cowan

Elena Sampson

Peter Salman

Alin Tasciyan

ΧΟΡΗΓΟΙ

<http://fowc.conference.web.uoiwv.gr>

ΒΙΒΛΙΟ ΠΕΡΙΛΗΨΕΩΝ

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Δημήτριος Π. Νάσκος

Η κινηματογραφική γραφή στη μεταμοντέρνα εποχή

Η κυριαρχία της πληροφορίας και του διαδικτύου στον σύγχρονο κόσμο έχει ως αποτέλεσμα ο μέσος άνθρωπος να ελκύεται περισσότερο από έναν κινηματογραφικό τρόπο γραφής, μια γραφή ρέουσα και απαλλαγμένη από βερμπαλισμούς. Πολλοί αμερικάνοι συγγραφείς που, αντί για πένα χρησιμοποιούν «κάμερα», βραβεύονται, μεταφράζονται σε πολλές γλώσσες και πουλάνε εκατομμύρια αντίτυπα. Στην εισήγηση αυτή θα παρουσιαστεί η κινηματογραφική αφήγηση, ένας τρόπος γραφής σύμφωνα με αυτά τα χαρακτηριστικά της εποχής μας.

Θα γίνει αναφορά στον Πλάτωνα που έστησε τη φιλοσοφία του με διαλόγους σαν να έγραφε θέατρο, στη «μέση οδό» του Αριστοτέλη, την οποία εξέφρασε στη λογοτεχνία των τελευταίων ετών ο Έρνεστ Χέμινγουι. Θα ακολουθήσει μια σύγκριση ανάμεσα στη λιτή αρχαία ελληνική αγαλματοποιία με το υπερστολισμένο ροκοκό και μπαρόκ, με σκοπό να αποδειχθεί πως και στη γραφή μπορεί να λειτουργήσει αποτελεσματικά το “less is more”. Η αναφορά στο συλλογικό ασυνείδητο του Γιούνγκ θα παρουσιαστεί παράλληλα με την έρευνα που αυτός έκανε σε φυλές Ινδιάνων παρατηρώντας πως, όταν κάθονταν τις νύχτες γύρω από τη φωτιά, ο σοφός τους μιλούσε με εικόνες, για να τους δώσει το νόημα που επιθυμούσε. Τέλος, η εισήγηση θα ολοκληρωθεί με ορισμένα σεναριακά εργαλεία που συναρπάζουν τον θεατή-αναγνώστη από την πρώτη στιγμή, με τεχνικές σχετικές με τη δημιουργία των ηρώων, τον ρόλο των turning points και της κάθαρσης.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Σπυρίδων Κιοσσές

Διαβαίνοντας το κατώφλι του κειμένου: δραστηριότητες δημιουργικής ανάγνωσης και γραφής με αφορμή τα παρακειμενικά στοιχεία.

Το παρακείμενο είναι ένας ετερόκλητος χώρος πρακτικών και «λόγων», που συνδέονται με τη συγγραφική και εκδοτική διαδικασία, και περιλαμβάνει στοιχεία όπως ο τίτλος, ο υπότιτλος, οι τίτλοι των κεφαλαίων και υποκεφαλαίων, οι πλαγιότιτλοι, το εξώφυλλο, το οπισθόφυλλο, το όνομα (ή ψευδώνυμο) του συγγραφέα, εργοβιογραφικά σημειώματα στα αυτιά ή στο σώμα του βιβλίου, εισαγωγικά σημειώματα, πρόλογοι, επίλογοι, κ.ά. Πρόκειται στην ουσία για ένα σύνολο άλλων «κειμένων», με τα οποία το κυρίως κείμενο διαλέγεται ποικιλότροπα. Τα παρακειμενικά στοιχεία υπερβαίνουν, έτσι, τον χαρακτήρα των συγγραφικών και εκδοτικών συμβάσεων, καθώς κατά κανόνα ενέχουν ιδιαίτερη λειτουργική αξία: αποτελούν παράπλευρα σχόλια του κυρίως κειμένου, το φωτίζουν πολύπλευρα, και επηρεάζουν σε ποικίλο βαθμό τις αναγνωστικές προσδοκίες για το κείμενο, την ανάγνωση και την ερμηνεία του. Η προτεινόμενη εισήγηση διερευνά θεωρητικά ζητήματα που αφορούν τη λειτουργία, τη μορφή και το περιεχόμενο των στοιχείων του παρακειμένου, ενώ εστιάζει κυρίως στον τρόπο με τον οποίο τα στοιχεία αυτά θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν στο πλαίσιο της δημιουργικής ανάγνωσης και γραφής, μέσω συγκεκριμένων δραστηριοτήτων που θα παρουσιαστούν.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ανδρέας Θανασούλας

Λειτουργικά δίπολα στο έργο του Gabriel Garcia Marquez «Εκατό χρόνια μοναξιά».

Πολλά έχουν ειπωθεί για μηχανισμούς που ο λατινοαμερικάνος μυθιστοριογράφος Garcia Marquez χρησιμοποιεί προκειμένου να αποκτήσει την ιδιότυπη αφηγηματική τέχνη, η οποία χαίρει ευρείας αποδοχής, όπως αποδεικνύουν οι πωλήσεις των βιβλίων παγκοσμίως. Ιδιαίτερως, το "Εκατό χρόνια μοναξιά" έχει χαρακτηριστεί από κάποιους ως το «απόλυτο μυθιστόρημα» και είναι πλήθος οι συγγραφείς που προσπάθησαν να μιμηθούν, τουλάχιστον θεματικά, την αφήγηση της ιστορίας μιας οικογένειας για μακρά χρονική περίοδο. Διερευνώντας το κείμενο του λατινοαμερικάνου συγγραφέα θα φωτιστεί μια ιδιαίτερη και άγνωστη αφηγηματική τεχνοτροπία, που στηρίζεται σε «λειτουργικά δίπολα» που καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό το λογοτεχνικό ύφος του μυθιστορήματος. Ο όρος «λειτουργικά δίπολα» είναι επινοημένος προκειμένου να περιγράψει όσο το δυνατόν καλύτερα μια τεχνική η οποία στηρίζεται σε αντίθετες έννοιες μέσα στην ίδια περίοδο, έννοιες που έχουν αντίθετα συναισθηματικά φορτία στη συλλογική αντίληψη. Αντικείμενο της παρούσας εισήγησης είναι ο εντοπισμός μιας σειράς τέτοιων λειτουργικών δίπολων στο λόγο του Garcia Marquez, μιας τεχνοτροπίας που μπορεί να συνεισφέρει στην ενίσχυση της επιστήμης της Δημιουργικής Γραφής, μέσα από ασκήσεις ύφους που στηρίζονται στην εν λόγω τεχνική, αλλά και η διερεύνηση τόσο της αφηγηματικής όσο και της λογοτεχνικής λειτουργίας που μοιραία προκύπτει από τη αποκάλυψη ενός στοιχείου που καθορίζει αρκετά το ατομικό ύφος του συγγραφέα.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Κωνσταντία Παπαστεργιοπούλου

Το δομημένο περιβάλλον της πόλης της Θεσσαλονίκης στους σύγχρονους Θεσσαλονικείς πεζογράφους

Η πόλη της Θεσσαλονίκης συνιστά μια από τις πιο μυθοποιημένες ελληνικές πόλεις στην ελληνική πεζογραφία, καθώς ως πόλη της λογοτεχνίας αποτέλεσε για πολλούς πεζογράφους το μόνιμο σκηνικό μέσα στο οποίο εκτυλίσσονται οι ανθρώπινες ιστορίες. Ο σκοπός της εισήγησης είναι η διερεύνηση του τρόπου με τον οποίο αποτυπώνεται το δομημένο περιβάλλον της Θεσσαλονίκης καθώς επίσης, ο ρόλος και οι λειτουργίες που επιτελεί στο πλαίσιο της αφήγησης μέσα από το έργο των σύγχρονων Θεσσαλονικέων πεζογράφων. Ειδικότερα, οι συγγραφείς και τα έργα που επιλέχθηκαν είναι η Σκιά της Πεταλούδας και η Ανεμώλια του Ι. Ζουργού, ο Γύρος του θανάτου του Θ. Κοροβίνη, το Τσίρκο των Ψύλλων του Α. Λυκεσά και τέλος, ο Μωβ μαέστρος και το Απόψε δεν έχουμε φίλους της Σ. Νικολαΐδου. Η επιλογή των λογοτεχνικών έργων απορρέει από το γεγονός ότι υπάρχουν πολλές αναφορές στο δομημένο περιβάλλον της πόλης, το οποίο συνιστά ένα από τα βασικά συστατικά συγκρότησης του λογοτεχνικού μύθου της πόλης. Η εισήγηση θα αναδείξει ότι ο αστικός χώρος της Θεσσαλονίκης, δεν αποτελεί απλά το σκηνικό μέσα στο οποίο δρουν οι ήρωες, αλλά καθώς ανασυντίθεται μέσα από το λόγο κατέχει πρωταγωνιστικό ρόλο, ο οποίος καθορίζει το ρυθμό γραφής και έκφρασης, νοηματοδοτεί την αφήγηση και συνιστά οργανικό στοιχείο των μυθιστορημάτων.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ευάγγελος Κατσιφός

Δημιουργική γραφή και πολιτικοκοινωνική πραγματικότητα: το παράδειγμα του Fight Club

Το 2016 η νουβέλα του Τσακ Πόλανικ (Chuck Palahniuk) Fight Club, η οποία έγινε ταινία το 1999, είχε την εικοσαετή της επέτειο. Την ίδια χρονιά το λεξικό της Οξφόρδης, με αφορμή την εκλογή του Τραμπ και το Brexit, ανακήρυξε λέξη της χρονιάς τον όρο «μετά- αλήθεια». Πώς μπορεί τα παραπάνω να συνδέονται μεταξύ τους;

Η αφήγηση του Fight Club είναι σε πρώτο πρόσωπο και αφορά έναν δυστυχισμένο υπάλληλο γραφείου, ο οποίος, μη βρίσκοντας νόημα στη ζωή του, υποφέρει από αϋπνία. Ενώ προσπαθεί να λύσει το πρόβλημα της αϋπνίας συναντά ένα κατασκευαστή σαπουνιών, τον Τάιλερ Ντέρντεν, και ιδρύουν μαζί λέσχες πάλης, όπου καθημερινοί άνθρωποι παλεύουν μέχρι τελικής πτώσης.

Το έργο δέχτηκε πλήθος κριτικών, αντιφατικές μεταξύ τους, συνδέθηκε με σειρά πολιτικών γεγονότων που ακολούθησαν, επηρέασε κοινωνικές συμπεριφορές και τάσεις στη μόδα.

Αν και ο πρώτος κανόνας του Fight Club είναι να μη μιλάς ποτέ για το Fight Club, θα προσπαθήσουμε εδώ να δούμε γιατί το έργο του Πόλανικ γίνεται όλο και πιο επίκαιρο και πώς συνδέεται με έννοιες όπως «μετά- αλήθεια» και «μεταμοντερνισμός».

Στην Ελλάδα το βιβλίο εκδόθηκε το 2000 από τις εκδόσεις Οξύ, ενώ το 2015 επανεμφανίστηκε σε μορφή κόμικς. Το 2017 επανεκδόθηκε από τις εκδόσεις Αίολος.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 2: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες (μουσική, ζωγραφική κ.ά.)

Βασιλική Νίκα, Σιδερή Πατσιδου, Μαρία Ζωγράφου - Τσαντάκη

Ιστορίες του Μουσείου με παιδιά πρωταγωνιστές

Το Μουσείο, ως χώρος καλλιέργειας της αισθητικής και πολιτισμικής ευαισθησίας δίνει τη δυνατότητα ανάπτυξης της δημιουργικής γραφής ακόμη και σε νηπιακής ηλικίας μαθητές, μέσα από την αλληλεπίδρασή τους με τα εκθέματα, με την καλλιέργεια της καλλιτεχνικής έκφρασης, την ανάπτυξη της γλωσσικής ικανότητας και την επαφή με τα ποικίλα είδη του λογοτεχνικού λόγου.

Κατά το σχολικό έτος 2016 - 2017, παιδιά από το 1ο και 2ο Νηπιαγωγείο Πέλλας, συνεργάστηκαν, δημιούργησαν και μοιράστηκαν κείμενα γραφής με αφορμή τα εκθέματα που διέκριναν και παρατήρησαν συστηματικά στις επισκέψεις τους στο Αρχαιολογικό Μουσείο της Πέλλας. Στα πλαίσια του προγράμματος με τίτλο « Ιστορίες του μουσείου με παιδιά πρωταγωνιστές» εκπονήθηκαν διαθεματικές δράσεις προσέγγισης συγκεκριμένων εκθεμάτων του Μουσείου, με βασικό άξονα την καλλιέργεια των γλωσσικών ικανοτήτων των παιδιών και την ανάπτυξη δημιουργικού λόγου. Ειδικότερα, με βιωματική μάθηση μέσα από ομαδοσυνεργατικές πρακτικές και ποικίλες παιγνιώδεις δραστηριότητες είχαμε ως στόχο την ανάπτυξη της φαντασίας και του λεξιλογίου των παιδιών, τη παραγωγή αυθεντικών κειμένων, τη χρήση επικοινωνιακών στρατηγικών, τη καλλιέργεια της αντίληψης και της εφευρετικότητας συνδυάζοντας τη χρήση των Νέων Τεχνολογιών. Τα παιδιά δημιούργησαν ιστορίες, ποιήματα και λίμερικ, ψηφιακά άλμπουμ, ψυχαγωγήθηκαν με γλωσσικά παιχνίδια και κουκλοθέατρο, δημιούργησαν κόμικς, αφίσες και βιβλία, επινόησαν διαλόγους και στιχάκια και ήρθαν σε επαφή με κείμενα παιδικής λογοτεχνίας με βάση εκθέματα του Μουσείου στο πλαίσιο της ανάδυσης δημιουργικού λόγου συνδυαστικά με μουσειακή εκπαίδευση.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 2: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες (μουσική, ζωγραφική κ.ά.)

Φανή Κεχαγιά

Διάσημα έργα τέχνης αποκτούν φωνή

Στο Μάθημα Επιλογής Γ' Λυκείου «Ιστορία Τέχνης», αφού παρουσιάστηκαν περίοδοι της παγκόσμιας Ιστορίας Τέχνης και τα βασικά χαρακτηριστικά τους, μελετήθηκαν σε βάθος κάποια από τα σημαντικότερα και διασημότερα έργα τέχνης και δημιουργοί που αποτέλεσαν σταθμό στην Ιστορία της παγκόσμιας Τέχνης. Έπειτα, δόθηκαν στους μαθητές φύλλα εργασίας με το κάθε έργο χωριστά, με ασκήσεις δημιουργικής γραφής, όπως πχ ενδεικτικά:

- Είστε ο Δαυίδ του Μιχαήλ Άγγελου. Τι λέτε στους περαστικούς;
- Περιγράψετε τη Γκουέρνικα του Πικάσο μέσα από τα μάτια ενός δεκάχρονου παιδιού.
- Τι συζητούν μεταξύ τους ο Αριστοτέλης και ο Πλάτωνας στη «Σχολή των Αθηνών» του Ραφαήλ;
- Υποθέστε πως η «Ζαν Αβρίλ» του Τουλούζ-Λωτρέκ είναι διαφημιστική αφίσα κι εσείς ο διαφημιστής που καλείστε να γράψετε τη λεζάντα για την εκδήλωση.

Θα παρουσιαστούν επιλεκτικά κάποιες από τις απαντήσεις των μαθητών, ώστε να αναδειχτεί πως η Δημιουργική Γραφή μπορεί να ζωντανέψει τη φαντασία, να ενεργοποιήσει λανθάνουσες συγγραφικές δεξιότητες και, τέλος, να λειτουργήσει ως δίαυλος προσέγγισης της γνώσης από ενδιαφέρουσες ατραπούς, ακόμη και σε μαθήματα με τα οποία αρχικά φαίνεται πως δε σχετίζεται. Η εφαρμογή Δημιουργικής Γραφής στο μάθημα της Ιστορίας Τέχνης, κατά γενική ομολογία των μαθητών, συνέβαλλε στην ουσιαστικότερη γνωριμία με τα έργα που διερευνήθηκαν.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 2: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες (μουσική, ζωγραφική κ.ά.)

Δήμητρα Λογγίνου

Φωτογραφία και Δημιουργική γραφή

Γενικός στόχος της εισήγησης είναι η σύνδεση της τέχνης της φωτογραφίας με τα επιμέρους είδη της δημιουργικής γραφής. Ειδικότερα, η εισήγηση σκοπεύει να προτείνει, μέσω της φωτογραφίας, τρόπους τους οποίους μπορεί να εφαρμόσει ο εκπαιδευτικός σε όλες τις σχολικές τάξεις της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, προκειμένου να βοηθήσει τους μαθητές του στην παραγωγή πρωτότυπων κειμένων δημιουργικής γραφής (ποιήματα, πεζογραφία, σενάριο, στιχουργική, θεατρικό κείμενο, δημοσιογραφικός λόγος κ.α.). Πρόκειται για τρόπους που αποτελούν ταυτόχρονα ολοκληρωμένες διαθεματικές διδακτικές προτάσεις, που στοχεύουν στην ανάπτυξη της συνεργασίας, της κριτικής ικανότητας, της πρωτοβουλίας και της ελεύθερης σκέψης των μαθητών. Η αποτύπωση της πνευματικής διεργασίας που λαμβάνει χώρα κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας γίνεται με τη συγγραφή ενός λογοτεχνικού είδους, επιλεγμένο από τους μαθητές με δημοκρατικό τρόπο.

Παράλληλα, η εισήγηση παρουσιάζει την περίπτωση του blog «Φωτοτεχνήματα», ενός ιστότοπου που συνδέει την τέχνη της φωτογραφίας με την δημιουργική γραφή και συγκεκριμένα την ποίηση. Οι φωτογραφικές απεικονίσεις του «Φωτοτεχνήματα» μετασχηματίζονται σε ποιητικές δημιουργίες ανάλογα με την διάθεση και την προσωπικότητα του δημιουργού. Προτείνεται η αξιοποίησή του blog για τις εκπαιδευτικές ανάγκες της δημιουργικής γραφής, ενώ ταυτόχρονα παρακινούνται οι εκπαιδευτικοί να χρησιμοποιήσουν τα ελεύθερα εργαλεία του διαδικτύου, προκειμένου να δημοσιοποιήσουν με ασφαλή τρόπο, τα έργα δημιουργικής γραφής των μαθητών τους.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 2: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες (μουσική, ζωγραφική κ.ά.)

Σοφία Στέλλα Σώσειλου

Διηγήματα εμπνευσμένα από ζωγραφικά έργα

Η σχέση της γραφής με τη ζωγραφική μπορεί να αναδειχτεί μέσω της συγγραφής διηγημάτων, τα οποία συνδιαλέγονται με ζωγραφικούς πίνακες. Σκοπός είναι να διαφανεί η δημιουργική αξία αυτής της πρακτικής, κατά την οποία οι πίνακες ζωγραφικής ως αρχικό ερέθισμα, μέσω της αισθητικής ανάλυσής τους και της μελέτης όλων των στοιχείων τους, χρησιμοποιούνται ως πηγή έμπνευσης. Τα αντίστοιχα διηγήματα αναπτύσσονται με την εμπλοκή της δημιουργικής φαντασίας και εξελίσσονται σύμφωνα με τις τεχνικές της μυθοπλασίας και της αφήγησης.

Όταν τα διηγήματα εμπνέονται από ιστορικά ρεαλιστικά έργα μπορούν να εμπειρεύουν πραγματολογικά στοιχεία της εποχής της οποίας ανασυσταίνουν και η πλοκή τους να βασίζεται σε έρευνα ηθογραφικών στοιχείων και ιστορικών γεγονότων. Η αισθητική ενός τέτοιου διηγήματος εμπνέεται από την εικαστική αφήγηση του αντίστοιχου πίνακα του ζωγράφου.

Το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα στην Ελλάδα ταυτίζεται με τις πρώτες δεκαετίες του νεοσύστατου ελληνικού ανεξάρτητου κράτους και οι ηθογραφικοί πίνακες του Νικολάου Γύζη (1842-1901) και του Νικηφόρου Λύτρα (1832-1904) λειτουργούν ως παράθυρα στον χρόνο, μίας περιόδου που είναι σχετικά άγνωστη και άρα γοητευτική στη λογοτεχνική της ανασύσταση. Διηγήματα εμπνευσμένα από τη ζωγραφική των δύο αυτών ζωγράφων θα παρατεθούν ως παραδείγματα.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 2: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες (μουσική, ζωγραφική κ.ά.)

Χάρις Μέγα

Πρωτότυπη μουσική σύνθεση στο θέατρο για παιδιά, διασκευάζοντας το παραμύθι «Η κατάρα της θλιμμένης γκριμάτσας» της Χάρις Μέγα

Οι διασκευές ως διαφορετικός τρόπος προσέγγισης ενός κειμένου στόχο έχουν να εξυπηρετήσουν άλλες ανάγκες. Μεταφέροντας ένα λογοτεχνικό έργο(παραμύθι) στη σκηνή εμπλέκονται αυτόματα κι άλλες τέχνες κι από απλό ανάγνωσμα μετατρέπεται σε πολυδιάστατο θέαμα. Ο ανήλικος αναγνώστης σε ρόλο πια θεατή αποκτά αισθητικά κριτήρια σε σχέση με μια πιο ολοκληρωμένη καλλιτεχνική δημιουργία - έκφραση. «Η μουσική, όπως λέει ο Adorno, είναι μια γλώσσα χωρίς προθέσεις, δηλαδή χωρίς σημασίες. Εντούτοις δεν παύει να είναι γλώσσα, ένα σύνολο δηλαδή από στοιχεία που αναφέρονται το ένα στο άλλο και έτσι νοηματοδοτούν το ένα το άλλο». Αναπόσπαστο κομμάτι της θεατρικής παράστασης η μουσική, άλλες φορές χρωματίζει τη δράση κι άλλες λειτουργεί διευκρινιστικά. Ο θεατρικός λόγος συμπληρώνεται από τη μουσική προσδίδοντας στο παιδί ρόλο διττό, θεατής-ακροατής.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 3: Δ.Γ. Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες.

Ελένη Λάιου

«Γνωρίζοντας τον εαυτό μου μέσα από τα γραπτά μου» : Η χρήση της Δημιουργικής γραφής στον χώρο της Ψυχοθεραπείας για την αντιμετώπιση στρεσογόνων καταστάσεων που βιώνει ο σημερινός άνθρωπος.

Είναι γνωστό ότι η ενασχόληση με το διάβασμα και τη συγγραφή, όχι απαραίτητα κειμένων που θα δημοσιευτούν, έχει ψυχοθεραπευτικές ιδιότητες. Μπορεί να βοηθήσει τον αναγνώστη ή το συγγραφέα να αποσυμφωριστεί και να ηρεμήσει. Οι ευεργετικές αυτές ιδιότητες της δημιουργικής γραφής και της ανάγνωσης έχουν αναγνωριστεί από πολλούς ψυχοθεραπευτές, οι οποίοι χρησιμοποιούν πλέον στις συνεδρίες τους ασκήσεις δημιουργικής γραφής για να βοηθήσουν τον ασθενή να δει μόνος του το πρόβλημα που υπάρχει και να το αντιμετωπίσει με τις δικές του δυνάμεις. Μικροί και μεγάλοι πλέον, λόγω των δεδομένων που επικρατούν στη σημερινή κοινωνία έρχονται αντιμέτωποι με στρεσογόνες καταστάσεις οι οποίες τους οδηγούν σε ψυχική αποδυνάμωση. Σε αυτό λοιπόν το κομμάτι έρχεται ο ψυχοθεραπευτής να βοηθήσει. Βασιζόμενος σε θεραπείες όπως η γνωσιακή/συμπεριφορική και η αφηγηματική, θεραπείες που στηρίζονται στην εκούσια στη συμμετοχή του ασθενή μέσω ασκήσεων που πραγματοποιεί ο ίδιος, με την καθοδήγηση πάντα του ψυχοθεραπευτή, στοχεύει στην ψυχική ενδυνάμωση του ασθενή και στην εκμάθησή του αντιμετωπίζει ηπιότερα τα καθημερινά του προβλήματα.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 3: Δ.Γ. Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες.

Αντωνία Πατσιοδήμου, Αντρέας Καρακίτσιος

Η καλλιέργεια της διακειμενικής ενημερότητας μέσω γραφημάτων δράσης και η σύνδεσή της με τη δημιουργική γραφή

Η διακειμενική ενημερότητα είναι η ικανότητα αναγνώρισης των δομικών στοιχείων ενός κειμένου και των σχέσεων του με άλλα κείμενα, καθώς και η ικανότητα χειρισμού αυτών των στοιχείων στη δημιουργία ενός νέου κειμένου. Στην εκπαιδευτική έρευνα η ανάπτυξή της συνδέεται θετικά με την αναγνωστική ικανότητα και τη δημιουργική γραφή.

Ένα εργαλείο γραμματισμού που ευνοεί την καλλιέργειά της είναι η χρήση γραφήματος δράσης σε μια ιστορία με το οποίο οπτικοποιούνται οι ενέργειες του βασικού χαρακτήρα στην πορεία του αφηγηματικού χρόνου. Στον οριζόντιο άξονα του χρόνου εμφανίζονται τα κεντρικά επεισόδια της αφήγησης, ενώ στον κατακόρυφο η τύχη / ατυχία του χαρακτήρα να επιλύει τα προβλήματα που παρουσιάζονται. Η ένωση των σημείων του γραφήματος σχηματίζει τη γραμμική παράσταση της δράσης του κεντρικού χαρακτήρα που συνήθως καταλήγει σε αίσιο τέλος μετά από αρκετές διακυμάνσεις.

Η ανάλυση, επίδειξη και παραγωγή τέτοιων γραφημάτων σε αφηγηματικά κείμενα που επεξεργάστηκαν στην τάξη, συνέβαλε στην καλλιέργεια της διακειμενικής ενημερότητας 14 μαθητών της Ε' τάξης του δημοτικού. Οι μαθητές αξιοποίησαν αυτό το εργαλείο στην παραγωγή και επιμέλεια δικών τους αφηγήσεων, οι οποίες εμφάνισαν πιο έντονη δράση σε σχέση με αφηγήσεις που έγραφαν πριν τη διδακτική παρέμβαση βάσει της ανάλυσης περιεχομένου που πραγματοποιήθηκε.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 3: Δ.Γ. Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες.

Κωνσταντία Κατσαρή

Τα λογοτεχνικά Ρεύματα στη διδασκαλία της Δημιουργικής Γραφής

Η Δημιουργική Γραφή εμπεριέχει τη συγγραφική άσκηση. Συνεπώς, απαιτεί εργαλεία διδακτικής πρακτικής. Στο πνεύμα αυτό η εξοικείωση με τα λογοτεχνικά Ρεύματα αλλά και η εμπέδωσή τους επιτυγχάνεται με ένα ανθολόγιο παραδειγματικών λογοτεχνικών κειμένων μέσα από το οποίο οι ασκούμενοι της Δημιουργικής Γραφής μπορούν να πειραματιστούν σε τρόπους, μεθόδους και ύφη γραφής.

Από τον Ρομαντισμό μέχρι τον Μεταμοντερνισμό ο δάσκαλος της Δημιουργικής Γραφής με ασκήσεις μίμησης ή παρώδησης λογοτεχνικών κειμένων, μεταγραφής από το ένα λογοτεχνικό Ρεύμα στο άλλο και παραγωγής πρωτότυπων κειμένων μπορεί να οδηγήσει τους ασκούμενους στη βιωματική γνώση της ιστορίας της συγγραφής από τον 18ο αιώνα μέχρι και σήμερα, υπό την έννοια της υπερκειμενικότητας του Gerard Genette και της διακειμενικότητας της Julia Kristeva.

Για κάθε λογοτεχνικό Ρεύμα αντιστοιχούν κάποια θέματα προσφιλή στην εποχή στην οποία γράφτηκαν τα κείμενα, καθώς και συγκεκριμένες τεχνικές. Καλό είναι τα κείμενα να εξετάζονται σε συνάρτηση με τα ιστορικά, κοινωνικοπολιτικά και πολιτιστικά δεδομένα των χρονικών περιόδων μέσα στις οποίες γράφτηκαν. Η διαχρονική, θετική αντιμετώπιση των έργων είναι προαπαιτούμενο για την κινητοποίηση της έμπνευσης στα εργαστήρια της Δημιουργικής Γραφής.

Τα προτεινόμενα λογοτεχνικά κείμενα καλό είναι να χρησιμοποιούνται και στα τρία στάδια της διδασκαλίας της συγγραφής. Στο Προσυγγραφικό - Αναγνωστικό στάδιο, στο Συγγραφικό στάδιο, θέτοντας περιορισμούς που μπορούν να οδηγήσουν στην κατανόηση των διαφοροποιήσεων των Ρευμάτων και στο Μετασυγγραφικό στάδιο - με τις μεταγενέστερες συμβουλευτικές παρεμβάσεις του διδάσκοντος.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 3: Δ.Γ. Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες.

Φωστήρα Ιασωνίδου

Ο συνδυασμός της δημιουργικής γραφής με τα λογισμικά δημιουργίας κόμικ ως παράγοντας κινητοποίησης και συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία στο μάθημα της ξένης γλώσσας στο δημοτικό.

Μπορεί η δημιουργική γραφή να ορίζεται ως μια διαδικασία κατά την οποία η διέγερση της δημιουργικότητας και της φαντασίας και ο συνδυασμός του παιχνιδιού με τη μάθηση προκαλούν την παραγωγή λόγου, είναι όμως αυτή η διαδικασία ικανή να κινητοποιήσει το ενδιαφέρον εκπαιδευτικών και μαθητών δημοτικού ώστε η εφαρμογή της στο μάθημα της ξένης γλώσσας στο δημοτικό να συνιστά ένα επιπλέον κίνητρο για συμμετοχή στη μαθησιακή διαδικασία; Και ακόμα, είναι δυνατό τα λογισμικά δημιουργίας κόμικ να ενισχύσουν τη δυναμική της παραγωγής πρωτότυπων κειμένων από τους μικρούς μαθητές; Στα ερωτήματα αυτά προσπαθήσαμε να απαντήσουμε προσανατολίζοντας το ενδιαφέρον της έρευνάς μας εξίσου στους διδάσκοντες-εμπυχωτές αυτής της καινοτόμας προσέγγισης διδασκαλίας/εκμάθησης της δεύτερης ξένης γλώσσας φωτίζοντας τις αναπαραστάσεις, τις αντιλήψεις και τις διαδικασίες που ακολουθούν οι εκπαιδευτικοί αλλά και τους δισταγμούς και τις προσδοκίες των ίδιων και των μαθητών τους μέσα από την εφαρμογή της παιδαγωγικής του πρότζεκτ και ειδικότερα των πρότζεκτ δημιουργικής γραφής στην ξένη γλώσσα στο δημοτικό. Στόχος μας επίσης είναι να αποκαλύψουμε τη δυναμική που προκαλείται χάρη στον συνδυασμό της γραπτής παραγωγής των μαθητών με τις νέες τεχνολογίες και ειδικότερα με τα προγράμματα δημιουργίας κόμικ και τη διδακτική/παιδαγωγική πρόκληση που αυτό επικαλείται προς όφελος της δημιουργίας κινήτρων συμμετοχής στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 3: Δ.Γ. Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες.

Βασιλική Στρώλη

Δημιουργική Γραφή και Ευεργετικές Ιδιότητες, Αυτοέκφραση, Αυτοπεποίθηση

Δημιουργικό είναι καθετί που εκφράζει τον εσωτερικό κόσμο του παιδιού, το βοηθά να εξωτερικεύσει τα ερεθίσματα του κόσμου που το περιβάλλει. Η δημιουργική γραφή είναι ένας διάλογος ανάμεσα στο παιδί και τον κόσμο του.

Πως η δημιουργική γραφή ενώνει ένα τμήμα με ανομοιομορφία;

Πως λειτουργεί ως είδος ψυχοθεραπείας καθώς και ως βασικός τρόπος ώστε το παιδί να προσλάβει έννοιες όπως η ομαδικότητα , η αποδοχή του άλλου, η διαφορετικότητα ,η εμπύχωση και η επικρότηση για το έργο του, η εποικοδομητική κριτική.

Παιχνίδι της Συγγραφής με τον Άνθρωπο , το Χώρο και τη Φύση

- Δημιουργούμε τους χώρους μιας ιστορίας ακούγοντας ήχους της φύσης. (Συγγραφή σε σχέση με τη Φύση)
- Ακούμε μία μελωδία και δημιουργούμε το χρόνο σε μια ιστορία(Συγγραφή σε σχέση με τη Μουσική)
- Παιχνίδι με τον Άνθρωπο .Σε πρώτο επίπεδο γνωρίζουμε τα παιδιά μεταξύ τους και τους ζητούμε να γράψουν ο ένας για τον άλλο ώστε να μιλήσουν μεταξύ τους, να δέσουν ως ομάδα και κάπως έτσι να ξεκινήσουν να αναγνωρίζουν πως δημιουργείται ένας ήρωας με αληθοφάνεια.
- Γράφουμε ιστορίες για να καταγράψουμε τους φόβους μας (ανώνυμα) στα πλαίσια της μυθοπλασίας. Τις διαβάζουμε ώστε να ανακαλύψουμε την ταύτιση των άλλων μαζί μας. Πόσο ίδιοι και ταυτόχρονα πόσο διαφορετικοί είμαστε.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης.

Παρασκευή Αντωνίου

Δημιουργική Γραφή και δυσκολίες στην παραγωγή γραπτού λόγου στο Δημοτικό

Οι μαθησιακές δυσκολίες στο δημοτικό σχολείο είναι ένα συχνό θα λέγαμε φαινόμενο. Οι έρευνες μας αναφέρουν ότι το 10% του μαθητικού πληθυσμού εμφανίζει μαθησιακές δυσκολίες . Οι δυσκολίες αυτές μπορεί να εντοπίζονται στην ορθογραφία, στην ανάγνωση, στην κατανόηση κειμένου , στα μαθηματικά, στη γραφή και στην παραγωγή γραπτού λόγου.. Η παραγωγή ενός κειμένου είναι μια δύσκολη, σύνθετη και πολύπλοκη διαδικασία Οι μαθητές προκειμένου να μάθουν να γράφουν με επάρκεια και ακρίβεια χρειάζεται να αναπτύξουν ποικίλες δεξιότητες, γνώσεις και στρατηγικές.

Προκειμένου λοιπόν οι μαθητές μου να μπορούν να δημιουργήσουν κάτι δικό τους χρησιμοποιούμε διάφορες δραστηριότητες μέσα στην τάξη. Αυτές βοηθούν το παιδί να δημιουργήσει και χωρίζονται σε 3 κατηγορίες. Δραστηριότητες ώστε να σκεφτούν κάτι καλό και να το γράψουν. Δραστηριότητες ώστε να γράψουν σωστά αυτό που σκέφτηκαν και δραστηριότητες όπου βελτιώνω την εμφάνιση του γραπτού μου.

Χρησιμοποιώντας λοιπόν ποικίλα μέσα όπως, τις εικόνες, το τραγούδι, την ανακάλυψη , το παιχνίδι και τη συνέντευξη τα παιδιά έχουν το πρώτο ερέθισμα ώστε να ξεκινήσουν το γράψιμο. Στη συνέχεια χρησιμοποιούμε διάφορες τεχνικές όπως το να ξαναγράψω τις προτάσεις ανακατεμένα, ώστε να βρω τη σωστή θέση της πρότασης στο κείμενο και τέλος με μηχανισμούς αυτοδιόρθωσης γράφουν ορθογραφήματα ή κάνουν συντακτικές αλλαγές.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης.

Σοφία Τσάτσου Νικολούλη, Αναστασία Αλευριάδου

Σχεδιασμός κι εφαρμογή προγράμματος Δημιουργικής Γραφής σε δύο περιπτώσεις μαθητών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνήσει τον ρόλο της Δημιουργικής Γραφής ως μέσο παρέμβασης σε μαθητές με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες που παρακολουθούν το γενικό σχολείο. Στην κατηγορία των Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών εντάσσονται οι μαθητές που αντιμετωπίζουν προβλήματα στη σχολική μάθηση και αφορούν κυρίως την ανάγνωση, τη γραφή και τα μαθηματικά. Η Δημιουργική Γραφή, περιλαμβάνοντας ένα πλήθος γνωστικών και κοινωνικο-συναισθηματικών στρατηγικών, μπορεί να καταστήσει αυτόνομους τους μαθητές με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες στην παραγωγή γραπτού λόγου. Η παρούσα έρευνα σχεδιάστηκε κι εφαρμόστηκε ως μια μελέτη περίπτωσης της εφαρμογής στρατηγικών Δημιουργικής Γραφής σε δύο μαθητές με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες στο γενικό δημοτικό σχολείο. Ειδικότερα, η έρευνα υλοποιήθηκε σε τρεις φάσεις. Η πρώτη φάση περιελάμβανε την αρχική αξιολόγηση με στόχο την άμεση παρατήρηση των παιδιών κατά την παραγωγή γραπτού λόγου και την αξιολόγηση των εξωτερικών τους κινήτρων. Η δεύτερη φάση περιελάμβανε τη διαμορφωτική αξιολόγηση με στόχο την εφαρμογή δραστηριοτήτων Δημιουργικής Γραφής, όπως: γραφή κόμικ, σύνθεση ποιήματος και απόδοσή του μέσω εργαλείου web 2.0, συγγραφή ιστορίας με τη βοήθεια οπτικού υλικού και ψηφιοποίησή της, ομαδική συγγραφή ιστορίας με τη χρήση εικονογραφημένων ζαριών, με τουβλάκια συναρμολόγησης και με τη χρήση ιδεογραμμάτων. Τέλος, η τρίτη φάση περιελάμβανε την τελική αξιολόγηση με στόχο να διερευνηθεί αν τροποποιήθηκε η στάση των μαθητών απέναντι στον γραπτό λόγο, αλλά και αν υπήρξε βελτίωση της γραπτής τους έκφρασης. Κατά τη διάρκεια της αξιολόγησης χρησιμοποιήθηκαν πρωτόκολλα συλλογής δεδομένων, τα οποία ενίσχυσε και η μαγνητοφώνηση των συνομιλιών με το κάθε παιδί. Τα αποτελέσματα συζητούνται στα πλαίσια ερευνών που έχουν διεξαχθεί σε διεθνές κυρίως επίπεδο σχετικά με την εκπαίδευση των στρατηγικών και των δεξιοτήτων αυτορρύθμισης σε μαθητές με Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης.

Άννα Αφεντουλίδου

Η Δημιουργική Γραφή ως ειδικό παιδαγωγικό εργαλείο ψυχοθεραπευτικής υποστήριξης. Ένα λογοτεχνικό παράδειγμα

Ο θετικός τρόπος με τον οποίο η φιλοσοφία και οι τεχνικές της Δημιουργικής Γραφής επιδρούν σε άτομα με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή διαταραχές ανάπτυξης και συναισθήματος. Το πώς η χρήση ποικίλων αφηγηματικών τεχνικών και κειμενικών παραλλαγών (π.χ. ασκήσεις εναλλαγής διαφορετικών προσώπων αφήγησης και εναλλασσόμενων ειδών εστίασης σε κείμενα ποιητικής και αναφορικής λειτουργίας, η χρήση της μεταφοράς, μετωνυμίας, ειρωνείας) βοηθά τα άτομα με διαταραχή συναισθήματος ή παρεκκλίνουσα κοινωνική συμπεριφορά να «ξεκλειδώσουν» τη λειτουργία της «ενσυναίσθησης», να μπουν δηλαδή στη θέση του Άλλου και να δουν με τα μάτια του. Ομοίως πώς η ίδια διαδικασία βοηθά τα άτομα του περιβάλλοντός τους να αλληλεπιδράσουν και να κατανοήσουν τη διαφορετικότητα. Τα υποστηρικτικά και ψυχοθεραπευτικά αποτελέσματα. Η τροποποίηση των προσδοκιών κοινωνικοποίησης. Η περίπτωση του Συνδρόμου Asperger, αναφορά σε εφήβους και ενηλίκους. Μια «λογοτεχνική» εφαρμογή στον Ξένο του Αλμπέρ Καμύ.

Παρασκευή 6-10-17

17:00- 18:30

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης.

Μένη Κανατσούλη

Μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες «συνδημιουργοί με δημιουργούς»: ΠΜΣ του ΤΕΠΑΕ (Τμήμα Επιστημών Προσχολικής Αγωγής και Εκπαίδευσης, Α.Π.Θ.) και στην κατεύθυνση «Πολιτισμικές Σπουδές και Παιδί»

Στην παρούσα εισήγηση, η δημιουργική δραστηριότητα, μάλιστα από πλευράς μεταπτυχιακών φοιτητών, εξετάζεται και αντιμετωπίζεται σε άμεση συνάφεια με το επιστημονικό πλαίσιο εντός του οποίου αυτή αναπτύσσεται. Το μεταπτυχιακό μάθημα «Συναντήσεις με δημιουργούς» (του 3ου εξαμήνου σπουδών) οικοδομήθηκε με τρόπο που προσπάθησε να συνδυάσει τρεις βασικές παραμέτρους:

- τις κεκτημένες επιστημονικές γνώσεις των φοιτητών από τα δύο προηγούμενα εξάμηνα σπουδών τους,
- την πρότερη εμπειρία συγγραφής επιστημονικών εργασιών που σε μεγάλο βαθμό όμως αφορούσε τη λογοτεχνική, κινηματογραφική, εικαστική κ.λπ. δημιουργία,
- την επαφή με τους ίδιους τους δημιουργούς

για να καταλήξει σε μια σειρά δημιουργικών δράσεων από τους ίδιους τους φοιτητές και με αποδέκτη το παιδί.

Οι δράσεις αυτές προϋπέθεταν την αξιοποίηση όλων των παραπάνω ώστε να οδηγούν σε πολιτισμικά προϊόντα που -ανεξάρτητα από το επίπεδο επιτυχίας τους- αποτελούσαν μια δημιουργική διαδικασία στην οποία είχε ίδια σημασία το τελικό αποτέλεσμα με την έρευνα, τα στάδια διαμόρφωσης και το σχεδιασμό του προϊόντος καθώς και με την κριτική αξιολόγησή του.

Έτσι, στο πλαίσιο του μαθήματος του οποίου είχα την ευθύνη, προτείνοντας στους φοιτητές κοινή θεματική -πάντα αναφορικά με το παιδί- επιλέγουν τον δημιουργικό τρόπο με τον οποίο θα την υλοποιήσουν: λογοτεχνικό κείμενο, κόμικς, βίντεο, παιχνίδι, δημιουργία ιστοσελίδας, κ.λπ. Τα πολιτισμικά αυτά προϊόντα θα παρουσιάσω και θα σχολιάσω με την παρούσα εισήγηση τόσο ως ερευνητική διαδικασία όσο και ως δημιουργική έκφραση (καινοτομία, έμπνευση).

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 1: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής)

Μαρία Χασιώτη

Γράφοντας κατά την «μιλιά» της Βάβως

Το παρόν πόνημα πραγματεύεται την δύναμη του Λόγου, όπως εκφράστηκε πρωταρχικώς κατά την Γένεσιν του σύμπαντος και όπως «μιλήθηκε», έως πρότινος, από τα χείλη του πεπαιδευμένου και «αγράμματος» λαού, και κυρίως της ελληνικής υπαίθρου. Ειδικότερα, το εγχείρημα ετούτο σπονδυλώνεται σε δυο άξονες. Αφ' ενός επιχειρείται να καταδειχθεί πώς το όνομα δηλοί το ον, την ουσία, μέσω των προσεγγίσεων των Ορφικών αποσπασμάτων, των πλατωνικών διαλόγων «Κρατύλος» και «Φαίδρος», των «Σχολίων εις τον Κρατύλον του Πλάτωνος» και της «Πλατωνικής θεολογίας» του νεοπλατωνικού Πρόκλου, του έργου «Περί θείων ονομάτων» του Διονυσίου Αρεοπαγίτου και της «Γενέσεως» της Παλαιάς Διαθήκης. Αφ' ετέρου, γίνεται απόπειρα να διαφανεί πώς η δυναμική του ονόματος, την οποίαν ερεύνησαν οι ανωτέρω φιλόσοφοι, διατηρήθηκε εν πολλοίς αμιγής στην «λαλιά» των Ελλήνων τσομπάνηδων, γεωργών και ψαράδων, που μένοντας κατ' ανάγκην μακριά από την «εγκύκλια μόρφωση», έγιναν φορείς της πρωταρχικής ουσίας των ονομάτων. Τοιουτοτρόπως, μέσω της συγκριτικής μεθόδου αναδύεται το πώς διήλθε η δυναμική του ονόματος από τα βάθη των χιλιετηρίδων έως το εγγύτατο παρελθόν μέσω της «ομιλίας», ήτοι της συν- περι -φοράς των ανθρώπων. Καταληκτικά, επισημαίνεται ο ελλοχεύων σήμερα κίνδυνος, αφού στόχος της «Νέας τάξης» είναι η απαγόρευση να λέγονται τα πράγματα με το όνομά τους, υποδεικνύοντας αυστηρά την πολιτική ή λεκτική «ορθότητα».

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 1: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής)

Μεταξούλα Μανικάρου

«Λαθεύοντας ιστορίες» με του μολυβιού την άκρη... Η Κοκκινোসκουφίτσα από τον Perrault και τους Grimm στις επαναηγήσεις του παραμυθιού σε ένα Εργαστήρι με «αντικλείδι» τη Δημιουργική Γραφή

Με βάση τα μυθιστορήματα «Φεγγάρι στο νερό» της Τούλας Τίγκα, «Αγριλιά» και «Η Ελένη και το τέρας» της Ζοέλ Λοπινό, θα μελετηθεί συγκριτικά ο τρόπος που αναπαριστάται και παρουσιάζεται η θέση της γυναίκας στο σύγχρονο μυθιστόρημα και πώς η τελική εικόνα των ηρωίδων επηρεάζεται από τις αντιλήψεις των συγγραφέων για την θέση του δικού τους φύλου στην σύγχρονη κοινωνία. Κοινό χαρακτηριστικό των παραπάνω επιλογών, είναι ότι οι συγγραφείς αφηγούνται ιστορίες οικογενειών από τον γενέθλιο τόπο τους (Τρίκαλα και Χανιά, αντίστοιχα) και καταγράφουν την θέση της γυναίκας στην ελληνική κοινωνία μέσα από τρεις γενιές.

Στην εργασία θα αναλυθούν οι σημαντικότερες ηρωίδες των έργων με τη χρήση της θεωρίας των χαρακτήρων και θα διερευνηθεί στη συνέχεια η θέση τους μέσα στην ελληνική κοινωνία και οικογένεια, όπως αυτή διαφαίνεται μέσα από τα μυθιστορήματα. Στην συνέχεια, θα παρατεθεί και συνέντευξη των δύο συγγραφέων, όπου θα απαντούν σε ερωτήματα για τις ηρωίδες τους, για τη θέση τους στην παραδοσιακή κοινωνία, για τον τρόπο που παρουσιάζονται μέσα στο μυθιστόρημα, για τις δικές τους πεποιθήσεις κι αντιλήψεις και τέλος, πώς οι ίδιες πιστεύουν ότι η δική τους προσωπικότητα επηρέασε την τελική εικόνα των ηρωίδων τους. Οι κυρίες, Λοπινό και Τίγκα, συμφωνούν να συμβάλλουν σε αυτήν την μελέτη.

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 1: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής)

Νίκος Τσιώτσος

Δυνητική Λογοτεχνία και Γραφή. Χρησιμοποιώντας τους Περιορισμούς του Επίπεδου Χώρου στη Συγγραφή Γεωμετρικών Αφηγημάτων για Παιδιά

Μετά από μια σύντομη παρουσίαση των θέσεων της Δυνητικής Λογοτεχνίας (ΟυLiPo) και της δυναμικής των εμποδίων (constraints) στην δημιουργία λογοτεχνικών κειμένων, η εισήγηση εξελίσσεται με την παρουσίαση της ανάπτυξης μικρών αστυνομικών ιστοριών μέσα στις οποίες τα γεωμετρικά σχήματα εμφανίζονται ως χαρακτήρες που δρουν σε έναν χώρο δύο διαστάσεων. Η απουσία της τρίτης διάστασης, που καθιστά τον χώρο εντελώς επίπεδο, γίνεται ένα κυρίαρχο εμπόδιο που, ωστόσο, δρα ευνοϊκά στην ανάπτυξη μιας ιδιαίτερης πλοκής. Σ' αυτήν τα χαρακτηριστικά και οι ιδιότητες των γεωμετρικών σχημάτων αφενός αναδεικνύονται, και αφετέρου λειτουργούν σαν επιπρόσθετα εμπόδια που, κατά τρόπο παράδοξο, συμβάλλουν στη σκιαγράφηση και την ολοκλήρωσή τους. Στη διάρκεια της ανάπτυξης των κειμένων, η κυρίαρχη έμφαση στην αφηγηματική τους διάσταση λειτούργησε ώστε ο διδακτικός τους χαρακτήρας -παρότι αποτέλεσε το αρχικό κίνητρο για τη δημιουργία τους- να παραμένει όσο το δυνατόν άδηλος και να αναδύεται παράλληλα, και αβίαστα, μέσα από την έμφαση στην πρόθεση για τη δημιουργία απλών και ευχάριστων ιστοριών για παιδιά.

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 1: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής)

Βασίλης Λέτσιος

Η δημιουργική μετάφραση της στιχουργικής από την Επτανησιακή Σχολή

Πώς μεταφράζεται/ αποδίδεται η στιχουργική; Πώς επιλέγονται από τον μεταφραστή οι (νέες) ποιητικές/ στιχουργικές μορφές κατά την πράξη της ποιητικής/ θεατρικής μετάφρασης; Σε επίπεδο κριτικής της λογοτεχνικής μετάφρασης, οι όποιες συγκρίσεις μεταφράσματος και πρωτοτύπου έργου αφορούν τη γλώσσα, ενώ η μετάφραση/ απόδοση της στιχουργικής σε (νέο) στιχουργικό/ ποιητικό σύμπαν συνήθως αποσιωπάται. Η παρούσα εισήγηση θα προσπαθήσει να απαντήσει στο πολύ σημαντικό αυτό ερώτημα με αναφορά σε ποιητικά/ θεατρικά μεταφράσματα εκπροσώπων της Επτανησιακής Σχολής, των οποίων το έργο στενά συνδέεται με τη θεωρία και πράξη της μετάφρασης. Αφετηρία της δημιουργικής μετάφρασης της στιχουργικής στην ελληνική γλώσσα εντοπίζουμε στο μεταφραστικό έργο του Σολωμού, όπως έχουμε επισημάνει σε πρόσφατη μελέτη μας, ωστόσο το έργο αυτό βρίσκει, θεωρούμε, δημιουργικούς συνεχιστές στην “Κερκυραϊκή Σχολή” ποιητών-μεταφραστών, οι οποίοι επιχειρούν, μέσω των μεταφραστικών τους πονημάτων, ποικίλες δημιουργικές αποτυπώσεις του έμμετρου ποιητικού και θεατρικού λόγου στην υπό διαμόρφωση ελληνική γλώσσα. Στην εισήγηση αυτή στοχεύουμε σε σύντομη παρουσίαση του γραμματολογικού γλωσσικού/ μεταφραστικού πλαισίου υπό συζήτηση και θα καταλήξουμε με αναφορά σε δημιουργικές μεταφραστικές απόπειρες Επτανησίων λογίων σε 15σύλλαβο, 13σύλλαβο και 11σύλλαβο.

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 1: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής)

Ελένη Πατσιατζή

Κρίση έμφυλων ταυτοτήτων στην πεζογραφική παραγωγή της κρίσης

Η «κρίση», ως κοινωνικοοικονομικό φαινόμενο επηρεάζει πολλαπλά τη σύγχρονη ελλαδική πραγματικότητα και την πολιτισμική παραγωγή. Ο χωρόχρονος της «κρίσης», ως ιστορικής και πολιτισμικής συνθήκης, αποτυπώνεται σε κείμενα του λογοτεχνικού πεδίου που συνιστούν αυτό που συχνά αποκαλείται «λογοτεχνία της κρίσης». Μέσα από διακεκριμένα κείμενα πεζογραφίας της συγκεκριμένης βιβλιοπαραγωγής διερευνώνται οι λογοτεχνικές αποτυπώσεις και απηχήσεις των μηχανισμών λειτουργίας των έμφυλων ταυτοτήτων στην Ελλάδα της κρίσης, με έμφαση στην παραδοσιακή προσκόλληση στην έμφυλη ιεραρχία, στην κυριαρχία της ετεροκανονικότητας και της κανονιστικής μυθοπλασίας αλλά και στην αποδόμηση των κυρίαρχων εκδοχών αρρενωπότητας, που συνδέεται τόσο με την κρίση της παραδοσιακής μορφής οικογένειας στο παρόν κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον όσο και με την αυξανόμενη εργασιακή επισφάλεια. Η προσέγγιση των επιλεγμένων κειμένων γίνεται μέσα από τα μεθοδολογικά εργαλεία της φεμινιστικής θεωρίας (Butler, Conell κ.α.) και της κοινωνιοκριτικής (sociocriticism) των κειμένων (Duchet, Angenot κ.α.).

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Στυλιανή Μπάρτζου

Ο Καβάφης ως αναγνώστης της Ιστορίας. Ή πώς η Ιστορία γίνεται Ποίηση

Η ανάγνωση αποτελεί ίσως την αδιάκοπη και εξελισσόμενη ποιητική μέθοδο του Καβάφη σε όλη τη διάρκεια της ποιητικής του πορείας. Κύριο ερέθισμα της ποιητικής του ευαισθησίας είχε ο Αλεξανδρινός κάποια λογοτεχνική, γραμματειακή ή καλλιτεχνική πηγή με αποτέλεσμα το σχηματισμό στο σύνολο της ποίησής του επάλληλων κύκλων που συνιστούν τον ποιητή-αναγνώστη. Η επίμονη και συστηματική καβαφική επιλογή έχει γενικότερη σημασία καθώς καταδεικνύει πως δέχεται και προεκτείνει μια αντιρρομαντική κατά βάση άποψη τόσο για την καταγωγή του ποιητικού λόγου όσο και για τον ρόλο του ποιητή, καθώς έμπρακτα αποκρούει την παραδοσιακή θεωρία για την ετερόφωτη έμπνευση: στο ιδεοληπτικό ποιητικό μοντέλο, ανανεωμένο και προωθημένο από το κίνημα του ρομαντισμού, αντιπροτείνει ο Καβάφης ως δημιουργική αφετηρία του ποιητικού λόγου την ανάγνωση της ήδη κατορθωμένης γραμματείας.

Μέσα στα ποιήματα Ποιητικής παρακολουθούμε τα στάδια επώασης του ποιητικού λόγου, τη μετουσίωση της αναγνωστικής πρόσληψης των γραμματειακών και καλλιτεχνικών τεκμηρίων σε ποιητική πράξη. Γιατί η αναγνωστική πρόσληψη του Καβάφη δεν περιορίζεται μόνο σε γραπτές πηγές, αλλά προεκτείνεται και στις βοηθητικές επιστήμες, της νομισματικής, της επιγραφικής και της ιστορίας της τέχνης μέσω της μελέτης πραγματικών ή φανταστικών «υλικών» τεκμηρίων αναδεικνύοντας τη διακειμενικότητα ως βασικό χαρακτηριστικό της ποίησής του. Συνεπώς ο Καβάφης αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα ενεργητικού αναγνώστη που προχωρά στη δημιουργική γραφή καθώς αναπλάθει ποιητικά ένα ιστορικό γεγονός ή ανασύρει από τη λήθη ένα ιστορικό πρόσωπο.

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Ευανθία Μπαλαή, Αναστασία Αλευριάδου

Αυτοεκτίμηση και Δημιουργική Γραφή. Ο ρόλος των μαθημάτων Δημιουργικής Γραφής στο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας των Δικαστικών Φυλακών Διαβατών

Πολλές έρευνες έχουν αποτιμήσει θετικά το ρόλο της δημιουργικής γραφής σε ποικίλα πεδία, όπως τις ακαδημαϊκές επιδόσεις (Brown & Stephens, 1995), την ανάπτυξη της σκέψης (Skelton, 2006) και την ενίσχυση της αυτοπεποίθησης (Chandler, 1999). Ειδικότερα, διαπιστώθηκε ότι η δημιουργική γραφή ενισχύει την αυτοεκτίμηση και βοηθάει αποτελεσματικά τους έγκλειστους στη φυλακή να αποκτήσουν θετικές συμπεριφορές και ικανότητες (Brewster, 2012. Gussak & Ploumis-Devick, 1997). Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι να διερευνήσει την επίδραση των μαθημάτων Δημιουργικής Γραφής στην ψυχολογία και την αυτοεκτίμηση των φυλακισμένων. Μια σειρά μαθημάτων σχεδιάστηκαν και πραγματοποιήθηκαν στο 3ο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας που λειτουργεί στο κατάστημα των δικαστικών φυλακών Διαβατών Θεσσαλονίκης, σε συνεργασία με το Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Δημιουργικής Γραφής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας. Στην έρευνα συμμετείχαν 18 έγκλειστοι μαθητές του ανωτέρω σχολείου, που παρακολούθησαν τα μαθήματα κατά το σχολικό έτος 2015-2016. Ως ως εργαλείο της έρευνας επιλέχθηκε η ημιδομημένη συνέντευξη, η οποία επέτρεψε την πολύπλευρη και σε βάθος διερεύνηση του θέματος. Από την ανάλυση των αποτελεσμάτων, φάνηκε ότι η εμπειρία του εγκλεισμού στην φυλακή επηρέασε διάφορες πλευρές της αυτοεκτίμησης των συμμετεχόντων, όχι πάντα αρνητικά, ενώ τα μαθήματα δημιουργικής γραφής αποτιμήθηκαν θετικά από την πλειοψηφία των μαθητών.

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Όλγα Αλμετίδου

Η προσέγγιση της πολιτισμικής ετερότητας μέσα από την λογοτεχνία από τις Φυλακές Διαβατών. Ταξιδεύουμε στον κόσμο με όχημα τη Δημιουργική Γραφή.

Οι γεωστρατηγικές, οικονομικές και πολιτικές συνθήκες σε συνδυασμό με την ραγδαία ανάπτυξη της τεχνολογίας, τις τελευταίες δεκαετίες, επηρέασαν την εξέλιξη των κοινωνικών σχηματισμών και οδήγησαν, ανά τον κόσμο, στη μετάβαση από το συμπαγές, μονοπολιτισμικό, στο πολυπολιτισμικό μοντέλο. Οι άνθρωποι πλέον καλούνται να ζήσουν σε κοινωνίες όπου η διαφορετικότητα είναι ο κανόνας και δείχνουν να δυσκολεύονται στην προσπάθειά τους να προσαρμοστούν στη νέα πραγματικότητα. Η επαφή και κατανόηση της έτερης κουλτούρας θα μπορούσε να είναι το κλειδί για την αποδοχή και την ομαλή συνύπαρξη.

Με αυτό το σκεπτικό, μελετάται η επίδραση λογοτεχνικών κειμένων με διαφορετική πολιτισμική καταγωγή, σε ένα τμήμα -πολυπολιτισμικό και το ίδιο- δημιουργικής γραφής στο 3ο ΣΔΕ, στις φυλακές Διαβατών. Χρησιμοποιώντας τη δημιουργική γραφή ως εργαλείο, οι συμμετέχοντες εμβαθύνουν στους χαρακτήρες, το περιβάλλον, την πλοκή των κειμένων, με στόχο να διαπιστώσουν τις διαφορές αλλά και να ανακαλύψουν τις ομοιότητες με τη δική τους κουλτούρα. Πώς αντιδρούν μπροστά στο «διαφορετικό» που τους αποκαλύπτουν οι συγγραφείς για τις χώρες τους;

Η λογοτεχνία δεν γράφεται με αυτόν τον σκοπό. Θα μπορούσε όμως να λειτουργήσει ως ένας τρόπος προσέγγισης της ετερότητας;

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 3: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Παιδική Λογοτεχνία και Δημιουργική Γραφή

Ανδρέας Γαλανός

Παρωδώντας καθαφικά ποιήματα: ένα διδακτικό σενάριο για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Writing Parodies of Cavafy's Poems: a Learning Scenario for Secondary Education)

Στην ανακοίνωση παρουσιάζεται ένα διδακτικό σενάριο για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση που επιχειρεί να συστήσει στους μαθητές την παρωδία και τους τρόπους της με όχημα την ποίηση του Καβάφη και να τους κατευθύνει προς τη συγγραφή της δικής τους παρωδίας ενός καθαφικού ποιήματος. Στην πρώτη φάση οι μαθητές εισάγονται στον χώρο της παρωδίας μέσω της ζωγραφικής: αναζητούν παρωδίες γνωστών πινάκων, διαπιστώνουν τις παρεμβάσεις που έχουν γίνει και πειραματίζονται και οι ίδιοι σε αντίστοιχη κατεύθυνση. Στη Β' φάση περνάνε στον χώρο της ποίησης του Καβάφη. Η τάξη χωρίζεται σε τέσσερις ομάδες, σε κάθε ομάδα δίνονται δύο παρωδίες ενός καθαφικού ποιήματος (χωρίς να τους αποκαλύπτεται εξαρχής ποιου) και ξεκινάει ένα παιχνίδι αναζήτησης του παρωδούμενου προτύπου. Αφού το εντοπίσουν, παρατηρούν τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσά τους, αναγνωρίζουν χαρακτηριστικά της καθαφικής ποιητικής και επισημαίνουν τα βασικά στοιχεία μιας παρωδίας. Όλες αυτές οι δραστηριότητες λειτουργούν προπαρασκευαστικά για την κυρίως εργασία δημιουργικής γραφής, κατά την οποία θα επιχειρήσουν οι ίδιοι να συντάξουν τις δικές τους παρωδίες καθαφικών ποιημάτων, θέτοντας σε εφαρμογή όλες τις παρατηρήσεις και επισημάνσεις που συγκέντρωσαν στην προηγούμενη διδακτική πορεία. Το συγκεκριμένο διδακτικό σενάριο δημιουργήθηκε για το Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας και μπορεί ολόκληρο να βρεθεί εδώ (<http://proteas.greek-language.gr/scenario.html?sid=76>).

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 3: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Παιδική Λογοτεχνία και Δημιουργική Γραφή

Χριστίνα Καλαϊτζή, Ανδρέας Καρακίτσιος

Διακειμενική Μεταμυθοπλασία. A la maniere de Dahl - Oram - Baruzzi - Hodgkinson

Διακειμενικότητα και Μεταμυθοπλασία; δύο όροι πολυσύχναστοι στην θεώρηση της σύγχρονης παιδικής λογοτεχνίας. Στην παρούσα μελέτη παρουσιάζεται ο τύπος της διακειμενικής μεταμυθοπλασίας μέσα από την κριτική ανάγνωση των έργων τεσσάρων κύριων εκφραστών του: του Roald Dahl, του Hiawyn Oram, του Agnese Baruzzi και της Leigh Hodgkinson.

Η τεχνική της διακειμενικότητας «εμφανίζεται ποικιλότροπα, είτε ως μεταγραφή των κλασικών λαϊκών παραμυθιών είτε ως υπαινικτική αναφορά ή παραπομπή σε βασικά τους μοτίβα είτε ως αφητηρία και αφορμή ανατροπών και διασκευών, υπό την επήρεια πάντοτε ειδικών πολιτιστικών παραγόντων» (Καρακίτσιος, 2010:231). Μεταφορές, μετωνυμίες, παρομοιώσεις, αντιστροφές, αποδομήσεις, ανατροπές και εκπλήξεις είναι οι τεχνικές με τις οποίες τα κείμενα αυτά συνομιλούν μεταξύ τους ή τεχνικές με τις οποίες τα κλασικά αυτά έργα μεταγράφονται σε σύγχρονες μεταμυθοπλασίες. Στις συγκεκριμένες τέσσερις μελέτες περίπτωσης συναντούμε σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση του Stephens (1992): προγενέστερα κείμενα, όπου το δευτερογενές κείμενο αναφέρεται άμεσα εγγράφοντας αποσπάσματα ή έμμεσα περιλαμβάνοντας απλές αναφορές, παραλλαγές μιας γνωστής ή «κλασικής» ιστορίας και αρχέτυπα. Και είναι και τα τέσσερα αυτά έργα περιπτώσεις μεταμυθοπλασίας αφού απομυθοποιούν την έννοια της πλοκής, αποδομούν το αφηγηματικό πλαίσιο και ταυτόχρονα τη δομή και τη σύνθεση της ιστορίας, αμφισβητούν την ύπαρξη αφηγηματικών ηρώων, ανατρέπουν τον ρόλο του παντογνώστη αφηγητή, αμφισβητούν τη λογική της εξιστόρησης της κλασικής προγενέστερης αφήγησης και επιτρέπουν στον αναγνώστη να συμμετέχει ενεργά σε απλά επίπεδα γραφής, επιτρέποντας του να μπει στο παιχνίδι της συν-κατασκευής της ιστορίας με τον συγγραφέα. Η παιγνιώδης διάσταση των προς μελέτη διακειμενικών μεταμυθοπλασιών καθιστούν τα συγκεκριμένα έργα πλαίσια, μέσα στα οποία, όπως ισχυρίζεται η Waugh (1996), ο αναγνώστης παροτρύνεται να ανακαλύψει πώς ο καθένας από μας βιώνει τις δικές του πραγματικότητες και «παίζει» μ' αυτές. Με κύριο όπλο την παρωδία τα έργα αυτά «στοχεύουν να θυμίσουν στον αναγνώστη ότι οι ιστορίες που ο τελευταίος καλείται να διαβάσει δεν είναι τίποτε άλλο παρά

παιχνίδια» (Οικονομίδου, 2000: 86); παιχνίδια που, όπως σημειώνει η Waugh (1996), κάποιος έχει παίξει, έτσι ώστε να μπορεί να τα παίξει κι αυτός.

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 3: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Παιδική Λογοτεχνία και Δημιουργική Γραφή

Χριστίνα Καραγιάννη

**«Η Μάγισσα Τσούσκα και το χιόνι» : ένας τόπος και το παραμύθι του.
Όταν η δημιουργική γραφή συνάντησε την Φλώρινα**

Το παραμύθι ως κειμενικό είδος συνιστά μέρος της παιδικής λογοτεχνίας και υπηρετεί σκοπούς παιδαγωγικούς, ψυχαγωγικούς, εκπαιδευτικούς. Συμβάλλει στην ηθική, αισθητική, κοινωνική, γλωσσική και συναισθηματική ανάπτυξη του παιδιού. Ακολουθεί τους δικούς του κανόνες γραφής και απευθύνεται σε κοινό που - ως ακροατές ή αναγνώστες - είναι πρόθυμο - λόγω ηλικίας ή ενήλικης συνειδητής επιλογής - να συνωμοτήσει με τις ιδιαιτερότητές του και να αναγνώσει την πραγματικότητα από μια διαφορετική οπτική. Ο κόσμος αναδιατάσσεται απροσδόκητα και αυτή είναι η γοητεία του παραμυθιού. Απλή πλοκή έξω από τα όρια του χρόνου, συνύπαρξη φυσικών και υπερφυσικών στοιχείων, μαγικές δυνάμεις, ευτυχισμένη έκβαση, σχόλια και παρεμβάσεις του αφηγητή, κλιμάκωση γεγονότων, συνύπαρξη αντίθετων χαρακτήρων, αλληγορικά και συμβολικά στοιχεία είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά που το συνθέτουν. Ακολουθεί την παράδοση, ως λαϊκό κείμενο, ή απελευθερώνεται από αυτή, ως έντεχνο. Διατηρώντας τα στερεότυπα και τα μοτίβα που το διαμόρφωσαν μπορεί να γίνει επίσης περιπαικτικό και χιουμοριστικό, να διευρύνει τη θεματολογία του με θέματα σύγχρονα, να ενσωματώσει την τεχνολογία, ακόμη και να καλύψει ανάγκες με τις οποίες φαίνεται αρχικά ασύμβατο, όπως η ανάδειξη ενός τόπου. Οι τουριστικοί οδηγοί, οι συμβατικές διαφημίσεις, η προβολή ενός τόπου από τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης δίνουν ενίοτε τη θέση τους σε άλλες λιγότερο - ή μήπως περισσότερο; - παραδοσιακές μορφές προσέλκυσης τουρισμού, όπως ένα παραμύθι που επιδιώκει - ακολουθώντας τις νόρμες ενός παραμυθιού - να αποτελέσει επίσης μέσο προσέγγισης, γνωριμίας και προβολής μιας περιοχής.

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 3: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Παιδική Λογοτεχνία και Δημιουργική Γραφή

Παρθένα Μπιζιάνα, Βαγγέλης Τασιόπουλος, Ανδρέας Καρακίτσιος

Η συμβολή των προγραμμάτων δημιουργικής γραφής στη σύγχρονη ποιητική παραγωγή

Στόχος της εργασίας είναι ο εντοπισμός και η αναλυτική καταγραφή των ιδεών των αποφοίτων Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων ελληνικών και ξένων Πανεπιστημίων και εργαστηρίων Δημιουργικής Γραφής. Η υπόθεση εργασίας είναι ότι η φοίτηση σε εργαστήρια Δημιουργικής Γραφής και σε Μεταπτυχιακά Προγράμματα θα επηρεάσει σημαντικά τις απόψεις των αποφοίτων σχετικά με τον ποιητικό τους λόγο αλλά και τη λειτουργικότητα και αποτελεσματικότητα των σεμιναρίων, εργαστηρίων και μαθημάτων εν γένει είτε των Εργαστηρίων είτε των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων. Επιλέχτηκε η μέθοδος της ημιδομημένης συνέντευξης και στην έρευνα συμμετείχαν 14 υποκείμενα. Έγιναν επίσης και άλλες τρεις συνεντεύξεις σε άτομα χωρίς συμμετοχή σε Μεταπτυχιακά Προγράμματα Δημιουργικής Γραφής και Εργαστήρια, με απώτερο στόχο τη συσχέτιση των απαντήσεων με αυτά των αποφοίτων.

Η πρώτη ανάγνωση των αποτελεσμάτων δείχνει ότι η επιρροή των Μεταπτυχιακών Προγραμμάτων και των Εργαστηρίων Δημιουργικής Γραφής διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην τροποποίηση και διαμόρφωση των ιδεών και του ποιητικού λόγου των αποφοίτων καθώς και ότι τα προγράμματα ανταποκρίνονται στις αρχικές τους προσδοκίες.

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 4: Δημιουργική Γραφή και Νέες Τεχνολογίες

Παρασκευή Καρτάλου

Μέσα Κοινωνικής δικτύωσης και δημιουργική αφηγηματολογία. Ένα παράδειγμα.

Η Δημιουργική Γραφή έχει άμεση σχέση με την έννοια της δημιουργικότητας, χαρακτηριστικού που λείπει από την ελληνική Δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Αποτελεί ένα καθιερωμένο διεθνώς γνωστικό αντικείμενο που αξίζει να προωθήσουμε την καινοτόμο οπτική και προσφορά του σε κάθε εκπαιδευτική βαθμίδα.

Επειδή η δημιουργικότητα αποτελεί ουσιώδες χαρακτηριστικό που συνδέει το άτομο με τον εξωτερικό κόσμο (Donald Winnicott, 2009), σκεφτήκαμε να χρησιμοποιήσουμε το περιβάλλον των Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης ως κέντρισμα δημιουργικότητας για ένα τμήμα 23 μαθητών της Β΄ Λυκείου (σχολικό έτος 2016-2017) και για το διδακτικό αντικείμενο της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας. Με παιγνιώδη διάθεση, χρησιμοποιώντας τις εικόνες που οι μαθητές ανεβάζουν στις προσωπικές τους σελίδες, ιδιωτικές ή δημόσιες και με τη συμβολή πάντοτε των Νέων Τεχνολογιών και των εξελίξεων που συνεπιφέρουν, πειραματιστήκαμε στη σύνθεση αφηγηματικών κειμένων (ρεαλισμός, νατουραλισμός, μοντερνισμός). Η απεμπλοκή από τη σχολική ρουτίνα, η αυθόρμητη συγγραφή κειμένων, η αυτοέκφραση, η ανάπτυξη της αυτοσυνείδησης, η αναζήτηση ταυτότητας, αποτελούν ορισμένα από τα επιτεύγματα των εμπλεκόμενων στη διαδικασία (που μας επιβράβευσε σε πολλαπλάσιο βαθμό από το τελικό αποτέλεσμα).

Θεωρούμε σημαντικό να μοιραστούμε τη συγκεκριμένη εμπειρία με την εκπαιδευτική κοινότητα. Η παραγωγή του γραπτού λόγου είναι μία διαδικασία σύνθετη, αλλά οπωσδήποτε διδάξιμη και μπορεί να συνδυαστεί με τη συγγραφική απόλαυση.

Κάθε φορά που οι μαθητές στη σχολική τάξη πειραματίζονται σε ποικίλα λογοτεχνικά είδη χωρίς το φόβο σωστού ή λάθους, αποδεικνύεται ότι καλλιεργούνται πολύπλευρα, αυξάνεται η αυτοπεποίθησή τους και βελτιώνεται κατά πολύ η γλωσσική, διανοητική και συναισθηματική εξέλιξή τους.

Παρασκευή 6-10-17

18:45- 20:30

Αίθουσα 4: Δημιουργική Γραφή και Νέες Τεχνολογίες

Ναυσικά Μακράκη

Ηχοβιβλίο. Ένα βιβλίο που διαβάζεται με κλειστά μάτια

Ηχοβιβλίο (Audiobook) είναι το προϊόν που προκύπτει από την ανάγνωση και ηχογράφηση του κειμένου ενός βιβλίου, από μία ή περισσότερες φωνές. Αποτελεί μια εναλλακτική βιβλιοπρόταση για τον πολυάσχολο σύγχρονο άνθρωπο, καθώς «λύνει τα χέρια» και ελευθερώνει τα μάτια του, επιτρέποντάς του να ακούει ένα βιβλίο, ενώ κάνει παράλληλα κάτι άλλο .

Η εισήγηση θα επικεντρωθεί στους παρακάτω θεματικούς άξονες:

- Ορισμός και ιστορική αναδρομή του ηχοβιβλίου
- Μορφές ομιλούντων βιβλίων
- Διαδικασία και κόστος παραγωγής ενός ηχοβιβλίου
- Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του ηχοβιβλίου, χρήση και εφαρμογές
- Ομιλούντα βιβλία και άτομα με ειδικές ανάγκες (Α.Μ.Ε.Α.)
- Ομιλούντα βιβλία και Εκπαίδευση
- Το ηχοβιβλίο στην Ελλάδα
- Ιστοσελίδες με ηχοβιβλία

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Δημήτρης Χριστόπουλος

Ετεροτοπίες στον «Λοιμό» του Αντρέα Φραγκιά

Εκκινώντας από την μπαχτινική θέση πως τα λογοτεχνικά έργα είναι σημαίνοντα σε έναν αμοιβαίο, ενεργητικό και έντονο προσδιορισμό με την πραγματικότητα, αναγνωρίζω κατά τρόπο κοινωνικό, πολιτικό, οικονομικό, επιχειρούμε να προσεγγίσουμε ένα μείζον έργο της νεοελληνικής λογοτεχνίας, τον «Λοιμό» του Α. Φραγκιά (Κέδρος 1972), όχι μόνο μέσα από τα μεθοδολογικά εργαλεία του λογοτεχνικού πεδίου αλλά και με αυτά των κοινωνικών επιστημών και, πιο συγκεκριμένα, τα φουκοϊκά εργαλεία έρευνας των μηχανισμών εξουσίας. Η έννοια της ετεροτοπίας, ως τόπου εκτοπισμού του «ετέρου» χρησιμοποιείται ως βασικός άξονας προσέγγισης και ερμηνευτικής ανάλυσης του σκηνικού, της ατμόσφαιρας καθώς και των κινήτρων δράσης των προσώπων του κειμένου. Η ετεροτοπική χωροθεσία που επιλέγει ο Α. Φραγκιάς συνομιλεί με βασικές αρχές (χρονικές αποτμήσεις, τελετουργίες, διαχωρισμός ανθρώπινης ζωής κ.ά.) των ετεροτοπιών, όπως τις ανέλυσε ο Μ. Φουκό. Η εισήγηση επικεντρώνεται στη διερεύνηση της ετεροτοπικής χωροθεσίας και των σύνθετων λειτουργιών της στο συγκεκριμένο κείμενο.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Διονυσία Μαργαρίτη, Ευγενία Μάστορα

Στοιχεία αυτοαναφορικότητας σε βιβλία για παιδιά και νέους και η πρόκληση της δημιουργικής γραφής

Στη συγκεκριμένη εργασία επιδιώκουμε να ανιχνεύσουμε και να αναλύσουμε τις τεχνικές αυτοαναφορικότητας και μεταμυθοπλασίας σε ορισμένα έργα για νεαρούς αναγνώστες γραμμένα από καταξιωμένους συγγραφείς της παιδικής/νεανικής λογοτεχνίας. Στόχος μας είναι, βασιζόμενοι σε θεωρητικά έργα που αφορούν την αυτοαναφορικότητα (Waugh, 2003) αλλά και τη δημιουργική γραφή (Boutler, 2007), να ασχοληθούμε με τη λειτουργία και το ρόλο των αυτοαναφορικών και μεταμυθοπλαστικών στοιχείων που εντοπίζονται σε κείμενα που προορίζονται για παιδιά και νέους. Σχολιάζοντας αρχικά το παιχνιδώδες ύφος γραφής και την επιθυμία των δημιουργών της παιδικής λογοτεχνίας για επικοινωνία και συνδιαλλαγή με τον αναγνώστη, παρουσιάζουμε στη συνέχεια τις δυνατότητες και προοπτικές που παρέχουν τα κείμενα για την προσωπική γραφή και το δημιουργικό γράψιμο των νεαρών αναγνωστών.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Κωνσταντίνος Πιπέρης

Η αναγκαιότητα της εισαγωγής της Δημιουργικής Γραφής ως μάθημα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα της Α/θμιας και Β/ θμιας Εκπαίδευσης

Το αναλυτικό πρόγραμμα μαθημάτων της Αθμιας κυρίως εκπαίδευσης δίνει την εικόνα μιας εγκαταλειμμένης και παρωχημένης μαθησιακής διαδικασίας της «έκθεσης» ή αλλιώς του «σκέφτομαι και γράφω», επειδή το ίδιο συνθλίβει εκπαιδευτικούς και μαθητές και δεν δίνει τη δυνατότητα να ασχοληθούν με την ποιότητα του λόγου και την έκφραση.

Στήθηκε ένα εργαστήρι δημιουργικής γραφής με σκοπό να δοθεί χρόνος και χώρος στους μαθητές να «κατεβάσουν» ιδέες, να δημιουργήσουν και να ασκηθούν στην τέχνη του λόγου.

Οι εγγραφές τους ξεπέρασαν τις προσδοκίες μας. Οι γονείς, έδειξαν μεγάλη ικανοποίηση.

Τα αποτελέσματα ήταν πολύ θετικά και ενθαρρυντικά και οι συμμετέχοντες ανταποκρίθηκαν σε μεγάλο ποσοστό στους στόχους του προγράμματος. Οι μαθητές μου, μια ομάδα μικρών ασκούμενων συγγραφέων, όπως την είχα ονομάσει, ασχολήθηκαν με κείμενα που συνδιαλέγονται με ενδιαφέροντες τρόπους μεταξύ τους και που αξιώνουν τη λογοτεχνικότητά τους, που αποτελούσαν κατ' αρχήν ασκήσεις γραφής με συγκεκριμένες μεθόδους, ύφη και τρόπους που διεκδικούσαν την πρωτοτυπία, με έναν δομημένο λόγο που υπακούει στις «λογοτεχνικές συμβάσεις» της ηλικίας αυτής, γραμμένα από ψυχής, με κέφι και με ειλικρίνεια. Ασκήθηκαν στην τέχνη του λόγου, αγάπησαν τη γλώσσα και τις δυνατότητές της, διερεύνησαν τη γραπτή έκφραση με το θάρρος ενός εξερευνητή, εργάστηκαν με επιμονή και κόπο στο γράψιμο και εμπνεύστηκαν από τις προτάσεις και τις συμβουλές μου, οργάνωσαν τις ιδέες τους και έγραψαν έχοντας αξιώσεις από τη «συγγραφική» πλευρά τους. Κι όλα αυτά με κοινή συνισταμένη την απόλαυση της εμπειρίας αυτής.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Μαρίλη Δουζίνα

Η πρόσληψη της Λογοτεχνίας στην Α΄ Γυμνασίου μέσω της δημιουργικής ανάγνωσης και της δημιουργικής γραφής

Στο πλαίσιο διδακτορικής διατριβής εξετάζεται κατά πόσο η επιστράτευση εναλλακτικών στρατηγικών προσέγγισης της Λογοτεχνίας - που εμπεριέχουν την παράμετρο της αυτενέργειας και της βιωματικότητας, που εμπλέκουν συγκεκριμένα τη δημιουργική ανάγνωση και τη δημιουργική γραφή - μεταβάλλει θετικά την πρόσληψη της λογοτεχνίας από τους εφήβους μαθητές. Η δημιουργική ανάγνωση ως τρόπος προσέγγισης του λογοτεχνικού κειμένου θεμελιώνεται στις αναγνωστικές θεωρίες, καθώς αποδέχεται στην ανοικτότητα του κειμένου, ενθαρρύνει την ερμηνευτική ενεργοποίηση και την ερμηνευτική πολυφωνία καθώς και την αξιοποίηση του βιώματος κατά την προσέγγιση του κειμένου. Η δημιουργική γραφή, όρος πολυδιάστατος, προτείνεται πλέον ως σύγχρονη εκπαιδευτική μέθοδος στο μάθημα της Λογοτεχνίας. Στην εισήγηση αυτή παρουσιάζονται προτάσεις εφαρμοσμένες και αξιολογημένες σε πεζά και ποιητικά κείμενα που ανθολογούνται στο σχολικό εγχειρίδιο «Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α΄ Γυμνασίου»: οι μαθητές εμπλέκονται σε δραστηριότητες δημιουργικής ανάγνωσης, όπως δραστηριότητες συν-ανάγνωσης ή δραματοποιημένης ανάγνωσης, αισθητικής ανάγνωσης κ.ά., ενεργώντας αυτόνομα ή υπό τη φθίνουσα καθοδήγηση του διδάσκοντα μέσω ερωτήσεων, που βοηθούν στην υπέρβαση της ερμηνευτικής αμηχανίας και στη διεξόδυση στο κείμενο. Η δημιουργική γραφή, μέσω ασκήσεων μετασχηματισμού, μίμησης και ελεύθερης δημιουργίας, καθοδηγεί τους μαθητές τόσο στο να διαβάσουν σαν συγγραφείς/ποιητές όσο και να αντιδράσουν σαν συγγραφείς/ ποιητές, δημιουργοί κειμένων, καταθέτοντας τη δική τους οπτική και αξιοποιώντας συγγραφικές/ ποιητικές τεχνικές που διερεύνησαν.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 2: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής)

Θανάσης Β. Κούγκουλος, Αναστασία Τσαπανίδου

Αναζητώντας τον χαμένο χώρο. Παρατηρήσεις για τον τόπο ως τρόπο συγγραφής

Η λογοτεχνική αφήγηση προϋποθέτει τις έννοιες του χρόνου και του χώρου. Η ανακοίνωσή μας εστιάζει στην έννοια του χώρου, η οριστική τυπολογία του οποίου εξακολουθεί να αποτελεί ζητούμενο της αφηγηματολογίας. Γι' αυτό άλλωστε ο τίτλος της ανακοίνωσής μας αναφέρεται στον «χαμένο χώρο», παραπέμποντας στο γνωστό έργο του Marcel Proust. Στη μυθοπλασία ο αφηρημένος χώρος συνήθως μετατρέπεται σε συγκεκριμένο τόπο που αντανakλά την ανθρώπινη εμπειρία και αντιληπτική ικανότητα. Η περιγραφή του τόπου συντελείται είτε με την μερική/πλήρη επόπτευση του είτε με την περιήγηση στο εσωτερικό του και υποστηρίζεται από την χρήση τοπικών δεικτών. Ο λογοτεχνικός τόπος διαλέγεται με τον πραγματικό, αλλά παραμένει μια κατασκευή, πολλαπλώς ερμηνεύσιμη από τον συγγραφέα, τον αφηγητή, τους ήρωες, αλλά και τους αναγνώστες. Η κειμενική ανασύνθεση του τόπου είναι μια πολύπλοκη διεργασία και μπορεί να του προσδίδει κεντρικό ρόλο στην αφήγηση, να μετατρέπει δηλαδή τον τόπο σε τρόπο, σε κομβικό στοιχείο της μυθοπλασίας που αντανakλά ιδεολογικές, ειδολογικές και αισθητικές επιλογές του συγγραφέα. Στην ανακοίνωσή μας επιχειρείται η ανασκόπηση και συζήτηση των βασικών λειτουργιών του λογοτεχνικού τόπου που θα πρέπει να έχει υπ' όψιν του ο εν δυνάμει συγγραφέας, με βάση την διεθνή σχετική βιβλιογραφία και χαρακτηριστικά παραδείγματα από την ελληνική πεζογραφία του 19ου και 20ου αιώνα.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 2: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής)

Μαρία Α. Ιωάννου

Αντικείμενα και «αντικειμενοποιήσεις» στη μικρή φόρμα

Η πρότασή μου συνδέεται με τη διδακτορική μου διατριβή εν εξελίξει, η οποία διερευνά τη χρήση των αντικειμένων στο σύγχρονο διήγημα των τελευταίων 20 χρόνων. Μέσα από αυτή την έρευνα, αναπτύσσονται τεχνικές συγγραφής που αποσκοπούν στο να ζωντανέψουν τα αντικείμενα μέσα από την αφήγηση και να τους προσφέρουν όχι μόνο περισσότερο χώρο και χρόνο σε μια ιστορία αλλά και σώμα, ιδιοσυγκρασία, ακόμη και γλώσσα/φωνή. Ταυτόχρονα, δίνεται η δυνατότητα για πειραματισμό και με το αντίστροφο, δηλ. με την ‘αντικειμενοποίηση’ ενός ανθρώπινου λογοτεχνικού χαρακτήρα, μέσα από τη σχέση/εμμονή του με κάποιο αντικείμενο, καθώς και με την ‘αντικειμενοποίηση’ της ίδιας της λογοτεχνικής γλώσσας. Χρησιμοποιώντας την Φαινομενολογία των Heidegger και Merleau-Ponty και πιο συγκεκριμένα, πτυχές που αναλύουν τη σωματοποίηση υποκειμένων και αντικειμένων (Embodied Phenomenology), τα αντικείμενα ως προεκτάσεις του σώματος και εργαλεία προς συγκεκριμένη χρήση (body extensions, tools to be used), τη ‘σιωπηλή’ γλώσσα στην οποία αναφέρεται ο Merleau-Ponty (gestural theory of language) κ.ά, διαμορφώνεται μια συλλογή διηγημάτων στα αγγλικά, η οποία συνοδεύεται από κριτικό σημείωμα. Η παρουσίαση θα περιλαμβάνει στοιχεία από το πρώτο μέρος της πιο πάνω διατριβής, καθώς και αναφορές σε διαφορετικούς τρόπους προσέγγισης της λογοτεχνικής χρήσης των αντικειμένων στη διδασκαλία της δημιουργικής γραφής.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 2: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής)

Δήμητρα Τσίγκα, Αικατερίνη Φερεντίου

Ο ήρωας: Δημιουργικές συναρτήσεις αρχαίων και νεότερων ελληνικών κειμένων- ένα παράδειγμα.

Ο προβληματισμός για άρθρωση ελληνικού λόγου μας οδήγησε στη λογική της αξιοποίησης αποσπασμάτων, όχι μόνο σύγχρονων έργων αλλά και παλαιότερων. Έτσι, η φιλιαναγνωσία και η δημιουργική γραφή έγιναν στόχος και για το μάθημα των αρχαίων ελληνικών.

Στη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση επιδιώκεται η δυναμική σύνδεση της αρχαιοελληνικής γλώσσας και σκέψης με την εποχή μας μέσω της κριτικής ανάγνωσης κειμένων που εκκινώντας από το σήμερα περνούν και στέκονται π.χ.: στις ιστορίες του Παπαδιαμάντη, στις διδαχές του Κοραή, στις παραλογές, στα φώτα της Άννας Κομνηνής, στον Πλούταρχο και τον Αίσωπο. Για τον σκοπό αυτό αξιοποιούνται : το ανθολόγιο που έχουμε εκπονήσει για το μάθημα της αρχαιοελληνικής γλώσσας (ενότητα Μυθικοί ήρωες και τέρατα) και το σχολικό εγχειρίδιο της νεοελληνικής λογοτεχνίας της γ' γυμνασίου (ενότητα Παραλογές).

Οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά και βιωματικά και μαθαίνουν:

I. να απαντούν σε ερωτήματα όπως:

- ποιότητες-πεδίο δράσης του ήρωα στην αρχαιότητα
- εμπόδια -αποσυμβολισμός του ήρωα
- ορισμός του σύγχρονου ήρωα

II. να αναγνωρίζουν και να απολαμβάνουν το προσωπικό στίγμα του κάθε δημιουργού και της εποχής του.

III. να συζητούν τις συνάφειες που έχουν τα κείμενα με το εικαστικό και μουσικό υλικό που τα πλαισιώνει.

IV. να «ξεδιπλώνουν» τον κόσμο του βιβλίου και να παράγουν το δικό τους λόγο.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 2: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής)

Ευαγγελία Αφροδίτη Μανουσάκη

Γυναίκες συγγραφείς, μυθιστορηματικές ηρωίδες και αναγνώστριες

Με βάση τα μυθιστορήματα «Φεγγάρι στο νερό» της Τούλας Τίγκα, «Αγριλιά» και «Η Ελένη και το τέρας» της Ζοέλ Λοπινό, θα μελετηθεί συγκριτικά ο τρόπος που αναπαριστάται και παρουσιάζεται η θέση της γυναίκας στο σύγχρονο μυθιστόρημα και πώς η τελική εικόνα των ηρωίδων επηρεάζεται από τις αντιλήψεις των συγγραφέων για την θέση του δικού τους φύλου στην σύγχρονη κοινωνία. Κοινό χαρακτηριστικό των παραπάνω επιλογών, είναι ότι οι συγγραφείς αφηγούνται ιστορίες οικογενειών από τον γενέθλιο τόπο τους (Τρίκαλα και Χανιά, αντίστοιχα) και καταγράφουν την θέση της γυναίκας στην ελληνική κοινωνία μέσα από τρεις γενιές.

Στην εργασία θα αναλυθούν οι σημαντικότερες ηρωίδες των έργων με τη χρήση της θεωρίας των χαρακτήρων και θα διερευνηθεί στη συνέχεια η θέση τους μέσα στην ελληνική κοινωνία και οικογένεια, όπως αυτή διαφαίνεται μέσα από τα μυθιστορήματα. Στην συνέχεια, θα παρατεθεί και συνέντευξη των δύο συγγραφέων, όπου θα απαντούν σε ερωτήματα για τις ηρωίδες τους, για τη θέση τους στην παραδοσιακή κοινωνία, για τον τρόπο που παρουσιάζονται μέσα στο μυθιστόρημα, για τις δικές τους πεποιθήσεις και αντιλήψεις και τέλος, πώς οι ίδιες πιστεύουν ότι η δική τους προσωπικότητα επηρέασε την τελική εικόνα των ηρωίδων τους. Οι κυρίες, Λοπινό και Τίγκα, συμφωνούν να συμβάλλουν σε αυτήν την μελέτη.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 2: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής)

Άρτεμις Μιχαηλίδου, Νικόλαος Λούβρος

Ποιητικοί «Τριάλογοι»: Έμπνευση και Συνομιλία στη Διδακτική της Δημιουργικής Γραφής

Η εισήγησή μας χωρίζεται σε δύο μέρη: Το πρώτο εστιάζει στην έννοια της έμπνευσης -- στο πώς δηλαδή το έργο μιας καταξιωμένης δημιουργού (εν προκειμένω, της Sylvia Plath) μπορεί να αποτελέσει εφαλτήριο για τη σύνθεση ποιημάτων από δύο νέους ποιητές. Με αφορμή το ποίημα "Mirror", θα αναλύσουμε τον αποκαλούμενο "ποιητικό τριάλογο", εξετάζοντας σε βάθος το ζήτημα της ποιητικής επιρροής και το αν και κατά πόσο αποτελεί τροχοπέδη στη δημιουργικότητα.

Το δεύτερο μέρος επικεντρώνεται στο πώς η πειραματική σύνθεση που προκύπτει από τη συνομιλία των δύο νεώτερων ποιητών με το έργο της Plath μπορεί να χρησιμοποιηθεί στη διδακτική της δημιουργικής γραφής. Θα δοθεί έμφαση σε θέματα όπως η προσωπική φωνή, η σκιώδης παρουσία του πρωτοτύπου, η λεγόμενη "συλλογική λογοτεχνία", καθώς και η χρήση των πολυμέσων στην εκπαιδευτική πράξη. Στόχος είναι να καταδείξουμε όχι μόνο τις δυνατότητες που έχει η επιλογή ενός πολυδιάστατου κειμένου στη διδασκαλία της δημιουργικής γραφής, αλλά πρωτίστως το πώς, μέσα από πολύπλοκες διαδικασίες έμπνευσης και συγγραφικού πειραματισμού, γινόμαστε καλύτεροι αναγνώστες και δημιουργοί.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Μαρέττα Σιδηροπούλου

Συναντήσεις εθνογραφίας και λογοτεχνίας στο πεδίο: Χωράει όλος ο κόσμος σε εισαγωγικά;

Εκκινώντας από την ιδέα ότι ο πολιτισμός των ανθρώπων είναι ένα σύνολο κειμένων, η εισήγηση ασχολείται με την εθνογραφία ως κείμενο. Θα επικεντρωθεί, στις έννοιες της συγγραφικής αυθεντίας, της κειμενικότητας και της διάκρισης λογοτεχνικού- επιστήμονικού διερευνώντας σε ποιο βαθμό το προσωπικό και το ποιητικό «επιτρέπεται» να εισχωρούν στο εθνογραφικό κείμενο. Εμπλέκοντας στη συζήτηση την Λογοτεχνική Ανθρωπολογία, θα αναδείξει θέματα σχετικά με το είδος του έργου που παράγεται παρουσιάζοντας κοινά επινοήματα, στρατηγικές, συμβάσεις και δομές που μοιράζεται η εθνογραφία με τη λογοτεχνία. Με πρόθεση να αναλύσει το γεγονός ότι η συγγραφή μιας εθνογραφίας συνδέεται με όλους όσους την «συγγράφουν» και «εγγράφονται» σε αυτή, θα ανιχνεύσει τους τρόπους με τους οποίους ο εθνογράφος και τα υποκείμενα της μελέτης εκ-δηλώνονται στο κείμενο. Αν η εθνογραφία βρίσκεται στα όρια μεταξύ πολυφωνίας- μονοφωνίας, ικανοποιητικής εξήγησης- ρευστότητας, λογοτεχνικού και επιστημονικού λόγου, η εισήγηση ακολουθεί θεωρητικά αυτές τις νοητές γραμμές.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ελεονώρα Αναγνώστου

Η δημιουργική γραφή σε συνεδρία με τον Jacques Lacan.

Στην εισήγηση αυτή επιχειρείται μια προσέγγιση της παιδαγωγικής σχέσης η οποία αναπτύσσεται ανάμεσα σε διδάσκοντες και διδασκόμενους στα εργαστήρια δημιουργικής γραφής, καθώς και της επίδρασής της στη γραφή, με βάση την ψυχαναλυτική θεωρία του Jacques Lacan, κυρίως γύρω από τα ερωτήματα: α. αναπτύσσεται στα εργαστήρια δημιουργικής γραφής η μεταβίβαση μέσω της οποίας ο διδασκόμενος ταυτίζεται με το ώριμο συγγραφικό εγώ του διδάσκοντος; β. Πώς λειτουργούν οι διακριτοί παιδαγωγικοί τρόποι της δημιουργικής γραφής (παιδαγωγική της αντικειμενικότητας, της αυτοέκφρασης, της μίμησης, της αναγνωστικής ανταπόκρισης) ως τρόποι ανασυγκρότησης του εγώ και της ταυτότητάς του, ως δυνατότητες αναγνώρισης και άρνησης της έλλειψης στην περιοχή του υποσυνείδητου; γ. Πώς λειτουργούν ως τρόποι επίδρασης στη γενεσιουργό της τέχνης υπαρξιακή δομή της μετουσίωσης; δ. Πώς διαμεσολαβούν στην τριπολική σχέση της υποκειμενικότητας με τη συμβολική τάξη του συστήματος του πολιτισμού και τη συμβολική τάξη του συστήματος της γλώσσας; ε. Πώς επιχειρούν να διαχειριστούν τις μετατοπίσεις της επιθυμίας μέσα στη γλώσσα καθώς και τη συσχέτιση του Πραγματικού με το Φαντασιακό και το Συμβολικό; Η εισήγηση βιβλιογραφικά στηρίζεται στο έργο του Jacques Lacan και τη διεθνή βιβλιογραφία της παιδαγωγικής της δημιουργικής γραφής.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ροζαλί Σινοπούλου

Επιστημονικός λόγος και Δημιουργική γραφή - Το παράδειγμα του Φρόυντ

Η περίπτωση της φροϋδικής γραφής αποτελεί τυπικό παράδειγμα της παραπάνω διερώτησης, καθώς αναπτύχθηκε μέσα σε ένα αυστηρά επιστημονικό περιβάλλον και για να εξυπηρετήσει συγκεκριμένους σκοπούς, αυτούς της επιστήμης της ψυχιατρικής και, τελικά, της ψυχανάλυσης, αναγνωρίστηκε, όμως, και για τη λογοτεχνική της ποιότητα και κομμάτια της εντάχθηκαν σε ένα σώμα αφηγήσεων, εν μέρει ή ολοκληρωτικά, λογοτεχνικών.

Στόχος της ανακοίνωσης είναι, τελικά, να δείξει τη δυσκολία επιβολής στεγανών ανάμεσα στα είδη της γραφής και πώς η δημιουργική γραφή μπορεί να κρύβεται σε μέρη που, εκ πρώτης, δεν παραπέμπουν σ' αυτήν.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Χρίστος Τσαντάκης, Τριαντάφυλλος Η. Κωτόπουλος

Η Δημιουργική Επίλυση Προβλήματος στο πλαίσιο της οικοδόμησης του Δημιουργικού Ηγέτη

Ανάμεσα στα διάφορα μοντέλα ηγεσίας που έχουν προταθεί στη διεθνή βιβλιογραφία, η δημιουργική ηγεσία αποτελεί ένα τύπο ηγεσίας με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που στο επίκεντρο της θέτει την έννοια της δημιουργικότητας του ηγέτη. Η δημιουργική ηγεσία είναι η ηγεσία η οποία ενθαρρύνει, συλλαμβάνει, καλλιεργεί και εφαρμόζει άτυπα, ευφάνταστες λύσεις και στρατηγικές που παράγουν «ασυνήθιστα» αποτελέσματα τα οποία συχνά επανεκκινούν και επαναπροσδιορίζουν μια οργάνωση. Ένας οργανισμός μπορεί να οδηγηθεί στην επιτυχία όταν στοχεύει στην ανάπτυξη σε συνδυασμό με την αποτελεσματική του λειτουργία. Σημαντικό ρόλο στην επίτευξη αυτή διαδραματίζει η έμφαση στην παρακολούθηση των αλλαγών του κοινωνικού και οικονομικού συνδυασμένη με την επιδίωξη της καινοτομίας. Για να οδηγηθεί όμως στην καινοτομία, απαιτείται δημιουργικότητα και δημιουργική σκέψη, η οποία σχετίζεται με τη δημιουργική ηγεσία, καθώς ο ηγέτης του οργανισμού είναι αυτός που καθοδηγεί, ενθαρρύνει και παρωθεί το προσωπικό στο οποίο ηγείται. Η δημιουργικότητα στην ηγεσία συγκροτείται από τις δεξιότητες, τα χαρακτηριστικά και τις πρακτικές που διαθέτει ή μπορεί να αποκτήσει ένας ηγέτης για να καταστεί αποτελεσματικός.

Η παρούσα εισήγηση στα πλαίσια της δημιουργικής ηγεσίας διερευνά και παρουσιάζει τη διαδικασία της Δημιουργικής Επίλυσης Προβλήματος (Creative Problem Solving). Αναλύονται τα βήματα που οφείλει να ακολουθήσει ο δημιουργικός, καινοτόμος και παράλληλα αποτελεσματικός στο έργο του ηγέτης, ώστε να αντιμετωπίσει τα προβλήματα με τα οποία έρχεται καθημερινά αντιμέτωπος.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Γεώργιος Γεωργούλας

Η υπαρξιακή ωρίμανση του Μερσώ μέσα από το λογοτεχνικό έργο του Καμύ

Τι πάει να πει Μερσώ; Αυτός που πεθαίνει μόνος; Αυτός που πεθαίνει ανόητος; Που δεν πεθαίνει ποτέ; (Λογοπαίγνιο στα γαλλικά με τη συνήχηση του ονόματος Μερσώ (Meursault): αντίστοιχα «Meurt seult» (πεθαίνει μόνος), «Meurt sot» (πεθαίνει ανόητος) και «Ne meurt jamais» (δεν πεθαίνει ποτέ). Αναρωτιέται κανείς αν ο Καμύ σκόπιμα επέλεξε να δώσει αυτό το όνομα στον ήρωά του. Αρχικά στον Ευτυχισμένο Θάνατο που συναντάμε τον Πατρίς Μερσώ και στη συνέχεια στον Ξένο, τον ήρωα με το ίδιο επίθετο αλλά με το όνομα Αλμπέρ αυτή τη φορά, έχοντας κάνει όμως την ίδια πράξη, αυτή του φόνου να χαρακτηρίζει και τα δύο ή, το ίδιο πρόσωπο που κάθε φορά έρχεται αντιμέτωπο με τη παράλογη φύση του. Μήπως τελικά είναι ο ίδιος ο Καμύ που έρχεται αντιμέτωπος με όλα αυτά που θέλει η ανθρώπινη φύση να διώξει ή να αντιμετωπίσει, ανάλογα με το ποιος είναι ο σκοπός της;

Αλλά και αυτός ο Ζαν Μπατίστ Κλαμάνς, ο Ιωάννης Βαπτιστής της Πτώσης, δεν είναι ο ίδιος ο Καμύ ή μάλλον ένα από τα ετερώνυμά του; Μήπως ετερώνυμό του είναι τελικά και ο Μερσώ του Ξένου ή αργότερα ο γιατρός Ριέ της Πανούκλας, που ενώ πολεμάει αγόγγυστα το κακό και την επέλαση της βαρβαρότητας, αναρωτιέται θυμωμένος: « Πού είναι ο Θεός;»

Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιάσουμε το πώς οι ήρωες, τα ετερώνυμα του Καμύ, συνυπάρχουν, αλλάζουν και εξελίσσονται μέσα στον κόσμο του μεγάλου λογοτέχνη και φιλόσοφου.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 4: Είδη λογοτεχνικής γραφής

Αλεξία Πέννα

Μύθος και Δημιουργική Γραφή

Στην παρούσα εισήγηση παρουσιάζονται στόχοι και δράσεις του Ομίλου «Μυθολογική Φιλαναγνωσία: Μυθο-αναγνώσματα & Μυθο-γραφήματα», ο οποίος λειτούργησε στην Γ΄ τάξη του Πειραματικού Δημοτικού Σχολείου Σερρών κατά το σχολικό έτος 2016-2017. Κύριοι στόχοι του ομίλου ήταν η εξοικείωση των παιδιών με θέματα της Ελληνικής Μυθολογίας, η ανάπτυξη κριτικής σκέψης, η δημιουργία κινήτρων, η συνεργασία, η γραπτή έκφραση με δημιουργικό και παιγνιώδη τρόπο. Επιχειρείται αναλυτική περιγραφή των βημάτων προσέγγισης του μύθου και της παραγωγής γραπτών κειμένων.

Παρουσιάζονται δημιουργικές προσεγγίσεις των μύθων: «Λητώ και Αστερία», «Δάφνη και Απόλλων», «Κύκνος και Αχιλλέας», «Τα άλογα του Αχιλλέα». Επίσης, παρουσιάζονται τα θέματα: «Η ζωή ενός κυκλαδικού ειδωλίου» και «Μια τοιχογραφία μια ιστορία».

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 4: Είδη λογοτεχνικής γραφής

Γεώργιος Παπαντωνάκης

Το ύφος ως λεκτική επένδυση. Η περίπτωση της ποίησης.

Στην εργασία αυτή θα επιχειρήσουμε να καταθέσουμε κάποιες σκέψεις-«κατευθυντήριες» οδηγίες που πιστεύουμε ότι είναι χρήσιμες για όσους ασχολούνται με τη σύνθεση ποιητικών κειμένων, λυρικών ή αφηγηματικών. Η εργασία μας στηρίζεται αφενός στη Γλωσσική Στατιστική και αφετέρου σε ανάλογες θεωρίες Γάλλων και Αγγλοσαξόνων υφολόγων. Πιο συγκεκριμένα, παρακολουθούμε τη λειτουργία των μερών του λόγου και τις γλωσσικές κατηγορίες γενικότερα και τι είδος ύφους ευνοεί καθεμιά απ' αυτές. Ακολουθως, όσο επιτρέπει ο χώρος και ο χρόνος παρακολουθούμε τις προτάσεις και τη συντακτική τους δομή, συνδέοντάς την με το ύφος που ευνοούν αφενός οι προτάσεις (ρηματικές και ονοματικές), η μεταξύ τους σύνδεση και αφετέρου η θέση των λέξεων μέσα στον ποιητικό λόγο, σε συνδυασμό με τη χρήση των σημείων στίξεων.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 4: Είδη λογοτεχνικής γραφής

Παναγιώτα Σεφερλή

«Παραρλάμα»: Λέξη ακατάληπτη ή έναυσμα για παιχνίδι με τις λέξεις από το ομώνυμο διήγημα του Δημοσθένη Βουτυρά;

ΠΑΡΑΡΛΑΜΑ. Η λέξη, γραμμένη με κεφαλαία και ευμεγέθη γράμματα στον πίνακα της σχολικής αίθουσας, σημαίνει το εναρκτήριο λάκτισμα του παιχνιδιού. Τα ηχητικά και οπτικά της χαρακτηριστικά προκαλούν αντιδράσεις - η αναζήτηση μιας σημασίας γλιστρά κάτω από τα υγρά της σύμφωνα. Αναγραμματισμοί και αντιμεταθέσεις, άλλες λέξεις που κρύβονται μέσα της ενεργοποιούν τα πρώτα αναγνωστικά ανακλαστικά των μαθητών. Η λέξη αρχίζει να φαίνεται λιγότερο ακατάληπτη• μας προκαλεί τώρα να μάθουμε την ιστορία της. Σ' αυτή την αναγνωστική διαδρομή επίκεντρο δε γίνεται ο ήρωας, αλλά η λέξη του. Είναι το κέντρο της ρόδας - γύρω της περιστρέφονται άλλα δίκτυα λέξεων: αναμνήσεις και λησμονιά, περίγελος και γέλιο, μεθυσμένος και ξεμέθυστος, φωνή και βουβαμάρα, λέξεις ακατάληπτες που προκαλούν πανικό, λέξεις που γράφονται και σβήνονται (και ξαναγράφονται), φαντάσματα, φανερά και άφαντα. Αντιθέσεις, επαναλήψεις, ετυμολογικά παιχνίδια, μια αδιάκοπη ροή σημαινόντων και σημαινομένων ενεργοποιεί τη φαντασία των μαθητών και τους προσκαλεί σε μια παιγνιώδη αποδόμηση του κειμένου. Το παιχνίδι κλείνει(;) με τις ακροστιχίδες των μαθητών για τη λέξη του τίτλου. Είναι, τελικά, η λέξη «παραρλάμα» τόσο ακατάληπτη;

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 4: Είδη λογοτεχνικής γραφής

Σωτήρης Γάκος

Δημιουργική γραφή και δοκίμιο. Εκπαιδευτικά σενάρια

Το θέμα της εισήγησης αφορά την παρουσία ασκήσεων δημιουργικής γραφής στο μάθημα της Έκφρασης Έκθεσης στο σχολικό εγχειρίδιο της Γ τάξης του Ενιαίου Λυκείου. Με αφορμή την ενότητα για το δοκίμιο θα παρουσιαστούν σενάρια διδασκαλίας και ασκήσεις που συνδυάζουν το δοκιμακό είδος με το διάλογο. Η συγκεκριμένη εισήγηση εστιάζει σε τρόπους με τους οποίους ο εκπαιδευτικός στη τελευταία τάξη του Λυκείου θα μπορούσε να αξιοποιήσει τεχνικές και ιδιότητες του δοκιμακού είδους και του θεατρικού κειμένου προκειμένου να διδάξει και να εμπλουτίσει την αντίστοιχη ενότητα της Έκφρασης-Έκθεσης. Θα προσπαθήσω να παρουσιάσω αναλυτικά εφαρμοσμένες διδακτικές δραστηριότητες γραπτού και προφορικού λόγου που προσεγγίζουν το δοκίμιο και το διάλογο με ένα βιωματικό και παιγνιώδη τρόπο. Ειδικότερα παρουσιάζονται η στοχοθεσία, οι μεθοδολογικές προσεγγίσεις, τα κείμενα, ο σχεδιασμός και η αξιολόγηση των δραστηριοτήτων. Το δοκίμιο στοχεύοντας στην πρωτοτυπία δεν ακολουθεί αποκλειστικά τυπικές μορφικές διαδικασίες και δομές. Συχνά διασπά τη λογική αλληλουχία και διανθίζεται από παρεκβάσεις, επαναλήψεις και στοιχεία που δανείζεται από τον προφορικό λόγο. Ο διάλογος εξασφαλίζει δραματικότητα, ζωντάνια στο λόγο και συχνά δίνει την εντύπωση θεατρικής σκηνής - θεατρικού διαλόγου που παλινδρομεί ανάμεσα στο στοχασμό και τη δράση. Στόχος των προτεινόμενων δραστηριοτήτων και ασκήσεων είναι να εξοικειώσουν τους μαθητές με τις θεματικές και τον τρόπο οργάνωσης της επιχειρηματολογίας ή των απόψεων ενός δοκιμίου και συνάμα να τους δώσει την ευκαιρία να παίξουν και να μεταμορφώσουν ένα δοκιμακό κείμενο σε διαλογικό ή ακόμα και θεατρικό παρουσιάζοντας τις απόψεις του δοκιμιογράφου ή και τις δικές τους σχετικά με ένα συγκεκριμένο κάθε φορά θέμα.

Σάββατο 7-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 4: Είδη λογοτεχνικής γραφής

Κατερίνα Γεωργοπάλη

Δημιουργία παραμυθιού με βάση την ποίηση

Η εισήγηση μου αφορά στη δημιουργία παραμυθιού με βάση την ποίηση! Επιλέγοντας τις "Μικρές κυκλάδες" του Ελύτη και χρησιμοποιώντας τα παραμυθικά στοιχεία που αναφέρονται σε αυτό μπορούμε να πλάσουμε ενδιαφέρουσες ιστορίες με δομημένο λόγο κινητοποιώντας τον ψυχισμό των παιδιών!

Δημιουργούν ήρωες , τους δίνουν μορφή και πλάθουν τους χαρακτήρες τους! Το σημαντικότερο όλων έρχονται σε επαφή με τα ποιητικά κείμενα και εμπλουτίζουν το λεξιλόγιο τους!

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 1: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Γιώργος Γεωργούλας, Καλλιόπη Πασιά, Γιώργος Σπυράκης

Η Δημιουργική Γραφή στα Καταστήματα Κράτησης

ο πεδίο της Δημιουργικής Γραφής αποτελεί πλέον ένα γνωστικό αντικείμενο που δύναται να διδαχθεί σε όλες τις βαθμίδες της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η διδασκαλία της Δημιουργικής Γραφής εμπεριέχει δύο αλληλοσυμπληρούμενα στοιχεία: την πράξη του να γράφεις (δημιουργικά) και την πράξη να σκεφτείς κριτικά την πράξη της γραφής και τα αποτελέσματά της. Η εμπλοκή του γράφοντος αφορά στην ενεργή κριτική προσέγγιση, αποτελεί γνώση όχι επιφανειακή, καθώς προκύπτει από επιβεβαιωμένη και σοβαρή εξέταση της τέχνης της γραφής, μπορεί δε να συμπεριλάβει όχι μόνο τα σύγχρονα θεωρητικά και κριτικά μοντέλα, αλλά και σημαντικά έργα της παράδοσης. Σκοπός της γνώσης αυτής είναι να δώσει πρόσβαση σε ιδέες και νέες προσεγγίσεις στον τρόπο της γραφής στον ασκούμενο.

Η παρούσα εισήγηση αναφέρεται στη σειρά εθελοντικών μαθημάτων-εισηγήσεων δημιουργικής γραφής που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών «Δημιουργική Γραφή» του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, σε συνεργασία με Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας (ΣΔΕ), και όχι μόνο, τα οποία στεγάζονται στα Καταστήματα Κράτησης Διαβατών Θεσσαλονίκης, Κορυδαλλού, Λάρισας, Δομοκού και Ιωαννίνων και πραγματοποιούνται σε εβδομαδιαίες συνεδρίες, καθόλη τη διάρκεια του εκπαιδευτικού έτους.

Τα κείμενα των έγκλειστων μαθητών αποτελούν ειλικρινείς εικόνες του εσωτέρου κόσμου τους, εκφράζουν την επιθυμία επαναπροσδιορισμού της ζωής, την ανεύρεση μιας νέας οδού διαφυγής και αποκατάστασης, ώστε η επιστροφή στην έγκλειστη ζωή να μην αποτελέσει ξανά πιθανότητα.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 1: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Χρήστος Χαρακόπουλος, Τασούλα Τσιλιμένη

Διδακτική της ποίησης και δημιουργική γραφή στην Α΄ Λυκείου. Η περίπτωση του Ο. Ελύτη.

Με την παρούσα εισήγηση παρουσιάζεται μία πρόταση για τη διδασκαλία των Κειμένων Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου με την αξιοποίηση της δημιουργικής γραφής. Σκοπός της εισήγησης είναι να παρουσιάσει τα αποτελέσματα μιας έρευνας, η οποία πραγματοποιήθηκε σε μαθητές της Α΄ Λυκείου. Κατά τη διεξαγωγή της διερευνήθηκε η άποψη των μαθητών για τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας έναντι της προσέγγισής της με ασκήσεις δημιουργικής γραφής. Για τη διδασκαλία αξιοποιήθηκαν τα ποιήματα του Ελύτη «Η Ποδηλάτισσα» και «Το Τρελοβάπορο». Οι μαθητές αρχικά διδάχθηκαν τα στοιχεία της παραδοσιακής και μοντέρνας ποίησης σύμφωνα με τις ισχύουσες Οδηγίες για τη διδασκαλία των φιλολογικών μαθημάτων στο Λύκειο για το σχολικό έτος 2016-2017(Α.Π: 148091/13-09-2017) και στο τέλος του μαθήματος συμπλήρωσαν ηλεκτρονικά ένα ερωτηματολόγιο σχετικά με τις εντυπώσεις τους από το μάθημα. Στη συνέχεια διδάχτηκαν τα ίδια ποιήματα με ασκήσεις δημιουργικής γραφής και συμπλήρωσαν δεύτερο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, με το οποίο συνέκριναν τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας με τη διδασκαλία του μαθήματος με ασκήσεις δημιουργικής γραφής. Στην εισήγηση θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα της εν λόγω έρευνας, ώστε να διαφανεί η συμβολή της δημιουργικής γραφής στη διδασκαλία της λογοτεχνίας και να προταθεί η διδασκαλία της στο Λύκειο.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 1: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Μαργαρίτα-Ευθυμία Γούκου

«Η ανάμνηση ως αφορμή και αφόρμηση»- Εργαστήρια δημιουργικής γραφής για παιδιά ηλικίας 9-12 ετών

Τα παιδιά που διανύουν την περίοδο της ζωής τους που χαρακτηρίζεται ως προεφηβία εμφανίζουν μια έντονη ανάγκη να αποκηρύξουν το φανταστικό κόσμο της παιδικότητας τους για να περάσουν στο ταξίδι της ενηλικίωσης. Ο μύθος και οι φανταστικοί ήρωες τίθενται υπό αμφισβήτηση και τα παιδιά αναζητούν ερμηνείες για τον κόσμο που βιώνουν μέσα από τον ωμό ρεαλισμό. Ο σχεδιασμός εργαστηρίων δημιουργικής γραφής που θα φιλοξενούνταν στην Παιδική και Εφηβική Βιβλιοθήκη του Δήμου Αθηναίων έπρεπε να γίνει λαμβάνοντας υπόψιν ότι οι δραστηριότητες θα έπρεπε να είναι προσαρμοσμένες στην ματιά και στις ανησυχίες των παιδιών της συγκεκριμένης ηλικιακής περιόδου, να εγείρουν το ενδιαφέρον και να απελευθερώσουν τη φαντασία τους μέσα από το γραπτό λόγο αποφεύγοντας να θυμίσει στα παιδιά τις σχολικές ασκήσεις γραπτού λόγου. Τα τρία δίωρα εργαστήρια δομήθηκαν πάνω στο θεματικό άξονα της μνήμης και των αναμνήσεων. Από την προσωπική τους μνήμη, μέσω των αισθήσεων και των αναμνήσεων προσώπων της ζωής τους, τα παιδιά δημιούργησαν το δικό τους «άλμπουμ ιστοριών» χρησιμοποιώντας οικογενειακά κειμήλια και παλιές φωτογραφίες, περνώντας έτσι στις αναμνήσεις των δικών τους φανταστικών ηρώων.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 1: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Σταυρούλα Μαυρομματίδου, Ανέστης Μαυρομματίδης

Η απόλαυση ενός κειμένου μέσα από τον πειραματισμό, τις προσθαφαιρέσεις και ποικίλα παιχνίδια δημιουργικής γραφής

Τα τελευταία χρόνια έχει καθιερωθεί η δημιουργική γραφή ως μία αξιόλογη διδακτική πρακτική που μπορεί να εφαρμοστεί στη διδασκαλία φιλολογικών -και όχι μόνο- μαθημάτων σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης. Η αξία της έγκειται στο ότι ενεργοποιεί τη φαντασία, ενώ παράλληλα αναπτύσσει την κριτική σκέψη και ενθαρρύνει την αυτενέργεια των μαθητών. Αποβλέποντας στους ανωτέρω στόχους, η εισήγηση παρουσιάζει ένα σενάριο διδασκαλίας που αξιοποιεί ομαδοσυνεργατικές παιγνιώδεις δράσεις, μετατροπές, επάλληλες γραφές και δημιουργικές ασκήσεις. Οι μαθητές της Γ' Γυμνασίου έχοντας ως «αφετηρία» το ποίημα «Τώρα» του Χριστόπουλου έπαιξαν με τις λέξεις, μετατράπηκαν από αναγνώστες σε συγγραφείς παράγοντας διάφορα κειμενικά είδη (επιστολή, διήγημα, κόμικ, παραμύθι), πειραματίστηκαν με το μέτρο και την ομοιοκαταληξία συνειδητοποιώντας τα στοιχεία που συμβάλλουν στη λυρικότητα ενός ποιήματος, ταυτίστηκαν με άλλους ποιητές ή μετατράπηκαν σε ψυχολόγους εκφράζοντας προσωπικές σκέψεις και πεποιθήσεις για διάφορες ιδέες του ποιήματος. Παράλληλα, μέσα από μια ευχάριστη διαδικασία, αποκόμισαν σημαντικές γνώσεις αναφορικά με τα ατομικά δικαιώματα και την ελεύθερη βούληση που προάγει ο Διαφωτισμός, ήρθαν σε επαφή με άλλα κείμενα της Νεοελληνικής λογοτεχνίας αντίστοιχης θεματικής και αντιλήφθηκαν βασικούς «μηχανισμούς» της ποίησης και στοιχεία που διαφοροποιούν τον «ποιητικό» από τον πεζό λόγο. Τελικά, η όλη δράση ενίσχυσε όχι μόνο την κριτική σκέψη και φαντασία, αλλά ακόμα ενεργοποίησε την επιχειρηματολογία και τη συμμετοχική διάθεση των μαθητών.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 1: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Μαρία Σφήκα, Αναστασία Νταλταγιάννη

Ο γερο Όμηρος ανεβαίνει στο σανίδι: το δημιουργικό ταξίδι από τη ραψωδία στο σκετς.

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση προσφέρεται για πειραματισμό στη Δ.Γ λόγω της ελευθερίας στην επιλογή και το χειρισμό του υλικού. Εξερευνώντας το θέμα της κρυφής ρύπανσης και των επιπτώσεών της στην ποιότητας ζωής, οι μαθητές καθοδηγήθηκαν στη θεατρική μεταγραφή της Οδύσσειας στην καθημερινή ζωή. Γράφτηκαν επτά θεατρικά μονόπρακτα, που σαν ομόκεντροι κύκλοι φωτίζουν σφαιρικά το θέμα.

Ήταν μια πρόκληση ιδεολογική αλλά και γλωσσική, καθώς οι μαθητές κλήθηκαν να γράψουν οι ίδιοι τους ρόλους-διαλόγους τους, κρατώντας από την Οδύσεια την ουσία και μεταφέροντάς την αναλογικά στο σήμερα.

Κοινός παρονομαστής σε όλα τα θεατρικά κείμενα είναι ο αγώνας του συμμαθητή τους Οδυσσέα να αναβαθμίσει το περιβάλλον του χάριν της υγείας και της ευεξίας. Έτσι, «Σειρήνες» γίνονται το κινητό τηλέφωνο, το facebook και ο υπολογιστής, «Κάθοδος στον Άδη» η νυχτερινή έξοδος μιας παρέας σε ένα μπαράκι, «Κίρκη» το φαγητό των fast food που μας υποβαθμίζει σε ζώα, «Κύκλωπας» οι πολυεθνικές και οι μεγάλες αλυσίδες super market, «Σκύλλα και Χάρυβδη» το δίλημμα μόλυνση ή χλωρίωση του νερού και «Λωτοφάγοι» εμείς οι ίδιοι, που ξεχνάμε ότι η φύση τιμωρεί την ύβρη .

Κείμενο αναφοράς είναι η Οδύσεια του Μιχάλη Γκανά, που επιλέχτηκε για τη γλωσσική εγγύτητα στο καθημερινό ιδίωμα των μαθητών και για το χιουμοριστικό ύφος.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ιωάννα Θ. Τύρου

Συγγράφουν παραμύθια τα παιδιά; Μπορεί να αποτιμηθεί η Δημιουργική Γραφή με Κριτές και Γλωσσικά Εργαλεία;

Στο χώρο της εκπαίδευσης και συγκεκριμένα στο Δημοτικό σχολείο μπορούμε να ευνοήσουμε την ανάπτυξη της δημιουργικής σκέψης και γραπτής έκφρασης των μαθητών από τις μικρές κιόλας τάξεις, μέσα από διδακτικές πρακτικές συγκεκριμένων παραμυθιών, με δημιουργική δυναμική.

Μέσα από το παραμύθι ενθαρρύνουμε τα παιδιά να παράγουν πρωτότυπες ιδέες, να απελευθερώσουν την φαντασία τους και να εκφραστούν μέσω της δημιουργικής γραφής. Τα κείμενα των μαθητών που επιλέχθηκαν καθώς και τα κριτήρια αξιολόγησης της δημιουργικότητας που χρησιμοποιήθηκαν ψηφιοποιήθηκαν και υποβλήθηκαν τόσο σε κριτές-εκπαιδευτικούς όσο και σε γλωσσική επεξεργασία.

Με την παρούσα εργασία προσφέρουμε μια μεθοδολογία, επιχειρώντας συσχέτιση της αποτίμησης των κριτών-εκπαιδευτικών με τα αποτελέσματα γλωσσικής επεξεργασίας, σύγκριση των παραμυθιών ως προς τη δημιουργική τους δυναμική και τέλος, σύγκριση της δημιουργικής συμβολής μαθητών, διαφορετικής ηλικίας, σε συγκεκριμένα παραμύθια.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Δημήτριος Πανος

Εκδοχές προώθησης της δημιουργικότητας στο μάθημα της Λογοτεχνίας: τρεις οπτικές στην ελληνική και κυπριακή δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Το αίτημα για την ενσωμάτωση στη διδασκαλία της Λογοτεχνίας στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση στοιχείων «δημιουργικής γραφής» έχει πλέον μian αρκετά μακρά διαδρομή στην ελληνική βιβλιογραφία. Μεμονωμένες εφαρμογές «ανήσυχων» εκπαιδευτικών, αλλά και τεκμηριωμένες προτάσεις που μετέφεραν ιδέες και δοκιμές από άλλα εκπαιδευτικά συστήματα, καθώς και σχετικά προγράμματα ιδιωτικού ή ακαδημαϊκού χαρακτήρα, έθεσαν τις εναλλακτικές μορφές συμμετοχικής και δημιουργικής προσέγγισης του κειμένου στο επίκεντρο του προβληματισμού για την ανανέωση του μαθήματος. Η «δημιουργική γραφή», ως κύριο «όχημα» για την ανανέωση αυτή του μαθήματος, απέκτησε και «θεσμική» μορφή από το 2011 και μετά, όταν το πιλοτικό πρόγραμμα για το Γυμνάσιο και το πρόγραμμα της Α΄ Λυκείου, αλλά και το αντίστοιχο Κυπριακό πρόγραμμα για το μάθημα της Λογοτεχνίας, έδωσαν σαφή μορφή στο αίτημα. Εκδοχές, ωστόσο, αυτής της στροφής είχαν ήδη καταγραφεί από το Α.Π. του 1999-2000. Στην ανακοίνωσή μας παρουσιάζουμε τα αποτελέσματα της έρευνας που διενεργήσαμε στα κανονιστικά κείμενα αυτών των τριών εκδοχών ένταξης της δημιουργικής γραφής στη σχολική πράξη. Χρησιμοποιώντας τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου, επιχειρήσαμε να εντοπίσουμε τους κύριους άξονες και παραδοχές (για τη φύση της Λογοτεχνίας, για τη σχέση της κειμενικής πραγματικότητας με τον αναγνώστη, για το «διδακτόν» της Λογοτεχνίας κλπ.) καθεμιάς οπτικής, αναδεικνύοντας παράλληλα τις μεταξύ τους συγκλίσεις και αποκλίσεις. Η έρευνά μας εντοπίζει ότι πίσω από τις «δηλώσεις» των θεσμικών κειμένων αποκαλύπτονται μια σειρά από διαφορετικές θεωρήσεις για την έννοια της «δημιουργικής γραφής» και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να ενταχθεί στη σχολική πράξη.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Μαρίνα Σούνογλου, Γεώργιος Σούνογλου

Δημιουργική Γραφή και Τέχνη ως μέσο προσέγγισης του προσφυγικού ζητήματος στην εκπαίδευση

Το προσφυγικό ζήτημα είναι ένα φλέγον θέμα με το οποίο οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί αγωνιούν πώς θα το αντιμετωπίσουν στην τάξη και δεν γνωρίζουν πώς να το προσεγγίσουν και να το διαχειριστούν. Η δημιουργική γραφή σε συνδυασμό με την τέχνη και συγκεκριμένα τη ζωγραφική μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως μέσο προσέγγισης στην τάξη για την ευαισθητοποίηση στο προσφυγικό ζήτημα.

Η μεθοδολογία της έρευνας είναι μια παρέμβαση σε τάξη β' δημοτικού. Οι απόψεις παιδιών ελέγχθηκαν μέσω συνεντεύξεων πριν και μετά το πρόγραμμα παρέμβασης. Το πρόγραμμα παρέμβασης περιελάμβανε 8 παρεμβάσεις που αντιστοιχούν σε διδακτικές ώρες στις οποίες τα παιδιά συμμετείχαν σε ελεύθερη συζήτηση με αφορμή έργα ζωγράφων που αναφέρονταν στο προσφυγικό ζήτημα και κατόπιν τα παιδιά έγραψαν το δικό τους ποίημα (λιμερικ, ελεύθερο στίχο). Οι δύο πρώτες συναντήσεις αφορούσαν την γνωριμία της δημιουργικής γραφής από τα παιδιά.

Στα αποτελέσματα της έρευνας παρουσιάζονται οι απόψεις των παιδιών για το προσφυγικό ζήτημα και η εντύπωσή τους από την πρώτη τους επαφή με την δημιουργική γραφή.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ντόρα Λεονταρίδου

**Όμιλος δημιουργικής γραφής στο Βαρβάκειο Πρότυπο Γυμνάσιο:
Αποτίμηση και προβληματισμοί.**

Η δημιουργική γραφή στα πλαίσια ενός Ομίλου, παρουσιάζει σημαντικές διαφορές από την υλοποίησή της στα πλαίσια ενός γλωσσικού ή λογοτεχνικού γνωστικού αντικειμένου. Πολλοί είναι οι λόγοι. Ο Όμιλος δεν υπόκειται στη στοχοθεσία του αναλυτικού προγράμματος ενός συγκεκριμένου μαθήματος. Συγκεντρώνει μαθήτριες και μαθητές από διάφορες τάξεις. Η προσχώρηση στον Όμιλο, όπως και σε κάθε Όμιλο των Πρότυπων και Πειραματικών σχολείων, είναι προαιρετική. Επίσης δεν υπάρχει βαθμολογία.

Ο συγκεκριμένος Όμιλος προέταξε την ενδυνάμωση της έμπνευσης και την απελευθέρωση των δημιουργικών δυνατοτήτων μαθητριών και μαθητών, εστίασε στα λογοτεχνικά κειμενικά είδη, στις ιδιαιτερότητές τους και στους τρόπους προσέγγισής τους με στόχο τη δημιουργία.

Η εισήγηση θα φιλοδοξούσε να αναδείξει την προβληματική που προκύπτει από την υλοποίηση ενός Ομίλου δημιουργικής γραφής, τις δυνατότητές του ως προς την γνωστική καλλιέργεια των παιδιών, αλλά και τα σημεία τα οποία εγείρουν θέματα προς συζήτηση με αφορμή την εμπειρία από την υλοποίηση ενός τέτοιου Ομίλου, στο Βαρβάκειο Πρότυπο Γυμνάσιο κατά το σχολικό έτος 2016-17, από την υπογράφουσα

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ευδοκία Χρηστομάτη, Βασιλική Ψυρρούκα, Ζωή Μπουγιάλα, Μαρία Ζερβάκη, Νίκος Κιτσάτης

«Ο ποιητής των θαλασσών έριξε άγκυρα στην τάξη μας» (Μια πρόταση γνωριμίας με την ποίηση του Νίκου Καββαδία στο δημοτικό σχολείο.)

Η αγάπη των παιδιών για την ποίηση είναι δεδομένη καθώς η σχέση τους με τους ήχους, τις λέξεις και το ρυθμό τους, γεννιέται από τις πρώτες μέρες της ζωής τους με τα νανουρίσματα και τα ταχταρίσματα.

Η σχέση όμως αυτή διακόπτεται στη διάρκεια των σχολικών χρόνων όπου η ποίηση καλύπτει ελάχιστο μέρος του ωρολογίου προγράμματος που αφορά τη διδασκαλία της γλώσσας και της λογοτεχνίας. Και όταν αυτό συμβεί, η ανάγνωση ενός ποιήματος δε στοχεύει στην αισθητική χαρά και τη συγκίνηση αλλά στην ανάλυση του νοήματος που πιθανά να ήθελε να μεταδώσει ο δημιουργός του.

Το πάντρεμα της ποίησης με τη μουσική που τόσο αγαπούν τα παιδιά, η αξιοποίηση του θησαυρού της μελοποιημένης ποίησης μπορεί να αποτελέσει την πύλη για να εισχωρήσει η θαυμαστή αυτή τέχνη του λόγου μέσα στη σχολική τάξη.

Ακόμη όμως και σε γνωστά και αγαπημένα μελοποιημένα ποιήματα διαπιστώσαμε πώς πολλές φορές η μουσική και ο ερμηνευτής κυριαρχούν ενώ το ίδιο το έργο δεν κατανοείται σε βάθος και ο ποιητής συχνά μένει στο περιθώριο. Αυτή η διαπίστωση μας οδήγησε στο να σχεδιάσουμε και να υλοποιήσουμε ένα πρόγραμμα δράσεων στο δημοτικό σχολείο που θα περιλαμβάνει δημιουργικές δραστηριότητες βασισμένες στην ποίηση του Νίκου Καββαδία,.

Η επιλογή του συγκεκριμένου ποιητή έγινε λόγω αυτής της ιδιαιτερότητας, της αγάπης δηλαδή και της ευρείας αναγνώρισης του ποιητή μετά από τη σύζευξη των στίχων του με μουσικά μοτίβα. Μια σύζευξη που έδωσε εξαίσιμα έργα τα οποία θεωρούμε πως πρέπει να γνωρίσουν οι μαθητές μας.

Ο αρχικός μας στόχος ήταν η γνωριμία με τον ποιητή και το έργο του. Η διαισθητική προσέγγιση επιλεγμένων ποιημάτων προσδοκούμε να πυροδοτήσει τη φαντασία και τη δημιουργικότητα των μαθητών. Στοχεύουμε επίσης μέσα από ποικίλες δράσεις οι μαθητές να δώσουν μορφή στους τόπους και τους ήρωες που σκιαγραφούνται στους στίχους του ποιητή.

Συγκεκριμένα για να εισάγουμε στο θέμα και να προκαλέσουμε το ενδιαφέρον των παιδιών θα προσεγγίσουμε αρχικά τη ζωή των ναυτικών μέσα από γνωστά διηγήματα. Στη συνέχεια με όχημα τους στίχους του Καββαδία θα ταξιδέψουμε σε χρόνους και χώρους άγνωστους και μακρινούς και τέλος θα αξιοποιήσουμε εμπειρίες και βιώματα αλλά και ποικίλες μορφές τέχνης για να εκφραστούν οι μαθητές μας τόσο σε έμμετρο όσο και σε πεζό λόγο.

Απώτερος στόχος μας είναι η αισθητική απόλαυση και η αγάπη της ποίησης, η αναζήτηση εκφραστικών μέσων και η εξέλιξη της δημιουργικής φαντασίας των μαθητών των τελευταίων τάξεων του δημοτικού σχολείου.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 3: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες (μουσική, ζωγραφική κ.ά.)

Κέλη Δασκαλά, Αντώνης Νικολόπουλος (Solour)

Ut Pictura Poesis: Όταν η δημιουργική γραφή συνάντησε τα κόμικς

Δεν κομίζει κανείς γλαύκα εις Αθήνας σημειώνοντας τον ρόλο που διαδραματίζει η δημιουργική γραφή στην ερμηνεία και διδασκαλία της λογοτεχνίας. Στόχος της ανακοίνωσης είναι, πρώτον, να χαρτογραφήσει τις δυνατότητες που προσφέρει η συνύπαρξη της δημιουργικής γραφής με τα Κόμικς, και δεύτερον να προσφέρει ένα παράδειγμα: το Εργαστήρι δημιουργικής γραφής και Κόμικς που υλοποιήσαμε στο Μουσείο Μπενάκη (2016-2017).

Διεθνώς, και στην Ελλάδα πρόσφατα, κορυφώνεται ο διάλογος για την ανανέωση των λογοτεχνικών σπουδών με τη συνδρομή της δημιουργικής γραφής. Παράλληλα, η διάδοση που γνωρίζουν τα Κόμικς, η υβριδική τους φύση (Λόγος και Εικόνα), ειδικότερα η επιλογή αρκετών δημιουργών κόμικς να συνομιλήσουν με λογοτεχνικά κείμενα, η επίδραση τέλος των κόμικς στα αναγνωστικά αντανακλαστικά του κοινού, όλα τα παραπάνω αποτελούν αδιάψευστο μάρτυρα της κυριαρχίας της Εικόνας στο σύγχρονο οπτικό πολιτισμό. Η παραπάνω συνθήκη γέννησε το εργαστήρι «Ποίηση και Κόμικς: Παίζοντας με λέξεις και εικόνες», που απευθυνόταν σε παιδιά 9-12 ετών. Συγκεκριμένα, τα παιδιά διάβασαν ποιήματα, έπαιξαν με λέξεις, εκτελώντας ασκήσεις δημιουργικής γραφής, συνέθεσαν ποιήματα, συζήτησαν την αξία της εικονοποιίας και των συμβολισμών της, την ίδια ώρα οπτικοποίησαν τον ποιητικό λόγο, όχι μόνο με τη φαντασία (όπως συμβαίνει στην «παραδοσιακή» ανάγνωση), αλλά στήνοντας κόμικς, σκαρώνοντας το story board, γεμίζοντας μπαλονάκια με στίχους.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 3: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες (μουσική, ζωγραφική κ.ά.)

Μαρία Τσαλίκη, Ελευθέριος Πασσιάς

Ελληνική Παραδοσιακή Μελοποιΐα από το Χθες στο Τώρα: Εφαρμογές στην Εκπαίδευση

Η τραγουδοποιΐα (songwriting) χρησιμοποιείται συχνά ως θεραπευτική πρακτική σε κλινικά ή ειδικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα στα πλαίσια ατομικής ή ομαδικής μουσικοθεραπείας και τα οφέλη της διαφαίνονται πολλαπλά σύμφωνα με την υπάρχουσα ερευνητική βιβλιογραφία. Στην τραγουδοποιΐα ως μορφή τέχνης συναντώνται αδιαίρετα ο λόγος και η μουσική. Από την Αρχαία Ελλάδα έως σήμερα, η τραγουδοποιΐα - μελοποιΐα αποτελεί κυρίαρχη μορφή λαϊκής έκφρασης με βασικό χαρακτηριστικό της την συλλογική δημιουργία, ενώ ήταν πάντα συστατικά συνυφασμένη με τον χορό σαν μία αδιαίρετη τριάδα. Η ελληνική παραδοσιακή μουσική είναι φορέας της πολιτιστικής εξέλιξης και κληρονομιάς της αδιαίρετης αυτής τέχνης λόγου, μουσικής και κίνησης ενώ οι πρακτικές με τις οποίες δημιουργείται, εξελίσσεται και επιτελείται όσο και η θεματολογία της μπορούν να αποτελέσουν πρότυπο και να χρησιμοποιηθούν στην εκπαίδευση με στόχο την καλλιέργεια μουσικών δεξιοτήτων σύνθεσης και εκτέλεσης, σε ομαδικό ή ατομικό επίπεδο, δεξιοτήτων δημιουργικής γραφής, δεξιοτήτων συνεργασίας, την καλλιέργεια της ενσυναίσθησης, τη σύνδεση με την καθημερινότητα των μαθητών και την τοπική κοινότητα και την καλλιέργεια της αγάπης για τον τόπο και το περιβάλλον τους. Στην παρούσα εισήγηση θα παρουσιαστεί βιβλιογραφικά μία ανασκόπηση της χρήσης της τραγουδοποιΐας για θεραπευτικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς, θα γίνει αντιπαραβολή με την ελληνική παραδοσιακή τραγουδοποιΐα και θα προταθούν καλές πρακτικές για χρήση στη σχολική τάξη τόσο στη γενική όσο και στην ειδική αγωγή.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 3: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες (μουσική, ζωγραφική κ.ά.)

Αγλαΐα Παντελάκη

Το σωματικό θέατρο ως δημιουργική «μετάφραση»: «Αναφορά σε μια Ακαδημία»

Αν η μεταφορά ενός διηγήματος από τη σελίδα στη σκηνή αποτελεί ένα πρώτο στάδιο «δημιουργικής ‘μετα-γραφής’», η «σωματοποίησή» του, συνοδεία κειμένου που περισσότερο συμπληρώνει παρά σημαίνει, αποτελεί δημιουργική μετα-φραστική πράξη στο τετράγωνο. Στην παρούσα εργασία, με αφορμή τη δραματοποίηση του διηγήματος του Φραντς Κάφκα ‘Αναφορά σε μια Ακαδημία’, η τέχνη του σωματικού θεάτρου εξετάζεται ως αποτέλεσμα δημιουργικής «μεταφραστικής» πράξης.

Η σωματική απεικόνιση της πορείας του πιθήκου της Ακαδημίας προς τον εξανθρωπισμό, την «ομιλία», αν και φαινομενικά αντιφατική, ενδεχομένως και ειρωνική, συνιστά νέα δημιουργία ή μια προσπάθεια προσέγγισης της αρχικής, στο σημείο της σύλληψής της, πολύ πριν από τη στιγμή της έκφρασης; Δημιουργική μεταγραφή, μετάφραση δημιουργική του πρωτοτύπου κειμένου ή μήπως, τελικά, «αντίστροφη ‘ενδογλωσσική’»;

* Η παρούσα εργασία βασίζεται σε έρευνα που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του ΠΜΣ «Επιστήμη της Μετάφρασης» (Ιόνιο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης και Διερμηνείας).

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 3: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες (μουσική, ζωγραφική κ.ά.)

Μαρία Δρογγίτη, Κωνσταντίνος Δημόπουλος

Θέατρο και πολιτική στα χρόνια των μνημονίων: συγγράφοντας θεατρικό κείμενο με τους μαθητές.

Στα πλαίσια του πολιτιστικού προγράμματος <<Θέατρο και Πολιτική>> η θεατρική ομάδα του 2ου ΓΕΛ Ναυπάκτου με τη διδασκαλία των υπεύθυνων καθηγητών -εισηγητών ανέβασαν το έργο του Α.Ρ.Ραγκαβή <<Του Κουτρούλη ο γάμος>>. Το έργο, πολιτική σάτιρα, γράφτηκε το 1843, εποχή που η Ελλάδα ήταν υπό μνημονιακό καθεστώς και προβάλλει το ρόλο των Μεγάλων Δυνάμεων, τις παρεμβάσεις τους στο εσωτερικό της χώρας, τη διαφθορά του πολιτικού συστήματος.

Θεωρώντας ότι η συγγραφή θεατρικού διαλογικού κειμένου αποτελεί πρόσφορη επιλογή για την ταυτόχρονη ανάδειξη πολλών μυστικών της γραφής, παρακινήσαμε και διδάξαμε τους μαθητές να

συν..γράψουν κάποιες σκηνές του έργου, να προσθέσουν νέους χαρακτήρες, να δώσουν διαφορετικό τέλος στο έργο. Η συγγραφή έγινε ατομικά και ομαδικά. Έμπνευση άντλησαν από τη ζωή τους και συγκεκριμένα από την πολυεπίπεδη κρίση που βιώνουμε όλοι και τους προβληματισμούς των εφήβων πάνω σε αυτή. Οι μαθητές δεν πολιτικολογούν τόσο, όσο απολαμβάνουν το παιχνίδι της γραφής.

Αντικείμενο, λοιπόν της εισήγησής μας είναι η δημιουργική γραφή στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και ειδικότερα η συγγραφή θεατρικού διαλογικού κειμένου. Θα παρουσιάσουμε σύντομα αποσπά-

σματα από την παράσταση, τα στάδια διδασκαλίας των μαθητών, τα κείμενα των μαθητών και τα συμπεράσματα από την εμπειρία μας για τη σημασία και το ρόλο της δημιουργικής γραφής στο σχολείο.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 3: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες (μουσική, ζωγραφική κ.ά.)

Σταύρος Γρόσδος

Τα αφηγηματικά στοιχεία και η αφηγηματική δυνατότητα των φωτογραφιών ως ερεθίσματα δημιουργικής γραφής
The narrative elements and the narrative possibility of photographs as stimuli for creative writing

Μπορεί η φωτογραφία να χρησιμοποιηθεί δημιουργικά στην εκπαίδευση για την παραγωγή λόγου ως ερέθισμα και άντληση ιδεών και στοιχείων για το στήσιμο μιας μυθοπλασίας; Η εισήγηση περιλαμβάνει μια διδακτική πρόταση δημιουργικής γραφής, στην οποία τα αφηγηματικά στοιχεία και η αφηγηματική δυνατότητα των φωτογραφιών ωθούν τα παιδιά προεφηβικής ηλικίας (Δ', Ε' και Στ' του δημοτικού σχολείου) και εφηβικής ηλικίας (μαθητές/τριες Γυμνασίου) να προεκτείνουν τον χώρο και τον χρόνο πέρα από το φωτογραφικό κάδρο σε μία νέα πραγματικότητα που οδηγεί στη δημιουργία εικόνων και λέξεων. Διαμέσου της ενσυναίσθησης το παιδί προβάλλει την προσωπικότητά του μέσα στην εικόνα, την προσωποποιεί και την προικίζει με τα συναισθήματά του και διαμέσου της εικασίας το παιδί νοηματοδοτεί τα οπτικά μηνύματα της εικόνας. Σε αυτό το φανταστικό παιχνίδι τα παιδιά ζωντανεύουν τον σιωπηλό κόσμο της φωτογραφίας, όχι ως θεατές, αλλά εισβάλλοντας μέσα στο κάδρο. Ανεξάρτητα από τις προθέσεις και τις επιλογές του δημιουργού-φωτογράφου, το ενδιαφέρον μετατοπίζεται από το τελικό αποτέλεσμα (εικόνα) στο παιδί-θεατή της φωτογραφίας, πώς δηλαδή αναδημιουργείται η εικόνα με βάση τον ορίζοντα των προσδοκιών, εμπειριών, προκαταλήψεων και πεποιθήσεων του θεατή.

Οι αφηγηματικές στρατηγικές δημιουργικής γραφής χρησιμοποιούν είτε μεμονωμένες φωτογραφίες (φωτογραφίες τοπίου, φωτογραφίες διαφημίσεων κ.ά.) είτε σειρές φωτογραφιών (φωτομοντάζ και φωτογραφικό κολάζ, φωτόγραμμα, φωτογραφική ακολουθία -photo-sequence, φωτο-ιστορία, φωτο-σειρά ή ένα φωτογραφικό δοκίμιο -photo-essay).

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 4: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες

Κρύστα Ρακαλλίδου, Γεωργία Πολυχρονιάδου

Δημιουργική γραφή Απλές στρατηγικές εφαρμογής στην ποίηση

Ο όρος «Δημιουργική γραφή» συναντάται τα τελευταία είκοσι χρόνια πολύ συχνά συνδεδεμένος με τη διδασκαλία της λογοτεχνικής γραφής ή των διάφορων καλλιτεχνικών πρακτικών, όντας μια μετάφραση της αγγλικής έννοιας «creative writing» (Positive Health, 1998).

Ο Freud (1956) υποστήριξε πως η τέχνη, η λογοτεχνία ειδικότερα, είναι για τον ποιητή συνέχεια και υποκατάστατο του παιχνιδιού της παιδικής ηλικίας, η νοσταλγία της οποίας βρίσκει την εκπλήρωσή της στην ποιητική δημιουργία.

Το ποίημα αποτελεί κυρίαρχο κίνητρο για πολλές μορφές δημιουργικότητας μικρών και μεγάλων. Παιδική ποίηση δεν είναι μόνο αυτή που γράφτηκε για τα παιδιά, αλλά και αυτή που δημιουργήθηκε από τα παιδιά, ελεύθερα και αυθόρμητα. Αποτρέπει τη νέκρωση της έμπνευσης και της δημιουργικής διάθεσης των παιδιών, την αναστολή της πνευματικής τους ανάπτυξης και φαντασίας και την καταστροφή της συναισθηματικής τους ηρεμίας και ψυχικής τους υγείας (Θανόπουλος, 2007).

Στρατηγικές εφαρμογής

1.ΑΛΛΑΖΟΝΤΑΣ ΤΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ:

Ποίημα: Βρέχει

Ποίημα: «Μικρή Ασυμφωνία εις Α Μείζον» Ποίημα: «ΙΘΑΚΗ» (Κ. Π. Καβάφης)

Ποίημα: «Δύση στη Μάνη»

Ποίημα: «Ο σκύλος μου»

Ποίημα: «Η ΣΑΚΑΡΑΚΑ»

2.ΛΙΜΕΡΙΚΣ Η ΛΗΡΟΛΟΓΗΜΑΤΑ

3.ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

4.ΠΑΙΖΟΝΤΑΣ ΜΕ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ

5.ΜΙΑ «ΛΕΞΗ» ΩΣ ΑΦΟΡΜΗ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ

6.ΣΧΗΜΑΤΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ ΜΕ ΤΗ ΜΟΡΦΗ
ΤΩΝ ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

7.ΕΚΦΡΑΣΗ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΩΝ ΜΕΣΩ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ
ΠΟΙΗΜΑΤΩΝ

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 4: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες

Τριαντάφυλλος Η. Κωτόπουλος, Κωνσταντίνος Μπουμπουρέκας

Campus novel: Ιστορία και εκπρόσωποι ενός ιδιαίτερου είδους γραφής

Η παρούσα εισήγηση μελετά την εμφάνιση και την εξέλιξη ενός νέου λογοτεχνικού υποείδους, αυτό του campus novel, στη διεθνή και ελληνική νεότερη λογοτεχνική παράδοση. Παρά το γεγονός ότι στην αγγλική και την αμερικάνικη λογοτεχνική και θεωρητική σκηνή μετρά ήδη αρκετά χρόνια παρουσίας, στην ελληνική πραγματικότητα δεν έχει ανοίξει ακόμα η προβληματική, όσον αφορά την διερεύνηση των καταβολών, των εκπροσώπων και της προσφοράς του συγκεκριμένου λογοτεχνικού είδους γραφής. Το campus novel, ο όρος εμπλουτίζεται διαρκώς -academic novel κ.τ.λ.- συνιστά μία κυρίαρχη τάση της σύγχρονης λογοτεχνικής μυθοπλασίας. Το είδος αυτό συνδέεται, ενσωματώνει και υιοθετεί χαρακτηριστικά γνωρίσματα από το αστυνομικό μυθιστόρημα και τα έργα επιστημονικής φαντασίας, ενώ διακρίνουμε στα αντιπροσωπευτικά του έργα την επιρροή συγκεκριμένων λογοτεχνικών ρευμάτων, όπως αυτό του μεταμοντερνισμού. Στην εισήγησή μας αυτή θα παρατεθεί μία πρώτη συστηματική αναφορά στους προδρόμους του είδους, στους σημαντικότερους εκπροσώπους του και στην ιστορική του εξέλιξη, ενώ θα επιχειρήσουμε να καθορίσουμε κατά το δυνατόν τα χαρακτηριστικά του γνωρίσματα αναφορικά με την πλοκή, τους χαρακτήρες, το σκηνικό και τα θέματα που πραγματεύεται, ώστε να λογίζεται ως campus novel.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 4: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες

Παύλος Καστανάρας

Η προσευχή ως αφήγηση στην ποίηση του Π.Β. Πάσχου

Ο ακαδημαϊκός και ποιητής Π. Β. Πάσχος γεννήθηκε στη Λευκοπηγή της Κοζάνης το 1933. Τρεις φορές αντίκρουσε το θάνατο στην κατοχή. Φοίτησε στο Γυμνάσιο Κοζάνης και σπούδασε Θεολογία στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Το 1965 ξενιτεύτηκε για σπουδές στο εξωτερικό, Παρίσι, Οξφόρδη και Γερμανία. Θεολογία - φιλολογία- υμνολογία και μουσική είναι οι θεμάτικες που σπούδασε και ξεχώρισε.

Γνώρισε την σύγχρονη ποίηση και έγραψε δοκίμια για την λογοτεχνία και την ποίηση στην σύγχρονη Ελλάδα. Είναι παραγωγικότατος με μεγάλο συγγραφικό- επιστημονικό και λογοτεχνικό έργο. Βραβευμένος με Κρατικό βραβείο ποιήσεως, Βραβείο Λαιμού, Βραβείο Ουράνη της Ακαδημίας Αθηνών, Βραβείο Mathious.

Στην πατρίδα του, τη Λευκοπηγή, χόρτασε θυμίαμα Βυζαντινό κι αυτή η πρώτη εγγραφή εμφανίζεται στην ποιητική του δημιουργία σαν μια προιστορία καθαρής γλώσσας. Γράφει έχοντας υπόψιν του τις συλλογές “prier dieu avec la roets” που κυκλοφορούν ευρέως σε Γαλλία και Αγγλία. Στην ποίησή του ισορροπεί το αισθητικό και δογματικό στοιχείο Η ποίησή του είναι «ψωμί για στηριγμό» και «κρασί για ευφροσύνη». Όπου ψωμί ας αναλογιστούμε ότι αφορά τα ανθρώπινα, πάθη και καυμούς κι όπου κρασί τα πνευματικά του κόσμου αυτού και του αλλοτινού.

Έχει σμιλευτεί, η ποίησή του, σε πέτρα στέρεη και οι προεκτάσεις της αγγίζουν ουρανό. Στην μελέτη μας αυτή θα δείξουμε πως η ποίηση του Π. Β. Πάσχου γίνεται προσευχή που ξεπερνά τα όρια της προσωπικής αγωνίας. Η γλώσσική του έκφραση άλλοτε σε ημερεύει κι όπου χρειάζεται σε ξεσηκώνει. Ο θάνατος, ο Έρωτας, το φώς, η ανθρώπινη ύπαρξη, η ξενιτιά είναι μερικά από τα θέματα που εξιστορεί, που ψάλλει με την ποίησή του και την μετασχηματίζει σε προσευχή όλου του κόσμου.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 4: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες

Λητώ-Σωτηρία Αλεξάκη

Ανιχνεύσεις και Σταθμοί στο Μεταφραστικό Έργο του Γιώργου Κοτζιούλα

Η ανακοίνωσή μας θα έχει ως αντικείμενό της τον Γιώργο Κοτζιούλα, ο οποίος γεννήθηκε στις 23 Απριλίου 1909 στην Πλατανούσα, ένα χωριό των Τζουμέρκων, του νομού Άρτας. Από πολύ μικρή ηλικία έκανε αισθητή την παρουσία του στα ελληνικά γράμματα δεδομένου ότι από 15 ετών άρχισε να δημοσιεύει κείμενά του στο περιοδικό «Ηπειρωτική Ηχώ». Έκτοτε, έως και το θάνατό του το 1956, είχε μια αδιάλειπτη παρουσία ως ποιητής, διηγηματογράφος, θεατρογράφος, κριτικός, συγγραφέας, μεταφραστής και επιμελητής κειμένων.

Το έργο που άφησε είναι τεράστιο και ποικίλο: ποίηση (750 ποιήματα), πεζογραφία, διηγήματα (τα διηγήματά του είναι από τα καλύτερα του είδους στη λογοτεχνία μας, ενώ τα κείμενα του εν γένει είναι σύγχρονα και πρωτοποριακά.), κριτική-δοκίμιο (95 μελέτες), μεταφράσεις (από την Αρχαία Ελληνική και πολλές ευρωπαϊκές γλώσσες), ημερολόγια, επιστολές, χρονογραφήματα, θέατρο (για να εμψυχώνει τους αντάρτες της Εθνικής Αντίστασης), λαογραφία-γλωσσοφιλολογικά κ.ά. Εμείς θα επιχειρήσουμε να ανιχνεύσουμε το έργο του, το οποίο δυστυχώς παραμένει ανέκδοτο και άγνωστο στον Έλληνα αναγνώστη. Η αφάνεια αυτή οφείλεται ενδεχομένως είτε στην οικονομική του δυσχέρεια, είτε στις πολιτικές και ιδεολογικές του πεποιθήσεις. Ανέκδοτα έχουν μείνει επίσης και πάρα πολλά μεταφράσματά του, κυρίως εκείνα που αφορούν στην γαλλική ποίηση με την οποία ασχολούμαστε στη μεταδιδακτορική μας έρευνα.

Σάββατο 7-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 4: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες

Αρετή Σπυροπούλου, Βασίλειος Μαντάς

«Η συνείδηση ενός hacker»: μια ψυχαναλυτική προσέγγιση

Η ανάπτυξη και εξάπλωση των επικοινωνιών, των ηλεκτρονικών υπολογιστών και του διαδικτύου έφερε τις τελευταίες δεκαετίες και την εμφάνιση των hackers (χάκερς). Οι hackers σε ορισμένες περιπτώσεις έχουν λάβει εκτενή δημοσιότητα μέσα από τα εντυπωσιακά τους κατορθώματα στην ανάδειξη ελλειμάτων στα συστήματα ασφαλείας κρατών, υπηρεσιών και πολυεθνικών εταιρειών. Σε αντίθεση με τους crackers που στοχεύουν στη δημιουργία βλάβης ή στην επιδίωξη ατομικού οφέλους, οι hackers ως επί τω πλείστων δεν στοχεύουν στη βλάβη των συστημάτων στα οποία εισδύουν.

Στην παρούσα εργασία θα επιχειρηθεί μια προσπάθεια ψυχαναλυτικής κατανόησης του hacking, ως ενός πολιτισμικού φαινομένου που είτε τυγχάνει θαυμασμού, είτε τρομοκρατεί την υπόλοιπη κοινότητα. Η προσέγγιση αυτή θα στηριχθεί σε δημοσιεύματα σχετικά με το φαινόμενο και κυρίως σε ένα κείμενο του 1986, γνωστό ως «Η συνείδηση ενός hacker» ή αλλιώς «Μανιφέστο του hacker». Το κείμενο γράφτηκε από τον hacker γνωστό με το ψευδώνυμο «The Mentor», λίγο μετά τη σύλληψή του από το FBI.

Θα γίνει μια προσπάθεια κατανόησης του hacking μέσα από μια κυρίως κλαϊνική προσέγγιση, σύμφωνα με την οποία η επιστημοφιλική ενόρμηση, όπως αυτή εκφράζεται στην περιέργεια του hacker για αυτό που υπάρχει στα υπολογιστικά συστήματα, αντιπροσωπεύει μια προσπάθεια εισβολής στο σώμα της μητέρας και οικειοποίησης του περιεχομένου της. Το θέμα της ηθικής συνείδησης, του υπερεγώ και της σχέσης με σαδιστικά (εξωτερικά και εσωτερικά) αντικείμενα συζητείται περαιτέρω.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Λαμπρινή Λιάτσου

Τεχνικές Δημιουργικής Γραφής στο Δημοτικό σχολείο

Η γραφή αποτελεί εξέλιξη της ομιλίας. Από την αρχή της ύπαρξής του ο άνθρωπος, εξέφρασε την ανάγκη να αφήσει εγγράφως και με δημιουργικό τρόπο τα αποτυπώματά του. Η «πραγματικότητα» άλλωστε δεν υπάρχει από μόνη της, χωρίς τον λόγο, ανεξάρτητα από τις λέξεις. Με τον τρόπο που χρησιμοποιούμε τη γλώσσα, φτιάχνουμε τον κόσμο. Η Δημιουργική Γραφή μπορεί να αξιοποιηθεί ως δημιουργική δραστηριότητα στο σχολείο που καλλιεργεί πολύπλευρα την προσωπικότητα του μαθητή.

Τι θέση έχει η Δημιουργική Γραφή στο σημερινό ελληνικό δημοτικό σχολείο και πώς είναι δυνατό να λειτουργήσει αποτελεσματικά;

Μπορούμε να ενδυναμώσουμε τον εαυτό μας με το διάβασμα και τη γραφή;

Υπάρχουν τεχνικές που μπορούν να βοηθήσουν τον εκπαιδευτικό στην καθημερινή του διδακτική πρακτική ώστε να αναπτύξει την έκφραση, τη φαντασία και τη δημιουργικότητα του μαθητή του;

Σε απαντήσεις των παραπάνω ερωτημάτων επιχειρεί να προσεγγίσει η παρούσα μελέτη.

Προς την κατεύθυνση αυτή είναι δυνατό να λειτουργήσουν τα εργαστήρια Δημιουργικής Γραφής, όπου πρωταρχικό ρόλο κατέχουν τα παιχνίδια με τις λέξεις και τα νοήματα.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Στέλλα Βοσκαρίδου Οικονόμου

Μουσικότητα και μορφή στη δημιουργική γραφή: Μια απόπειρα ανάδειξης του ρόλου του επιτονισμού.

Η εισήγηση επιχειρεί να αναδείξει πώς η διαχείριση του επιτονισμού στον ποιητικό λόγο και γενικότερα στη δημιουργική γραφή, είναι δυνατό να συμβάλει στην ενίσχυση του στοιχείου της μουσικότητας. Έχοντας ως αφετηρία θεωρίες που αντιπαραβάλλουν τη γλώσσα με τη μουσική (Kristeva, Jacobson) και που φωτίζουν την ροπή της λογοτεχνίας προς την τέχνη των ήχων ως ένδειξη μουσικότητας, γίνεται εδώ μια προσπάθεια να αναζητηθούν οι προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες ο επιτονισμός του λόγου και η αξιοποίησή του παίζουν το ρόλο τους προς αυτή την κατεύθυνση. Παραδείγματα δίνονται από ένα ευρύ φάσμα της σύγχρονης νεοελληνικής ποίησης, δίνοντας έμφαση στον τρόπο με τον οποίο η μορφολογική διάρθρωση πολλών ποιημάτων, και εν τέλει η αναγνωστική τους πρόσληψη οροθετείται από τη διαμόρφωση και αντιπαραθήση μοτίβων που έχουν ως άξονα τον διαφορετικό επιτονισμό συγκεκριμένων προτάσεων. Τέλος, κάτω από το ίδιο πρίσμα γίνονται αντίστοιχες παρατηρήσεις που αφορούν την ποίηση και γενικά τη λογοτεχνία που είναι γραμμένη σε διάλεκτο (ειδική έμφαση δίνεται στην Κυπριακή Διάλεκτο), μια εκδοχή της γλώσσας, που όντας εγγενώς συνυφασμένη με τον προφορικό λόγο διαθέτει τις δικές της ιδιαιτερότητες ως προς τη χρήση του επιτονισμού.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Ιορδάνης Κουμασίδης

Είναι η αποδόμηση έγκυρη μέθοδος πρόσληψης των κειμένων;

Παρουσιάζουμε την εξέλιξη και τα βασικά σημεία της πολυσυζητημένης έννοιας της αποδόμησης (deconstruction). Εκκινούμε από τη ντερριντιανή της εισαγωγή/πρόσληψη ως στρατηγική ανάγνωσης κειμένων έως και, στο ύστερο έργο του Ζακ Ντερριντά, του την ανάδειξή της σε μέθοδο ή/και σημαίνουσα έννοια φιλοσοφικής τάξης. Σχολιάζουμε τη σύνδεσή της με το πνεύμα και τα αιτήματα του μεταμοντερνισμού και, τέλος, την παρουσία της ως κριτικής πρόσληψης έναντι των κειμένων.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Μαρία Βλάχου

Διαφοροποιημένη παιδαγωγική και διαπολιτισμική μάθηση στο Νηπιαγωγείο μέσω της δημιουργίας διαπολιτισμικού παραμυθιού.

Σκοπός της παρούσας εισήγησης είναι ο βιβλιογραφικός προσδιορισμός των όρων της διαφοροποιημένης παιδαγωγικής και της διαπολιτισμικής μάθησης στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα των ανομοιογενών τάξεων των νηπιαγωγείων, όπου η διαφορετικότητα των μαθητών συνιστά μια πραγματικότητα προς διαχείριση. Θα διερευνηθεί ο τρόπος διαφοροποίησης της διδασκαλίας βάσει του Α.Π. του Νηπιαγωγείου μέσα από έρευνα δράσης έτσι ώστε να παραχθεί διαπολιτισμική μάθηση μέσα από τη δημιουργική γραφή και το διαπολιτισμικό παραμύθι.

Η εκπαιδευτική δράση αποτέλεσε μια διαφοροποιημένη διδακτική προσέγγιση αναστοχαστικού χαρακτήρα που πραγματοποιήθηκε σε τάξη Νηπιαγωγείου στην Κεφαλονιά. Οι μαθητές ακολουθώντας στρατηγικές της δημιουργικής γραφής δημιούργησαν ένα διαπολιτισμικό παραμύθι. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε ήταν η έρευνα δράσης (παρατήρηση, σχεδιασμός, δράση, κριτικός στοχασμός/αξιολόγηση). Χώρος υλοποίησης ήταν η τάξη νηπιαγωγείου, ενώ τα εργαλεία αξιοποίησης ήταν: βιβλιογραφική ανασκόπηση, σχέδιο διδακτικής παρέμβασης δημιουργίας διαπολιτισμικού παραμυθιού με χρήση τεχνικών (αφήγηση βιογραφιών, διαπολιτισμικός διάλογος, γλωσσικά παιχνίδια, εικαστική τέχνη), παρατήρηση, αναστοχαστικό υλικό βιντεοσκόπησης, σημειώσεις/αναλύσεις ντοκουμέντων, φύλλα εργασίας και κλείδα αξιολόγησης - portfolio).

Οι δράσεις που υλοποιήθηκαν, ήταν: 1) Ανοιχτό ιστόγραμμα καταγραφής ιδεών, 2) Δημιουργία αφίσας για τη διαφορετικότητα στηριζόμενη στις προσωπικές αφηγήσεις, 3) Εξοικείωση με τη δανειστική βιβλιοθήκη, 4) Στήσιμο πλοκής παραμυθιού μέσω εικόνας προ-οργανωτή, 5) Εικονογράφηση, 6) Χρήση movie-maker (συνδυασμός εικόνας-ήχου) στην παρουσίαση.

Σημαντικά ευρήματα επικεντρώθηκαν στη σημαντική θέση που λαμβάνουν οι βιογραφίες των μαθητών, η συνεκτίμηση των διαφορών τους και ο βαθμός συμπερίληψης που επιτυγχάνεται μέσω του αναστοχαστικού διαλόγου και του μετασχηματισμού. Τέλος, η οικοδόμηση επικοινωνιακών δεσμών και σχέσεων αμοιβαίας συνεργασίας, κατανόησης/ αποδοχής της συνοχής και συνεκτικότητας, διαφορετικότητας, αλληλεγγύης, ενσυναίσθησης και

εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών της ομάδας αποτέλεσε αναγκαία συνθήκη για αποτελεσματική διαπολιτισμική μάθηση. Αυτό έγινε κυρίως ορατά μέσα από τη αυτοανακάλυψη της ατομικής ταυτότητας, την ενίσχυση της αυτοεικόνας και ισχυροποίηση της αυτοαντίληψης των μαθητών, καθώς και μέσα από την ποιοτική δημιουργική γραφή με την μορφή του διαπολιτισμικού παραμυθιού.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Πένυ Φυλακτάκη

Παλεύοντας με τον εαυτό: η επίδραση της ψυχολογίας του συγγραφέα στη συγγραφική διαδικασία

Ο ιδιοσυγκρασιακός τρόπος γραφής κάθε συγγραφέα δίνει ταυτότητα στο έργο του, δημιουργεί το διακριτό του ύφος και τον εντάσσει σε μια συγκεκριμένη θέση μεταξύ των ομότεχνών του. Ωστόσο, πέρα από χώρο αποτύπωσης τεχνικών και συγγραφικών πειραματισμών, η σελίδα είναι πρώτα και πάνω απ' όλα καθρέφτης του δημιουργού και της οπτικής του για τον κόσμο, ένας καθρέφτης ιδιότυπος αυτού που θα ήθελε να είναι και αυτού που φοβάται μήπως γίνει. Η εισήγηση έχει στόχο να φωτίσει τη σύνθετη σχέση ανάμεσα στη δημιουργικότητα του συγγραφέα και τις έξω-κειμενικές δυνάμεις που την διαμορφώνουν και την καθορίζουν. Βασισμένη μεταξύ άλλων στις διαλέξεις των Scott Barry Kaufmann, James C. Kaufman και Jadie Smith, η παρούσα εισήγηση εστιάζει στις ψυχολογικές διεργασίες του συγγραφέα την περίοδο που γράφει, την επίδραση του περίγυρου δηλαδή των προσωπικών ή/και κοινωνικο-πολιτικών συνθηκών στη διαμόρφωση της μυθοπλασίας του, στον διαχωρισμό ανάμεσα στη συγγραφική-αφηγηματική περσόνα και στην κοινωνική περσόνα του συγγραφέα, καθώς και στους φόβους και τις επιδιώξεις διαφορετικών τύπων συγγραφέα. Στόχος αυτής της διαδικασίας είναι να εντοπιστούν οι κρυμμένες έξω-κειμενικές παγίδες που αλλοιώνουν τη δημιουργική δύναμη και την ευαίσθητη φύση κάθε συγγραφέα, και λειτουργούν ως «δολοφόνοι δημιουργικότητας» (creativity killers). Ο εντοπισμός και η συνειδητοποίηση αυτών των παγίδων βοηθούν πρακτικά ώστε είτε να τις αποφεύγουμε ή ακόμα και να τις χρησιμοποιήσουμε προς όφελος του κειμένου, κινητοποιώντας τις θεραπευτικές δυνάμεις της γραφής.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ευλαμπία Τσιρέλη

Βίβλος και Λογοτεχνία. Η λειτουργία των βιβλικών και μυθικών αρχετύπων στη σύγχρονη Λογοτεχνία Φαντασίας.

Η περιοχή της αρχαίας Εγγύς Ανατολής βρήκε από μύθους που διαδόθηκαν από λαό σε λαό, και υπέστησαν διαφοροποιήσεις ανάλογα με το πολιτιστικό υπόβαθρο εντός του οποίου αναπτύχθηκαν. Με αυτό τον τρόπο οι μύθοι αυτοί εισχώρησαν και στο βιβλικό κείμενο, λαμβάνοντας τον ρόλο ενός ισχυρού γλωσσικού εργαλείου για τους βιβλικούς συγγραφείς. Μέσω της Βίβλου, οι αρχαίοι μύθοι της Μεσοποταμίας σχετικοί με τη δημιουργία, τον κήπο των θεών, τον κατακλυσμό, θαυματουργά φυτά και αθανασία, μεσσίες, θεούς και ήρωες, διαδόθηκαν σε όλο τον κόσμο.

Ένας μύθος συνήθως αποτελείται από μια ιστορία με έναν κεντρικό ήρωα που αναλαμβάνει μια αποστολή, υπερβαίνει τον εαυτό του και, εν τέλει, την φέρνει εις πέρας, είτε με θυσία, είτε χωρίς. Η συμβολική γλώσσα των μύθων περιέχει αρχέτυπα, πανανθρώπινα δηλαδή σύμβολα, όπως το καλό και το κακό, το φως και το σκοτάδι, ο θυσιαζόμενος μεσσίας, το δέντρο και το ερπετό, που διατηρούν τη δύναμή τους στα θρησκευτικά κείμενα αλλά και, κατ' επέκταση, στη Λογοτεχνία.

Με αφετηρία του αρχέγονου μύθους της Μεσοποταμίας που εντοπίζουμε στο βιβλικό κείμενο, μέσα από τρία σχήματα μυθικών μοτίβων καταδεικνύεται το πώς σύγχρονα έργα της Λογοτεχνία Φαντασίας και Επιστημονικής Φαντασίας χρησιμοποιούν τα ίδια αρχετυπικά μοτίβα και σύμβολα σε μια εκ νέου αφήγηση των πανανθρώπινων αρχαίων μύθων.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Καλλιόπη- Νικολέττα Πάππου, Γιώργος Σπυράκης

Κωστής Παπαγιώργης: η ζωή στο έργο του

Η παρούσα εισήγηση αφορά την παρουσίαση του έργου του συγγραφέα Κωστή Παπαγιώργη, μέσα απ' την οπτική του ιδίου, όπως εκείνος επέλεξε να αποδώσει έμμεσα τα αυτοβιογραφικά του στοιχεία.

Σκοπός είναι η ανάδειξη όλων εκείνων των χαρακτηριστικών που διαφοροποιούν τον δοκιμιογράφο-αρθρογράφο-μεταφραστή Κωστή Παπαγιώργη από την «κοινή χρήση» της ελληνικής γλώσσας, προσεγγίζοντας κάθε φορά τις αφηγηματικές τεχνικές και την απόδοση των συνειρμών και των αισθήσεων με έναν τρόπο που παραμένει διαχρονικά μοναδικός.

Ιδιαίτερη έμφαση αποδίδεται στον τρόπο που προσαρμόζει το συγγραφικό του ύφος σε κείμενα που πραγματεύονται ποικίλα θέματα και ερεθίσματα, κυρίως όμως και στις αυτοβιογραφικές αναφορές.

Με εστίαση στα δοκίμιά του «Περί Μέθης» και «Σύνδρομο Αγοραφοβίας», αλλά και συνδυαστικά με επιλεκτικά αποσπάσματα απ' τα λοιπά του έργα, ο Κωστής Παπαγιώργης ανασύρει στην επιφάνεια όλα εκείνα τα μύχια στοιχεία που από τη μία είναι αναπόσπαστο κομμάτι του βίου του, από την άλλη αποτελούν (αλλά και παρουσιάζονται) ως «δοκίμες» συγγραφής για τους αναγνώστες των δοκιμίων αυτών που εν τέλει θα ταυτιστούν -εν μέρει ή εν όλω- στην αλήθεια που ο δοκιμιογράφος Κωστής Παπαγιώργης αποδίδει στο χαρτί.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Μαρία Σταϊκοπούλου

Προσεγγίζοντας τη σύγχρονη ελληνική ποίηση: Η περίπτωση του Σταύρου Σταυρόπουλου

Από την ποιητική γενιά του '80, ή τη γενιά του "ιδιωτικού οράματος", το παράδειγμα της ποίησης του Σταύρου Σταυρόπουλου αποτελεί το κύριο σημείο αναφοράς της παρούσας εργασίας. Η ποίηση του Σταυρόπουλου εκφράζει το δικό της ιδιωτικό όραμα, γραμμένη σε ελεύθερο στίχο και οικοδομημένη στους θεματικούς πυλώνες της μουσικής, του έρωτα, της μοναξιάς, της απώλειας, της θάλασσας, του εαυτού, του χρόνου και του χώρου, των αντιθέσεων μέρας νύχτας, φωτός σκοταδιού, κλειστού και ανοικτού χώρου, εξετάζεται τόσο κατά μόνας ως αυτόνομο έργο, όσο και συνδυαστικά σύμφωνα με τις επιρροές που δέχτηκε κυρίως από τη ροκ μουσική, την beat και την εξομολογητική ποίηση και την Κατερίνα Γώγου ώστε τελικά να προκύψει σφαιρική θέασή της μέσω της ένταξής της στην εξέλιξη της ποίησης στο πέρασμα των χρόνων.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Βέρα Κονιδάρη

Αναμνήσεις από την Κέρκυρα. Τα απομνημονεύματα του Θεόδωρου Στεφανίδη (Theodore Stephanides, 1896-1983) από τη φιλία του με τους Lawrence και Gerald Durrell: όταν η προσωπική εμπειρία μεταμορφώνεται σε δημιουργική γραφή.

Ο Θεόδωρος Στεφανίδης (Theodore Stephanides, 1896-1983), ήταν γιατρός, συγγραφέας και μεταφραστής. Ασχολήθηκε επίσης με τη βιολογία και την αστρονομία και δημοσίευσε σχετικές μελέτες. Έγραψε ποιήματα στα αγγλικά κι εξέδωσε τρεις ποιητικές συλλογές στην αγγλική. Στα 1946 εξέδωσε το βιβλίο *Climax in Crete* (εκδ. Faber & Faber), μια συγγραφή απομνημονευμάτων από τη Μάχη της Κρήτης στην οποία έλαβε μέρος ως αξιωματικός του υγειονομικού του Βρετανικού Στρατού. Μία τέταρτη ποιητική συλλογή μαζί με απομνημονεύματά του εκδόθηκε το 2011 υπό τον τίτλο *Autumn Gleanings: Corfu Memoirs and Poems*. Το κοινό γνώρισε τον Θ. Στεφανίδη κυρίως μέσα από τα απομνημονεύματα του Gerald Durrell, με γνωστότερο το βιβλίο *Η οικογένειά μου και άλλα ζώα*. Στην παρούσα εισήγηση θα ασχοληθούμε με ιστορίες της οικογένειας Durrell αλλά αυτή τη φορά αποδιδόμενες από τη σκοπιά των απομνημονευμάτων του ίδιου του Στεφανίδη. Εξετάζουμε τη γλώσσα, το ύφος, τον τόνο, το θέμα, την επιλογή γεγονότων, τη δομή, την πλοκή, την αφηγηματικότητα, τη δημιουργία μυθιστορηματικής ατμόσφαιρας. Καταδεικνύουμε πώς η γλαφυρότητα και αμεσότητα των απομνημονευμάτων του Θ. Στεφανίδη προσεγγίζει τη λογοτεχνία και πώς εν τέλει τα απομνημονεύματα (memoirs) μπορούν κατά περίπτωση να αποτελούν μια ακόμα έκφανση της δημιουργικής γραφής και να μεταμορφώσουν την προσωπική εμπειρία σε λογοτεχνία.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Βασιλική Κιτσάκη

Θεόφιλος: ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα δημιουργικής γραφής και μηνυμάτων αντιβίας.

Η προσέγγιση του έργου του ζωγράφου Θεόφιλου δεν αφορά σε εικαστική ανάλυση, ούτε στον εντοπισμό των όποιων καλλιτεχνικών χαρακτηριστικών του έργου του. Στόχος μας ήταν κατά το σχεδιασμό και την υλοποίηση του προγράμματος στις τρεις πρώτες τάξεις των Δημοτικών σχολείων Λευκάδας ήταν η γνωριμία με το έργο του περιθωριακού, λαϊκού καλλιτέχνη και η προώθηση μηνυμάτων αντιβίας μέσα από δράσεις δημιουργικής γραφής.

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα υλοποιήθηκε με επιτυχία κατά το σχολικό έτος 2015-2016 στο σύνολο των μαθητών των τριών πρώτων τάξεων των δημοτικών σχολείων της Λευκάδας και οι μαθητές αγάλιασαν με αγάπη το έργο του καλλιτέχνη.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 3: Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες. Δημιουργική Γραφή και Νέες Τεχνολογίες

Μαργαρίτα Τσελεκτσίδου, Νάνου Βασιλική

Δημιουργική Γραφή και Facebook: Δημιουργία μιας Ιστορίας

Η κυριαρχία των μέσων κοινωνικής δικτύωσης στην καθημερινότητα πολλών ανθρώπων είναι πλέον υπαρκτή, ενεργή και αποτελεί χώρο συζήτησης και προβληματισμού. Πολλοί νέοι φαίνεται να "ζουν" ολόκληρη τη ζωή τους μέσα από το facebook κοινοποιώντας σχέσεις, καταστάσεις, συνθήκες, χώρους συνύπαρξης, σχεδόν τα πάντα. Η παρούσα εισήγηση διερευνά τη δυνατότητα δημιουργίας μιας ιστορίας μέσα στο συγκεκριμένο δίκτυο με τη δημιουργία σειράς "προφίλ" λογοτεχνικών χαρακτήρων, που θα "ζουν" μέσω facebook και θα κοινοποιούν όλη τη ζωή τους εκεί. Η αλληλεπίδραση μεταξύ τους, οι σχέσεις τους, οι αρέσκειες και οι δυσαρέκειές τους, οι καυγάδες τους και η κάθε κοινωνική τους πράξη θα γίνεται γνωστή μέσω του "τοίχου" τους, ώστε τελικά μέσα από μια σειρά αναρτήσεων τους να δημιουργείται το αφήγημα και διήγημά τους.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 3: Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες. Δημιουργική Γραφή και Νέες Τεχνολογίες

Ελένη Βαρδή

Καλλιεργώντας τη συναισθηματική νοημοσύνη των εφήβων μέσα από τη δημιουργική γραφή"

Η ιδέα υλοποίησης των συγκεκριμένων εργαστηρίων , που παρουσιάζονται στην παρούσα εισήγηση, προέκυψε ως προσπάθεια δημιουργικής σύζευξης δύο ιδιαίτερων επιστημονικών αντικειμένων, της συναισθηματικής νοημοσύνης και της δημιουργικής γραφής, από τα οποία, το μεν πρώτο δε διδάσκεται ούτε αποτελεί σαφή στόχο του προγράμματος σπουδών του σημερινού εκπαιδευτικού συστήματος στη χώρα μας, το δε δεύτερο πρόσφατα ενσωματώθηκε στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών του γυμνασίου και του λυκείου ως μια εναλλακτική και καινοτόμος δημιουργική διαδικασία ανάπτυξης του προφορικού και γραπτού λόγου, καλλιέργειας της φαντασίας και του γραμματισμού.

Η συναισθηματική νοημοσύνη (Emotional Intelligence) αναφέρεται στην ικανότητα αντίληψης, ελέγχου και αξιολόγησης των συναισθημάτων. Ορισμένοι ερευνητές θεωρούν πως η (EI) αποτελεί αντικείμενο μάθησης, οπότε και βελτίωσης, ενώ άλλοι την αντιμετωπίζουν ως ενδογενές χαρακτηριστικό του ατόμου. Οι Salovey και Mayer (1990) προτείνουν ένα μοντέλο τεσσάρων βημάτων (steps) της συναισθηματικής νοημοσύνης: 1)την πρόσληψη (perceive) 2)το συλλογισμό (reasoning) στη βάση των συναισθημάτων, 3) την κατανόηση, 4) τη διαχείριση των συναισθημάτων.

Επομένως το ερώτημα είναι: πώς θα καταφέρουμε να θωρακίσουμε συναισθηματικά τα παιδιά μας ώστε να αντιμετωπίσουν τις καθημερινές προκλήσεις της ζωής, πώς θα εμφυσήσουμε τη νοημοσύνη στα συναισθήματά τους, πώς θα τα διδάξουμε να τα διαχειρίζονται ώστε να οικοδομήσουν μια ισορροπημένη προσωπικότητα και παράλληλα να αποκτήσουν κοινωνική συμπεριφορά, σε συνδυασμό με την απόκτηση ενσυναίσθησης. Όλα αυτά μέσα στο πλαίσιο του σημερινού σχολείου. Οι παραπάνω στόχοι συναποτελέσαν τη φιλοσοφία σχεδιασμού των εργαστηρίων που αναλύονται στην παρούσα εισήγηση , τα οποία αποτέλεσαν μέρος επιμορφωτικού σεμιναρίου σε φιλολόγους.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 3: Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες. Δημιουργική Γραφή και Νέες Τεχνολογίες

Λεωνίδας Χριστοδουλίδης

Τηλεκοινωνία: μια πρώτη απόπειρα δημιουργικής γραφής των μαθητών μας που έγινε παράσταση.

Η εισήγηση μου θα αφορά την πρωτόγνωρη παρά τα είκοσι μεχρι τότε χρόνια ενασχόλησης μου με το σχολικό θέατρο να συγγράψουν οι μαθητές κείμενα σχετικά με την τηλεόραση (πρωινάδικα,εκπομπες μαγειρικής,τηλεπερσόνες,εκπομπές αναζήτησης χαμένων προσώπων που ανευρίσκονταν, καταναλωτικό τρόπο ζωής,διαφημίσεις) κ.α. Τα παιδιά με πολύ χιούμορ συνέγραψαν αξιόλογα κείμενα που μέσα από παιχνίδια ρόλων και άλλες θεατρικές πρακτικές εξελίχτηκαν στο υλικό μιας θεατρικής παράστασης της θεατρικής ομάδας του Σχολείου που σε συνεργασία με την ομάδα Χορού του Σχολείου που συνέθεσε χορογραφίες εμπνευσμένες από τα κείμενα αυτά ανέβηκε σε δύο παραστάσεις στο αμφιθέατρο του Σχολείου αλλά και στο Κλειστό Θέατρο τουΠολιτιστικού Κέντρου της Νέας Ιωνίας Βόλου με αξιοσημείωτη επιτυχία.Ο τίτλος της παράστασης <<Τηλεκοινωνία>> Στην πρωτόγνωρη και δημιουργική συγγραφή του υλικού, στην θεατρική αξιοποίηση του αλλά και στα ποικίλα παιδαγωγικά οφέλη σκοπεύω να αναφερθώ με την αξιοποίηση και κάποιου περιορισμένου αλλά ενδεικτικού οπτικοακουστικού υλικού.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 3: Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες. Δημιουργική Γραφή και Νέες Τεχνολογίες

Γιώργος Γεωργιάδης

Δημιουργική γραφή και εφαρμογή του Προγράμματος GEAR against IPV στο Γενικό Λύκειο Φιλώτα

Τα προαιρετικά εκπαιδευτικά προγράμματα στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση είναι καινοτόμες δράσεις που προσφέρουν μια διαφορετική προσέγγιση της γνώσης και συνοδεύονται με νέες εναλλακτικές διδακτικές μεθόδους μάθησης. Στην εισήγηση αυτή θα παρουσιαστεί το πρόγραμμα αγωγής υγείας «Χτίζοντας υγιείς σχέσεις ανάμεσα στα δύο φύλα: Η εφαρμογή του προγράμματος GEAR against IPV» στο Γενικό Λύκειο Φιλώτα και ο συνδυασμός του με ασκήσεις δημιουργικής γραφής. Ο συνδυασμός του προγράμματος GEAR against IPV με τη δημιουργική γραφή μέσα στο πλαίσιο της διδασκαλίας της Νεοελληνικής Γλώσσας και Λογοτεχνίας στην Α' Λυκείου έχει ως στόχους: να συμβάλλει στην αποδόμηση των στερεοτύπων για τα δύο φύλα, να προάγει τη δημιουργία υγιών σχέσεων, να ευαισθητοποιήσει του μαθητές και τις μαθήτριες σε θέματα βίας μεταξύ Ερωτικών Συντρόφων (ΒΕΣ)/ Βίας στις Σχέσεις. Τέλος, οι μαθητές /τριες δευτεροβάθμιας να μπορέσουν να αποδομήσουν τα δικά τους στερεότυπα για τα δύο φύλα, ώστε να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις ώστε να ενδυναμωθούν προκειμένου να είναι σε θέση να δημιουργούν πιο υγιείς αναπαραστάσεις για τους ρόλους των δύο φύλων, που βασίζονται στην ισότητα.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 4: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες

Αιμιλία Ιατράκη, Σταύρος Γρόσδος

Κείμενο ή εικόνα; Η συμβολή των εικονογραφήσεων λογοτεχνικών βιβλίων στην παραγωγή κειμένων με δημιουργικά χαρακτηριστικά. Μία έρευνα παρέμβασης.

Η καθημερινή διδακτική πρακτική έχει αναδείξει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μαθητές/τριες του Δημοτικού Σχολείου στην παραγωγή γραπτού λόγου, ιδιαίτερα στην παραγωγή ιδεών. Η προσπάθεια των εκπαιδευτικών να γεφυρώσουν τις παραπάνω δυσκολίες περιλαμβάνει τον σχεδιασμό και την εφαρμογή διδακτικών προτάσεων δημιουργικής γραφής. Η παρούσα ερευνητική μελέτη εμπλέκει τις έννοιες του οπτικού γραμματισμού και της δημιουργικής γραφής. Σκοπός της μελέτης ήταν η διερεύνηση της επίδρασης της εφαρμογής δραστηριοτήτων δημιουργικής γραφής, με διδακτικό υλικό την εικόνα λογοτεχνικών βιβλίων, στην παραγωγή ιδεών στο προσυγγραφικό στάδιο, μαθητών και μαθητριών Δ΄ τάξης Δημοτικού Σχολείου. Στα πλαίσια της οιωσεί πειραματικής μεθόδου, 36 μαθητές/τριες, δύο Δημοτικών Σχολείων εκτέθηκαν σε δραστηριότητες δημιουργικής γραφής, σε δυο πειραματικές συνθήκες. Η πειραματική ομάδα ενεπλάκη σε δραστηριότητες δημιουργικής γραφής με εικονικό διδακτικό υλικό, ενώ η ομάδα ελέγχου, την πρώτη φορά με κείμενο και τη δεύτερη φορά με εικόνες του λογοτεχνικού βιβλίου και συνοδευτικό κείμενο. Τα κείμενα των μαθητών/τριών αξιολογήθηκαν ως προς την παραγωγή ιδεών με αξιολογικούς δείκτες την πρωτοτυπία και τη φαντασία. Η ανάλυση των δεδομένων ανέδειξε τον βαθμό της αποτελεσματικότητας του εικονικού διδακτικού υλικού στην παραγωγή κειμένων με δημιουργικά χαρακτηριστικά. Επιπλέον, καταγράφηκε η συμβολή των δύο μέσων, εικόνων και κειμένων, στην παραγωγή ιδεών.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 4: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες

Γεωργία Μπαχτσιαβάνου, Χριστίνα Καλαϊτζή, Ανδρέας Καρακίτσιος

Ο οργανικός ρόλος της εικόνας στις εικονογραφημένες αφηγήσεις: Εικονιστικές και μυθοπλαστικές ασκήσεις δημιουργικής γραφής στη Β' Δημοτικού

Ως εικονογραφημένο βιβλίο ορίζεται αυτό «που το περιεχόμενό του εκφέρεται είτε αποκλειστικά μέσω των εικόνων του είτε με τη συνδρομή του λόγου σε εναρμονισμένη αναλογία-οργανική σύνδεση γλωσσικού και εικαστικού κώδικα» (Μπενεκός, 1981). «Το εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο δεν είναι ένα είδος, αλλά ένας πολύ ευμετάβλητος και ανοιχτός τύπος κειμένου» (Lewis, 1995) όπου «οι λέξεις ποτέ δεν είναι μόνο λέξεις, αλλά λέξεις-επηρεασμένες-από-τις-εικόνες» και «οι εικόνες ποτέ δεν είναι μόνο εικόνες, αλλά εικόνες-επηρεασμένες-από-τις-λέξεις» (Lewis, 2001). Στόχος της παρούσας εργασίας είναι η διερεύνηση της οργανικής σχέσης κειμένου και εικόνας μέσα από την κριτική ανάγνωση εννέα εικονογραφημένων βιβλίων παιδικής λογοτεχνίας. Η μελέτη έγινε με βάση α) το θεωρητικό μοντέλο της αλληλοεξαρτώμενης αφήγησης (Agosto, 1999), β) τους πέντε τύπους σχέσης κειμένου -εικόνας της Golden (Golden, 1990) και γ) τους ήρωες και τα χαρακτηριστικά τους, το σκηνικό, τη δράση, τα συναισθήματα, την οπτική γωνία καθώς και εξωκειμενικά στοιχεία. Το ερευνητικό κομμάτι της μελέτης παρουσιάζει τη παραγωγή εικονιστικών και μυθοπλαστικών ασκήσεων δημιουργικής γραφής, στηριζόμενες στα εν λόγω κείμενα. Η έρευνα υλοποιήθηκε σε πλαίσια κανονικής τυπικής σχολικής τάξης, συγκεκριμένα σε 25 μαθητές της Β' τάξης του Δημοτικού. Οι δημιουργικές ασκήσεις είχαν ως κεντρικό στόχο να ελέγξουν αν οι μαθητές κατανοούν “κάθε φορά” τον τύπο σχέσης κειμένου εικόνας και στη συνέχεια να παράγουν οι ίδιοι κείμενα που επιβεβαιώνουν άλλοτε τη συμμετρία, άλλοτε την επαύξηση και την αντίφαση αντίστοιχα.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 4: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες

Σπυριδούλα Κούρκουλου

Οπτικοακουστικός γραμματισμός και ζωγραφικά έργα-πώς ενθαρρύνεις τα παιδιά δημοτικού να γράψουν δημιουργικά και ευφάνταστα

Η χρήση των ζωγραφικών έργων στην τάξη μπορεί να αποτελέσει σπουδαίο εργαλείο για τον εκπαιδευτικό, ώστε να μυήσει τα παιδιά στη γραφή γενικότερα-που τόσο τα παιδιά έχουν μυθοποιήσει στο μυαλό τους- και κυρίως στη δημιουργική και ευφάνταστη σύνταξη κειμένων. Με τη βοήθεια ενός αξιόπιστου μεθοδολογικού μοντέλου προτείνονται δραστηριότητες που προσεγγίζουν τα έργα ζωγραφικής των Marc Chagall και Vincent Van Gogh, με διττό σκοπό : α. Να ερευνηθεί ο βαθμός επιρροής των ζωγραφικών τους έργων στην πρωτοτυπία, τη φαντασία και τη δημιουργικότητα παιδιών προεφηβικής ηλικίας. β. Να ερευνηθεί το κατά πόσον μπορεί μία τέτοια εκπαιδευτική παρέμβαση να αλλάξει την αρνητική διάθεση των παιδιών απέναντι στην παραγωγή γραπτού λόγου σε θετική ή και ακόμη επιθυμητή. Τα παιδιά προσεγγίζουν τους πίνακες με ποικίλες δραστηριότητες που στοχεύουν στο να ερευνηθεί αλλά και στη συνέχεια να προαχθεί η προσωπική και συναισθηματικής τους εμπλοκή. Εντυπωσιακά αποτελέσματα ευφάνταστης και πρωτότυπης γραφής διαπιστώνουμε στο σύνολο των μαθητών-τριών, η οποία μάλιστα φορές φθάνει στα όρια ψυχαναλυτικής κατάθεσης και ξεπερνά κάθε στερεότυπο "καλού" και "κακού" μαθητή.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 4: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες

Ρια Φελεκίδου

Μια φορά κι έναν καιρό οι λέξεις στα μονοπάτια του θεάτρου, της μουσικής, της τέχνης

Με τη βεβαιότητα ότι οι τέχνες έχουν μια βαθιά συγγένεια μεταξύ τους και ότι η απόλαυση της μιας μπορεί να λειτουργήσει ως εφαλτήριο για την καλλιέργεια και ανάπτυξη μιας άλλης και με τη σιγουριά ότι η σύνδεση της λογοτεχνίας με τις άλλες τέχνες και τα ισχυρά ερεθίσματα που θα δέχονταν τα παιδιά από αυτές θα τα αφύπνιζαν και θα τα ενεργοποιούσαν συγγραφικά, αξιοποιήσαμε ως αφορμές τέχνες όπως το θέατρο, τη μουσική, τον κινηματογράφο. Μαθητές της πρώτης Γυμνασίου κλήθηκαν να μνηθούν στη δημιουργική γραφή και να προσεγγίσουν τεχνικές και διαδικασίες της επανιδρύοντας τη σχέση τους με τη γραφή και ανακαλύπτοντας τον μικρό συγγραφέα μέσα τους, και παράλληλα μια νέα διέξοδο έκφρασης, στο πλαίσιο ενός ετήσιου πολιτιστικού προγράμματος. Στα παιδιά δόθηκαν ερεθίσματα, κίνητρα για έμπνευση αλλά και για τη συγκέντρωση της συγγραφικής πρώτης ύλης τους ενώ διδάχτηκαν τεχνικές δημιουργικής γραφής και αφήγησης. Οι μαθητές εργάστηκαν ατομικά και ομαδικά και δημιούργησαν πεζά κείμενα, διηγήματα, ποιήματα και παραμύθια.

Σάββατο 7-10-17

12:30 -14:00

Αίθουσα 4: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες

Ζωή Καραγεωργίου, Ειρήνη Μαυρομάτη

Ήταν λέει κάποτε.... η αφήγηση που γέννησε τη δημιουργική γραφή, που οδήγησε στην εικονογράφιση και κατέληξε στη μεταφορά επί σκηνής και την ψηφιοποίηση...και ζήσαμε όλοι καλύτερα.

Η παρούσα εργασία αφορά τον συνδυασμό ποικίλων τεχνικών και μέσων σε πρόγραμμα που υλοποιήθηκε σε δημοτικό σχολείο. Οι στόχοι που τέθηκαν πολλαπλοί - από φιλιαναγνωσία μέχρι και τεχνογνωσία - μα το κυριότερο σημείο αποτέλεσε ο ενθουσιασμός και η ενεργητική συμμετοχή όλων και καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος, αλλά και μετά τη λήξη της. Η αφήγηση ενός μαγικού παραμυθιού αποτελεί το πρώτο βήμα για την είσοδο στον κόσμο της δημιουργικότητας. Γέλιο, αγωνία, διαδραστικότητα, πολλαπλοί χαρακτήρες και αντικείμενα κεντρίζουν τον κάθε θεατή-μαθητή, ο οποίος μέσω της ενεργητικής ακρόασης -σε πρώτη φάση - καλείται με ομαδοσυνεργατικές στρατηγικές και τεχνικές δημιουργικής γραφής, βήμα βήμα, να καταλήξει σε ένα νέο έργο, ένα νέο παραμύθι, σε μία ολόδική του ιστορία, που τη βιώνει και την αξιοποιεί μέσω επιπρόσθετων εργαλείων. Ζωγραφική για οπτικοποίηση των κορυφαίων σκηνών του έργου, σκηνικός αυτοσχεδιασμός με αξιοποίηση της playback αφήγησης, ψηφιοποίηση του υλικού και δημιουργία τελικού οπτικοακουστικού έργου. Η φαντασία εξάπτεται, καλλιεργείται και αναπλάθεται μέσα από όλες τις αισθήσεις. Μετατρέπεται τον μαθητή σε ενεργό, ώριμο δημιουργό μιώντας τον σε έναν κύκλο πράξεων που περιλαμβάνει πολλαπλά κομβικά σημεία.

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 1: Δημιουργική Γραφή και Νέες Τεχνολογίες

Lizzy Pournara

Creative Writing and Reading Practices in New Media: The Case of Abra

Composed by Kate Durbin, Amaranth Borsuk and Ian Hatcher Abra constitutes a project that spreads across a network of devices: an application for iPad, an artist's book and a paperback edition. Through their interaction with all the three components, the readers of Abra perform a creative reading that moves beyond conventional reading practices, and they realize how form and content are put into a creative dialogue across media and devices.

The readers of Abra explore different reading strategies that are based on tactility, as the project itself promotes a very tactile experience of poetic textuality. The experimental typography of the paperback edition represents visually the energy and the kinetics of the text on the page, as the text moves to a different position in each new page spread. Reminiscent of Ezra Pound's notion of the "vortex", the readers of Abra enter the text's kinetic energy in the iPad application, where they contribute their own poems to Abra's database and are able to share them on their social media account.

By bringing together experimental typography, digital textuality, and book making practices, Abra builds up to a creative way of reading that requires flexibility and an understanding of media specificity. As the kinetics of Abra's text set the printed page and the electronic screen in motion, the same process takes place in the readers' minds and through the touch of their fingertips they get involved in creative writing endeavors.

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 1: Δημιουργική Γραφή και Νέες Τεχνολογίες

Athanasia Christina Angelopoulou

The effects of the digital age and the use of Social Media on the modern-day writer. For whom and why do we write?

The popularity of Social Media and the widespread use of smartphones have forever changed our everyday lives. In this presentation, I aim to address the effect this immediacy in communication has had on writers and the writing process. I will begin by examining the relationship the writers of the past shared with their audience, specifically Dickens as an example of a writer whose treatment of the craft and proximity to his readership is akin to that of the writers of our times. Then, I will discuss the effect Social Media use has had on the modern writer and the reasons behind this need to address their audience directly not only through their literary work but also through a more personal approach with the use of Social Media. Finally, I will also present the effect this immediacy has had on the readers whose understanding of a literary piece changes as they become more familiar with the writer as a person. The aim is to show that embracing the use of Social Media need not hinder the writer from his work, as this immediate contact with the readers has become a vital part of the writing process now more than ever.

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 1: Δημιουργική Γραφή και Νέες Τεχνολογίες

Vasiliki Nanou

Transmedia Storytelling and Creative Writing: Media Convergence leads to convergence in styles of writing

As today we experience unprecedented access to content, products and media, we are allowed - at least in what is deemed the developed world - unlimited control over a person's experience as we can customize, personalise and respond towards a narrative in multiple ways and across multiple platforms. Transmedia storytelling has been engaged by professional and non- professional media as an example of media convergence. As Carlos Scolari (2013) said: "transmedia storytelling is a particular narrative structure that expands through both different languages (verbal, iconic, etc.) and media (cinema, comics, television, video games, etc.)." drawing on the work of Henry Jenkins.

As 'transmedia storytelling represents a process where integral elements of a fiction get dispersed systematically across multiple delivery channels for the purpose of creating a unified and coordinated entertainment experience. Ideally, each medium makes its own unique contribution to the unfolding of the story' (Jenkins, 2008), creative writing can really benefit by introducing its modes and practices into each medium separately and across media at the same time leading into innovative narrative practices. This paper explores the convergence between transmedia storytelling and creative writing, its advantages and possible pitfalls, its cultural and literary prospectives as well as a possible rough critical framework of assessment.

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 1: Δημιουργική Γραφή και Νέες Τεχνολογίες

Isaak Papadopoulos, Sotirios Afentoulis

“Write a story to persuade me”: recording the persuasive efforts of primary school students in Greece and in the UK

Owing to the rising focus on persuasiveness in written discourse at national and international level, this research aims at offering a comparative account of the persuasive strategies employed by Greek students living in Greece and in the United Kingdom when producing written discourse in Greek language. More precisely, 24 students (in Greece) and 25 students (living in the UK) were urged to write creatively a story about “An event that I will never forget” and Connor and Lauer’s (1985) detailed system of persuasive discourse was employed to record comparatively the persuasive efforts of the participants having posed two research hypotheses about the gender and the cultural context contribution to the qualitative differentiation in the written persuasive discourse. Through this low-scale research, it was shown that: a) the gender variable associated statistically with the qualitative differentiation in persuasive discourse, since boys used more the credibility strategies and girls employed strategies of the affective mode; b) the students’ cultural context contributed to the differentiation in selection of persuasive strategies as totally different persuasive strategies were used by Greek students in Greece and in the UK.

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Αγγελική Μπούζιου

Wikis and Creativity: How many kinds?

A scheme implemented within an English as a Foreign Language (EFL) context in a Greek primary school is presented in this paper. Vocabulary or grammar-oriented EFL situation in our school appeared to result in superficial, short-term memorization instead of higher learning skills, consolidating procedure-data comprehension, application, analysis, synthesis and evaluation (Bloom et al. 1956). Moreover, assessment or self-projection alignment together with learner boredom or indifference tended to prevail. Therefore, a communicative framework, complying with the Greek EFL curriculum (2003), was introduced around a wiki tool aiming at linguistic, technical, social, cultural-intercultural skills expansion in terms of quantity, quality, and creativity. Sixth-graders corresponded with foreign peers and uploaded partner country compiled clues on a 'private' wiki site. Wiki-tool mediated and face to face(f2f) acts were found to be rendering EFL schemes promising. Outcomes indicated enriched pupil participation, interaction types, steps pursued, together with amplified incitement, autonomy, responsibility, technical manipulation, authentic EFL exertion, critical thinking, innovation, knowledge construction and metacognitive awareness. Concluding remarks base wiki efficiency on mixed online-traditional classroom interaction advancing valence, learner-centredness, controversy and peer collaboration.

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

James Kenworth

“Four legs badass, two legs wasteman!” - Reimagining Orwell for Austerity Britain

In 2015, I was given special permission by AM heath Agents on behalf of the George Orwell estate to adapt and modernise Orwell’s Animal Farm and give it a fresh, contemporary twist, injecting its timeless tale of a revolution that went wrong with a gritty, urban, ‘in-yer-face’ language. The play was unique in another respect: it was staged on one of London’s longest established and largest inner city farms: Newham City Farm.

The show received extensive press and publicity coverage, with very positive reviews from The Independent, British Theatre Guide and BBC broadcaster/journalist Libby Purves, and was also listed in Time Out’s top ten shows to see in August. The Independent’s Paul Taylor called the play “a terrifically powerful update of Orwell’s classic”.

In my presentation/paper, I will explore the process/methodology of adapting a literary classic with a contemporary spin, with special emphasis on a creative and expressive approach to playwriting language/dialogue. The paper will also address the challenges of setting the play on an inner city farm and how the use of non-conventional theatre spaces affects and reconfigures the relationship between a play and audience.

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Georgia Pateridou

Flannery O' Connor (1925-1964) and the craftsmanship of literary writing

A renowned short-story writer, Flannery O' Connor was once a student of creative writing in the State University of Iowa and remained focused throughout her short life to the writing of literature. This presentation aims to link her early ideas about writing which appear in her "journal of prayers" to her other talks and essays that present a sophisticated theoretical framework regarding the role of literature and art as well as that of the author. What can we learn by her main concerns and how are her reflections about the purpose of writing related to other critical advances in literary theory of her time and after?

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 2: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Hasan Shikoh

The Dance Between Light & Darkness

Islam remains a subject of intense interest as it continues to make a significant impact on the socio- and geo-political canvas of both the past and present worlds. Its Sunni version dominates fiction and non-fiction alike and inevitably influences creative writers both consciously and subconsciously as they formulate 'Islamic' characters, plots and descriptions in multimodal works.

Through his journey in my semi-fictional novel, the protagonist demonstrates the true importance of identity and belonging as basic human needs without which individuals can only function in society at a superficial level. The central character is perplexed by the motives of contemporary militant groups like so-called 'ISIS' and other 'al-Qaeda' affiliates, and so seeks to establish the reasons behind their terrorist attacks, and Shia killings. He soon discovers that in order to understand this, he must travel back in history to the time of Imam Ali (as)...

The historical events, places that the character visits, the sights he encounters and many of the dialogues are based on actual events, combining present-day politics with strategies that were devised 1400 years ago.

For this Conference, the excerpt I propose to read describes the protagonist's experience of a 'musical mysticism' of sorts and how this can sometimes create a miscued feeling of spirituality...

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 3: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες

James Martin Charlton

The Theatrum Mundi and Everyman/ Everywoman: traditionalist dramaturgical devices in the contemporary stage Poetics of the author, James Martin Charlton

The dramaturgy of my plays involves merging contemporary stories with traditionalist ways of looking at theatre: as a microcosm of the world, and as a stage for Everyman. How do I evolve an initial story idea - for example, that of a marriage on the rocks, or of a pimp living in exile - and combine this with an approach to stage writing which draws inspiration from medieval dramaturgical precedents. These comprise characters carrying with them archetypal and/or typical patterns of behaviour or existence, and the concept of Everyman/Everywoman as a central dramaturgical device.

The paper explores the Poetics of two plays, *The World & his Wife* (1998) and *ecstasy & GRACE* (2001), both of which have affinities in terms of content with the contemporary 'In-Yer-Face' drama movement. However, in terms of the method of characterisation, I will demonstrate how they draw inspiration from medieval dramaturgical precedents, in terms of my characters carrying with them archetypal and/or typical patterns of behaviour or existence; with the stage as an image of the world, and with each of these play's protagonists being contemporary form of the Everyman/Everywoman paradigm.

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 3: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες

Pavlina Ferfeli

“Poetry, Dancing upon the Shore”: Music and Fine Art in Secondary Education Creative Writing

Even though poetry is related to the senses and physicality more than any other form of language, in creative writing workshops there often seems to be little auditory and visual input. In organising a poetry workshop in secondary education, it was considered crucial to introduce stimuli that could act not only as stepping stones to help students at the frontier of writing, but also act as beacons that could guide them throughout their creative writing journey. It became clear that music and fine art could undertake to fulfill this demanding role, however, the question remained: Which works of art should the educator opt for in an endless ocean of exquisite music and art? In what ways could he or she make use of them? In a brief presentation, I would like to present my collaboration with rising composer Constantine Christodoulou, whose powerful music, classic but also contemporary, inspired students to dress his work with the garment of their own poetry:

The light that passes

stays

hear the music

hear

this is why it stays

(From: The Light, collaborative poem of
two High

School students)

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 3: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες

Eleni Lagou

Bringing the Gap between Drama and Creative Writing

This paper is based on a qualitative case study on the way drama enables 10-year-old-students to develop their reading skills and oracy through Shakespeare's play 'Macbeth'. The collection of data occurred through observation, interviews and questionnaires.

Drama workshops conducted in favor of the research showed that students, who were given various experiences within a drama context, at the end of the study got familiar with visualizing language. This implies that they could better manipulate the meanings they decoded from the given literary text. They were also able to unleash themselves and fearlessly express their thoughts and feelings. Through drama students experimented with interpreting and decoding meanings, and then producing new meanings. Production of new meanings, included in thoughts and feelings, gets into the sphere of creative writing. After all, writing is about expressing something new and exploring the form in new ways (Will Self, www.guardian.com, 2017).

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 3: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες

Παρασκευή Καρτάλου

Athens street photography as writing prompt, city prose haiku you can read in a flash

Flash fiction is a storytelling form defined primarily by length - although even there, you'll find no real consensus. Ideally, flash fiction should convey a story: the reader should have a sense that events have happened and left the characters changed in some way. However, because these pieces are so short, many elements of the narrative may be revealed through implication or suggestion. Flash fiction often draws on familiar references and cultural memory to bring more information to the story than what's actually stated. This form of storytelling is intense, with lots of meaning packed into a handful of characters.

Flash fiction is a relatively recent form of creative writing, and it's perfect for our low attention span society. It can be written and read in minutes or seconds - though ideally it relates a story that's more than the sum of its carefully selected words.

It can be combined with new communication tools - social media - to inject stories into our everyday lives.

This creative writing style has a brevity. A prose haiku form where a complete work can be written even in a few minutes is perfect for me. And in this article, I discuss flash fiction and provide examples and creative writing prompts in street photography, especially in the city of Athens. I am not a street photographer, but I know many of them. They upload their photos at Instagram or Flickr. I really admire their job and I often feel ready to write a sort story about. For me, it is like filling a gap. The story could become a nimble, nippy little thing.

Flash fiction is exceptionally challenging. The 140 character limit means you have a sentence, maybe two, to communicate the story. Storytelling that short is difficult, but it can be done and it's a great exercise in making every word count.

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 4: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Είδη λογοτεχνικής γραφής

Alexander Miroforides

Interactive parallel plot in crime fiction

Mystery and crime fiction, more than any other genre, invites the reader to take an active part in the development of a story, through presenting a puzzle that demands solving and by delivering clues in the process. A brilliant plot and creative writing techniques are being used to "activate" the reader's perception against the case outlined, as pages turn. This way he will struggle to avoid the red herrings and try to gather all vital information necessary to solve the crime before the writer's big reveal.

A plausible question arises: Are there any alternative ways to enhance the reader's view, materialize a part of the narrative, make it non-linear and interactive?

The term parallel plot, also referred to as parallel narrative, signifies a story structure in which the writer includes two or more separate narratives linked by a common character, event, or theme. This structural feature could become the puzzle itself. While we're not able to literally walk around a crime scene, we might have a chance to make the same deductions based on the same evidence. With an interactive parallel plot, we can even revisit sections for clarification, much as a detective character might review notes.

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 4: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Είδη λογοτεχνικής γραφής

Stratos Myrogiannis

Before Sherlock Holmes: a Greek detective in an Ottoman garden or an essential rewriting of the crime fiction canon

Most of crime fiction histories begin with 18th and 19th century stories, inspired by gothic and sensational novels, before not unjustifiably crowning Edgar Allan Poe father of modern crime fiction. Some of the most adventurous theorists were also tempted to take a radical temporal leap in order to include Oedipus in the crime fiction canon. However, none of them ever mentioned the case of Georgios Vizyenos, a Greek writer who had penned a genuine crime fiction story entitled *Who was my brother's killer*, (1883) long before Sir Arthur Conan Doyle introduced us to Sherlock Holmes in his *Study in Scarlet* (1887). In a creative and thought-provoking manner Vizyenos was the first Greek writer to use a set of characters that display all the recognizable qualities of the genre, combined with an open-ended narrative along with many plot twists. Last but not least, his stories address issues of identity, nationality and gender, thus making him an early advocate of both modern and postmodern attributes. For all these reasons, it is imperative to review the crime fiction canon in order to acknowledge Vizyenos' contribution and put him among the most prominent developers of the genre.

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 4: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Είδη λογοτεχνικής γραφής

Rebecca Beattie

Looking for Mary Webb

Mary Webb was deeply rooted in her home county of Shropshire, England. She wrote novels, essays and poems in the early Twentieth Century that explored folklore and nature, using mystical experiences as her method of composition. Despite posthumous success in the 1930s and 1940s, Webb has gone largely forgotten, and very few personal papers survive. During her lifetime, she suffered illness, poverty, and a tumultuous relationship that makes her life story as engaging as her fiction. Some biographers portray her as a complex, emotionally unstable woman, marred by Graves' Disease, and clinging to a reluctant husband, others paint her as a lost genius.

For my PhD, I am taking inspiration from the life and work of Webb to write a novel which seeks to use imagination to fill the gaps in the record. I set out to create 'a living, breathing, fictional Mary Webb' through the imagined recreation of her diaries, alongside a contemporary storyline.

In this paper I will explore some of the challenges - the difficulty of writing fiction in the diary form, of creating an emotionally complex but engaging narrator, finding Webb's writer's voice alongside my own, and an exploration of our respective methods of composition.

Σάββατο 7-10-17

17:00 - 18:30

Αίθουσα 4: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Είδη λογοτεχνικής γραφής

Kalliopi Pasia

Cancer Writing (Palindrome) in Poetry

In the Greek Literature, in the history of writing, there is the Cancer script, where "cancerous inscriptions" or "cancers" are called symmetric phrases, which can be read either from the beginning or the end.

In particular, texts where "cancerous unit" is the sentence and read upside-down proposal-to-sentence are found in English. Efforts have been made in various languages, usually with the use of special software, to construct extensively, referred to as palindromes, texts. The results, sometimes controversial, are texts with thousands of words.

It is as well called as "Palindrome". A palindrome is a word, phrase, number or other sequence of characters which reads the same backward or forward, such as madam or kayak.

The word "palindrome" was coined by the English playwright Ben Johnson in the 17th century from the Greek roots palin (πάλιν; "again") and dromos (δρόμος; "way, direction").

This paper presents a poetic collection that comes with fresh momentum, born of impulse and craving for this new language game, and so the poems continue to be summed up, combined with pictures, each of them signaling with the part of the poem connected. It comes to fill a gap in this creative part of the poetic composition. It is a poem in which the entire lyrics can be read from top to bottom, verse by verse, and upside down, from the bottom up, verse by verse. Usually, the meaning also changes.

Κεντρική ομιλία Andrew Cowan

‘Is Creative Writing a research practice?’

Why do we teach Creative Writing in universities? The answer of course will vary with each institution, and at each level of higher education: BA, MA, PhD. The foundational aim of Creative Writing at BA level in the USA was to complement the study of literature; it was ‘learning by doing’. This is still often the case. The UK’s first MA in Creative Writing at UEA was dedicated to preparing would-be authors for publication; it was a form of literary apprenticeship. This too remains the case. But at PhD level? Can Creative Writing be thought of as a form of research dedicated to the production of new knowledge? And if not, what are the implications for Creative Writing’s legitimacy as an academic discipline?

Κεντρική ομιλία Alin Tasciyan

"Creative film criticism".

Film theories, especially in the early years of cinema, has played a very important role on the development of the seventh art. Film theories mainly derived from criticism. Scientists, philosophers, artists and journalists tried to improve filmmaking, they looked for new ways to expand film language and techniques, to define the nature and influence of the cinema... Most of the critics and theorists became influential filmmakers and created movements and circles. Quoting many innovative and analytical texts by Arnheim, Bergson, Deleuze, Delluc, Epstein, Dulac, Reiniger, Kracauer, Vertov, Pudovkin, Eisenstein, Balasz, Rotha, Bazin, Sarris, Malraux, Farocki, Cahiers de Cinema writers like Truffaut and Rivette, feminist theoreticians like Laura Mulvey and Judith Butler I will show how criticism can be and is creative and a critical approach is the force behind the works of many filmmakers of our time.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Τάσος Μιχαηλίδης

Η δημιουργική γραφή και η δημιουργικότητα ως τρόπος αναπροσδιορισμού των ορίων της κριτικής σκέψης

Η παρούσα εργασία εξετάζει τους τρόπους που η Δημιουργική Γραφή ως επιστημονική μέθοδος προσέγγισης και ανάπτυξης του δημιουργικού λόγου και πεδίο μελέτης των συνθηκών που λειτουργούν ενισχυτικά για την ανάδειξη της δημιουργικότητας, αποτελεί την ίδια στιγμή ένα βασικό εργαλείο καλλιέργειας της κριτικής σκέψης. Έτσι, η συγκεκριμένη ανακοίνωση μελετά τον βαθμό και τους όρους με τους οποίους η Δημιουργική Γραφή, ως διαδικασία καλλιέργειας/ανάδειξης της αναγνωστικής ευαισθησίας και της δημιουργικής έκφρασης, αλληλεπιδρά με την αναλυτική ικανότητα και συνιστά μέσο ενίσχυσης της κριτικής στάσης (Μουλλά, 2012). Ειδικότερα, η εισήγηση θα επικεντρωθεί στη φανέρωση και διασαφήνιση των μηχανισμών που η δημιουργική ανάγνωση και οι απόπειρες προσωπικής έκφρασης των εκπαιδευομένων (ενηλίκων και ανηλίκων) λειτουργούν ως μια ισχυρή ώθηση πολύτροπης επεξεργασίας των προσλαμβανόμενων πληροφοριών και συνδράμουν σε ένα είδος αναπροσδιορισμού των σχέσεων σύνδεσης ανάμεσα στις προϋπάρχουσες και νέο-λαμβάνόμενες γνώσεις κατά τρόπο που οδηγούν στην ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και την ενδυνάμωση της φαντασίας (Swinney, 1979; Κωτόπουλος & Παπαντωνάκης, 2011). Η εργασία θα επιχειρήσει να διερευνήσει τις νοητικές διεργασίες που συντελούνται στον άνθρωπο κατά την προσπάθειά του να αφυπνίσει εγγενείς δημιουργικές του δυνάμεις, οι οποίες συνιστούν μέσο αναθεώρησης στερεοτυπικών δομών. Η ανακοίνωση, τέλος, θα επιδιώξει να εξετάσει τον βαθμό που η βιωματική εμπάθυνση μέσω της Δημιουργικής Γραφής στις κοινωνικές και λογοτεχνικές νόρμες της εποχής μπορεί να οδηγήσει στη διαμόρφωση μιας ολιστικής κριτικής πρόσληψης των πολιτισμικών φαινομένων και του τρόπου που οι εκάστοτε συνθήκες διαμορφώνουν αισθητικά το δημιουργικό υποκείμενο (Dawson 2005; Κωτόπουλος, 2014).

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Δημήτρης Γιολδάσης

Από τη γραφή στη δημιουργικότητα με όχημα την αποκλίνουσα σκέψη

Έχοντας ως εφαλτήριο την θέση του Gianni Rodari « Η δημιουργικότητα ορίζεται ως αποκλίνουσα σκέψη», με την παρούσα εργασία επιχειρείται η διερεύνηση της λειτουργίας της Δημιουργικής Γραφής ως εργαλείο όξυνσης της αποκλίνουσας σκέψης και κατ' επέκταση της δημιουργικότητας μέσω ασκήσεων γραφής.

Πιο συγκεκριμένα, μελετάται η ώθηση που μπορούν να λάβουν οι ενήλικες μαθητές ενός εργαστηρίου δημιουργικής γραφής, ώστε να ξεκλειδώσουν τη δημιουργική τους πλευρά. Για τον σκοπό αυτό, δημιουργήθηκαν πρωτότυπες ασκήσεις δημιουργικής γραφής, στηριζόμενες στην υπάρχουσα σχετική βιβλιογραφία, οι οποίες στοχεύουν ακριβώς σε εκείνο το είδος σκέψης των ενήλικων μαθητών που αποκλίνει από τη συνήθη λογική. Οι ασκήσεις αυτές θα εφαρμοστούν πειραματικά σε τμήμα εργαστηρίου δημιουργικής γραφής ενηλίκων για την εξαγωγή συμπερασμάτων.

Συνοπτικά, η παρούσα εισήγηση παρέχει μια σύντομη βιβλιογραφική ανασκόπηση με σκοπό να αναδείξει τον εξέχοντα ρόλο που πρέπει να έχει η Δημιουργική Γραφή στη Δια Βίου Εκπαίδευση, εάν, ένας από τους στόχους της τελευταίας είναι η ανάδειξη της δημιουργικότητας των μαθητών.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Γεωργία Κουσερή

Δημιουργική γραφή και ιστορία : αφηγήσεις «μικρές» και «μεγάλες»

Στην ανακοίνωσή μου θα συζητήσω το πώς μπορεί η δημιουργική γραφή να συνομιλήσει με την ιστορία. Για το σκοπό αυτό θα αναφερθώ σε διδακτικές προσεγγίσεις αλλά και σε κείμενα μαθητών μου που γράφτηκαν στο πλαίσιο των δημιουργικών εργασιών κατά το σχολικό έτος 2016-17. Η εργασία είχε τίτλο Αφηγήσεις «μικρές» και «μεγάλες». Στο προσυγγραφικό στάδιο οι μαθητές ήρθαν σε επαφή με κείμενα και ταινίες που μιλούν για αντικείμενα σε σχέση με το παρελθόν τους. Στο συγγραφικό στάδιο με αφορμή προσωπικά αντικείμενα αλλά και φωτογραφίες από το παρελθόν οι μαθητές αφηγήθηκαν προσωπικές ιστορίες δικών τους αλλά και άλλων προσφιλών προσώπων. Στο μετασυγγραφικό στάδιο συνέδεσαν τις μικροιστορίες τους (αφηγήσεις «μικρές») με την μακροιστορία (αφηγήσεις «μεγάλες») γι αυτό και πρόσθεσαν στις αφηγήσεις τους, στο ήδη καταγεγραμμένο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο, και το ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο αντικειμένων, φωτογραφιών και προσώπων. Με αυτό τον τρόπο ο αφηγηματικός χρόνος συνδέθηκε με τον ιστορικό χρόνο συνδυάζοντας τόσο την βιωμένη εμπειρία, τη μνήμη, την ιστορία αλλά και τις εμπειρίες του παρόντος. Μέσα από τις δυνατότητες της δημιουργικής γραφής οι μαθητές κατανόησαν ότι οι αφηγήσεις που εστιάζουν στο παρελθόν αποτελούν δικές μας ερμηνείες στο παρόν. Στην προκειμένη περίπτωση αφηγήσεις «μικρές» και «μεγάλες» αποτελούν νέες ερμηνείες του παρελθόντος που εμπεριέχουν τις πολλαπλές υποκειμενικότητες ανθρώπων που αυτοπροσδιορίστηκαν με διαφορετικό τρόπο από την εμπειρία του χρόνου.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Σταματία Γιώγου

Δημιουργική Γραφή στο Νηπιαγωγείο

Σκοπός της Εισήγησης η παρουσίαση καινοτόμων Διδακτικών και Παιδαγωγικών προσεγγίσεων στο Νηπιαγωγείο του 21ου αιώνα, εστιασμένες στις σύγχρονες θεωρίες για τη διεργασία της μάθησης, ώστε να περιοριστεί το φαινόμενο της σχολιοποίησης και να αναδειχθεί η δυναμική σχέση Τέχνης και μάθησης, μέσω της Δημιουργικής Γραφής. Ως στόχοι της Εισήγησης τέθηκαν η αναγνώριση και ο προσδιορισμός πρακτικών ανάπτυξης Δημιουργικής Γραφής, η εφαρμογή και η αξιοποίηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο, ώστε να περιοριστεί η σχολιοποίησή του και η υιοθέτηση θετικής στάσης για τη Μετασχηματίζουσα μάθηση μέσα από την αισθητική εμπειρία.

Στοχεύοντας στη βελτίωση συνθηκών διδασκαλίας που ενισχύουν τη διεργασία μάθησης, την απελευθέρωση της φαντασίας του νηπίου μέσω της Τέχνης που αποτελεί δυναμικό μέσο μάθησης και στην υιοθέτηση στρατηγικών ανακαλυπτικής μάθησης που καλλιεργεί την κριτική σκέψη, αναπτύχθηκαν καινοτόμες δραστηριότητες που εμπλέκουν τη Γραφή με την Τέχνη της Ζωγραφικής.

Κατά την παρουσίαση της Εισήγησης θα παρουσιαστούν φύλλα δημιουργικής έκφρασης των νηπίων που αντανakλούν ένα νέο τρόπο μάθησης που προέκυψε αυθόρμητα κατά την εμπλοκή των νηπίων με τη Δημιουργική Γραφή και χαρτογραφούν την παιδική ψυχή και την ανάγκη της για επικοινωνία.

Ως εποπτικά μέσα για την προβολή των έργων των νηπίων θα χρησιμοποιηθούν

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 1: Θεωρητικά ζητήματα Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Αγγελική Πάσχου, Χρυσούλα Σπυρέλη

Δραστηριότητες δημιουργικής γραφής στα σχολεία εστιασμένη στη λογοτεχνική εντοπιότητα. Ποίηση ζώντων και τεθνεώτων.

Στην εισήγησή μας θα επιχειρήσουμε να αποδείξουμε ότι οι τόποι καταγωγής των λογοτεχνών μπορούν να αποκτήσουν ένα νέο νόημα στην εκπαίδευση, εάν συνδεθεί η επιχώρια λογοτεχνία με στόχους όπως η διατήρηση και η ανάδειξη της πολιτισμικής φυσιογνωμίας του τόπου, με βιωματικές δράσεις σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο μέσα και έξω από το σχολείο. Θεωρούμε ότι η ενεργοποίηση αυτού του πεδίου, αφενός λειτουργεί ως δεξαμενή προτύπων για τα παιδιά και τους εφήβους και αφετέρου συμβάλλει στην αφύπνιση των συγγραφικών και καλλιτεχνικών δεξιοτήτων τους. Συγκεκριμένα θα παρουσιάσουμε πρώτα το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων από «Το κινούμενο Εργαστήρι Δημιουργικής γραφής» που διοργανώσαμε και παρακολούθησαν εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ύστερα τα αποτελέσματα της υλοποίησης αυτών στο Εργαστήρι και στη συνέχεια στη σχολική τάξη.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 2: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής). Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες.

Μαρία Κατσαντώνη

Σύγχρονες αφηγηματικές τεχνικές και λογοτεχνικά είδη μέσα από την παιδαγωγική του συγγραφικού 'σχεδίου' εργασίας

Στο πλαίσιο καινοτόμων δράσεων που σχετίζονται με την παιδαγωγική διάσταση του γνωστικού αντικείμενου της Δημιουργικής γραφής στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, θα αναδειχθεί η σημασία και η προσφορά του συγγραφικού 'σχεδίου' εργασίας (μέθοδος scriptural project) τόσο ως διδακτική ενότητα στη διδασκαλία της νέας ελληνικής γλώσσας και λογοτεχνίας, όσο και ως μέθοδος αξιοποίησης θεσμοθετημένων πλέον δραστηριοτήτων Δημιουργικής γραφής μέσα από τα Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών (γυμνασίου-λυκείου). Μέσα από μία διευρυμένη ποικιλία αφηγηματικών και μη κειμένων από την προσωπική κυρίως λογοτεχνία (αυτοβιογραφία, αυθιστόρηση με μυθοπλαστικά στοιχεία, προσωπικό ημερολόγιο, επιστολογραφία, βιοαφηγήσεις του καθημερινού βίου, οδοιπορικά) θα δοθεί έμφαση στην καλλιέργεια αναγνωστικών, επικοινωνιακών και συγγραφικών δεξιοτήτων των μαθητευομένων. Θα προβληθούν σύγχρονες αφηγηματικές τεχνικές που ενισχύουν τη δημιουργική έκφραση των μαθητών όπως:

- διαφορετικά είδη οπτικής αφήγησης και αναπαράστασης της υποκειμενικής εμπειρίας
- πολυφωνική αφήγηση
- υβριδικότητα (μείξη και επαναπροσδιορισμός των ειδών, μορφές πολιτισμικής μείξης και κωδίκων μέσα από διαπολιτισμικές αναγνώσεις κειμένων, γραφές της ετερότητας)
- διακειμενικότητα.

Η αφήγηση ως επιτέλεση, ως αφήγημα και ως κοινωνικό γεγονός θα αποτελέσει μέρος των ερευνητικών μας προβληματισμών.

Σε συνάρτηση με τις παραπάνω αφηγηματικές τεχνικές, ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων δημιουργικής γραφής (σε ομαδική & αλυσιδωτή γραφή) μέσα από τις διαφορετικές φάσεις ανάπτυξης του 'σχεδίου' θα φέρει τους μαθητές σε επαφή με διαφορετικά είδη κειμένων και θα τους δώσει τη δυνατότητα να κατασκευάσουν δικά τους κείμενα. Μοντέλα ανάγνωσης κειμένων μέσα από θεωρίες της πρόσληψης θα καταστήσουν ικανούς τους

μαθητές να αναγνωρίζουν τα δομικά στοιχεία που συνθέτουν μυθοπλαστικά και μη κείμενα και τις λειτουργίες που επιτελούν.

Η θεσμοθέτηση του παιδαγωγικού 'σχεδίου' εργασίας συνδέεται αναμφισβήτητα με σύγχρονες εκπαιδευτικές πρακτικές όπως διαφοροποιημένη παιδαγωγική, βιωματική μάθηση, παιδαγωγική των πολυγραμμatisμών και διαθεματική προσέγγιση. Στόχος της παραπάνω εισήγησης είναι να ανταποκριθούμε στις προκλήσεις του κλάδου των εκπαιδευτικών και να μοιραστούμε τις εμπειρίες μας.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 2: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής). Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες.

Λουίζα Χριστοδουλίδου, Μιχαήλ Παπαδόπουλος

Τα δύο εγώ της αυτοδιήγησης: οι σχέσεις και η λειτουργία τους στην πεζογραφία του Κώστα Μόντη.

Ένα από τα πλέον αξιοπρόσεκτα χαρακτηριστικά της πλασματικής αυτοβιογραφικής πρωτοπρόσωπης αφήγησης είναι η συνύπαρξη και οι σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στο αφηγούμενο και το βιωματικό εγώ. Με την αφηγηματική απόσταση μεταξύ των δύο εγώ να συνιστά και ένα από τα σπουδαιότερα σημεία αναφοράς για την ερμηνεία της ίδιας της αφήγησης (Stanzel, 1979). Η προτεινόμενη εισήγηση επιδιώκει, μέσω μιας παραδειγματικής προσέγγισης της πεζογραφίας του Κ. Μόντη, να διαφωτίσει τις αφηγηματικές συνθήκες που καθιστούν διακριτή ή μη την παρουσία των δύο εγώ (αφηγούμενου και βιωματικού) στην πρωτοπρόσωπη αυτοδιηγητικού τύπου αφήγηση και να διερευνήσει την πιθανή συνδιαλλαγή ή και αντιπαράθεση που μπορεί να εκτυλίσσεται ανάμεσά τους. Επιπλέον, φιλοδοξεί να προσδιορίσει τους παράγοντες που διαμορφώνουν τη μεταξύ τους αφηγηματική απόσταση και εν τέλει να αναδείξει τους τρόπους με τους οποίους η τελευταία συμβάλλει στη νοηματοδότηση του κειμένου. Στο πλαίσιο αυτής της προσπάθειας θα επισημανθούν και οι ιδιαιτερότητες που ανακύπτουν αναφορικά με την εστίαση, καθώς το συγκεκριμένο αφηγηματικό σχήμα εγείρει ερωτηματικά και θέτει σε αμφισβήτηση καθιερωμένα, με το αντικείμενο αυτό, θεωρητικά μοντέλα.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 2: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής). Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες.

Γιώργος Παναγιωτίδης

Ο συμβολισμός - Τα σύμβολα ως δομικό υλικό της λογοτεχνίας

Ένα σύμβολο σε ένα λογοτεχνικό έργο κουβαλά κάτι περισσότερο από την κυριολεκτική έννοια που μπορεί να φέρει μία λέξη ή μία φράση και ως εκ τούτου είναι ιδιαίτερα σημαντικό για την κατανόηση του έργου. Οι λέξεις έχουν πάντα μια κυριολεκτική έννοια και μία ή περισσότερες έννοιες που συνδέονται με αυτήν. Αν και ο ορισμός του συμβολισμού πιο συχνά σχετίζεται με μία λογοτεχνική κατασκευή, η οποία μοιάζει με τη μεταφορά, τη νύξη και την αλληγορία, υπήρξε επίσης ένα λογοτεχνικό κίνημα του 19ου αιώνα, το οποίο ονομάστηκε «Συμβολισμός». Η λέξη «σύμβολο» και η ιδέα του συμβόλου αναπτύχθηκε από εκπροσώπους του ρομαντισμού, οι οποίοι αντικατέστησαν με αυτήν άλλες ονομασίες των σχημάτων της γλώσσας, συμπεριλαμβανομένης της αλληγορίας υποδηλώνοντας έτσι την προσήλωσή τους στην παρουσία των κρυφών εννοιών. Η ιδέα της αλληγορίας εννοήθηκε περισσότερο ως ένα είδος του χιούμορ και ως διδακτικό εργαλείο και γι' αυτό δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως το μέσο εκείνο με το οποίο η υπερβατική πραγματικότητα αποκαλύπτεται στην ανθρωπότητα, με αποτέλεσμα να εμφανιστεί το σύμβολο και να πάρει τη θέση της κατά την εκτέλεση αυτής της λειτουργίας (Halimi Nicholas, 1992). Οι Γάλλοι συμβολιστές εκμεταλλεύονται τη λειτουργία των συμβόλων και προβάλλουν τα συναισθήματα και τις ψυχικές τους διαθέσεις μέσα από αντικείμενα, τα οποία δανείζονται από τον υλικό και πνευματικό κόσμο και τα ενσωματώνουν στο έργο τους.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 2: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής). Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες.

Σωτηρία Α. Καρολίδου, Ελένη Γρομπανοπούλου

Η επιδραση της ΔΓ στην ενίσχυση της Συναισθηματικής και Κοινωνικής Αγωγής. Περίπτωση μελετητή ατόμου σε απεξάρτηση από ναρκωτικές ουσίες

Ο όρος «νοημοσύνη» στον καθημερινό λόγο χρησιμοποιείται ως συνώνυμο άλλων εννοιών, όπως η εξυπνάδα, το ταλέντο, το χάρισμα. Το 1999 ο Piaget υποστηρίζει ότι η «νοημοσύνη» εξασφαλίζει στον άνθρωπο την ισορροπία από την αλληλεπίδραση των αφομοιωτικών και προσαρμοστικών ανταλλαγών μεταξύ ατόμου και περιβάλλοντος. Ωστόσο, η θεωρία των Mayer, Di Paolo & Salovey (Mayer, Di Paolo & Salovey, 1990) με αναφορά στην ξεχωριστή ικανότητα του ατόμου να κατανοεί το συναίσθημα και να το ελέγχει για τον εαυτό του αλλά σε σχέση και με τους άλλους (Ashkanasy & Daus, 2005:4), οδήγησε στο συμπέρασμα ότι τα συναισθήματα είναι ουσιαστικά αυτά που «καθοδηγούν» τον άνθρωπο στη ζωή του, στον τρόπο που επικοινωνεί, παρατηρεί και επεξεργάζεται τις πληροφορίες που δέχεται (Petrides & Furnham, 2000).

Ο Goleman (1996) επισημαίνει πέντε σημαντικές συναισθηματικές ικανότητες, οι οποίες βασίζονται στην κοινωνική και συναισθηματική αγωγή, την επίγνωση του εαυτού, την αυτορρύθμιση, την κινητοποίηση, την ενσυναίσθηση και τις κοινωνικές δεξιότητες. Η συναισθηματική επίγνωση, η προσαρμοστικότητα, η θέληση επίτευξης στόχων, η κατανόηση των άλλων, η αναγνώριση των συναισθημάτων τους, καθώς και διάθεση συνεργασίας και συμμετοχής (Boyatzis, Goleman & Rhee, 1999) είναι μερικά από τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του προγράμματος δημιουργικής γραφής που εφαρμόστηκε πιλοτικά σε χώρο απεξάρτησης και διήρκεσε συνολικά έξι μήνες.

Το εν λόγω πρόγραμμα απέδειξε την καταλυτική επίδρασή του στην ενίσχυση της αυτογνωσίας - αυτοεπίγνωσης και αυτοαποτελεσματικότητας ατόμου εξαρτημένου από ουσίες και επιβεβαίωσε τη χρησιμότητα των συναισθημάτων σε ατομικό και διαπροσωπικό επίπεδο.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 2: Ζητήματα μεθόδου και συγγραφής (σκηνικό, χαρακτήρες, πλοκή, οπτική γωνία, αφηγητής). Δημιουργική Γραφή και άλλες επιστήμες.

Μαρία (Μάρω) Γαλάνη

Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα για τη Δημιουργική Γραφή σε σχέση και αλληλεπίδραση με άλλες μορφές έκφρασης|Από τον χοροθεατρικό αυτοσχεδιασμό στη δημιουργική γραφή, στο βιβλίο και την οπτικοακουστική έκφραση|

Πρόκειται για πρόγραμμα επιμόρφωσης 31 εκπαιδευτικών δευτεροβάθμιας και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, Αχαΐας, 2016-2017.

Σκοπός του προγράμματος είναι οι εκπαιδευτικοί να έρθουν σε επαφή με δραστηριότητες που ενθαρρύνουν τη διάχυση συλλογικών, συνθετικών δραστηριοτήτων (projects) πολιτισμού (συγγραφής, επιτελεστικής σύνθεσης, παραγωγής χειροποίητου βιβλίου και video) μέσα στα προβλεπόμενα γνωστικά αντικείμενα του ΠΣ. Οι μετέχοντες εκπαιδευτικοί αφού επεκτείνουν τις γνώσεις τους και θεμελιώσουν γνωριμία με το διδακτικό πλαίσιο και τη δημιουργία καλλιτεχνικών προϊόντων συστηματοποιούν και ενισχύουν τη γνώση τους ώστε να επικοινωνήσουν στους μαθητές ελκυστικές διαδρομές καλλιτεχνικής έκφρασης, παιδείας και προσωπικής ανάπτυξης μέσω εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων χοροθέατρου, δημιουργικής γραφής και οπτικοακουστικής έκφρασης.

Το πρόγραμμα περιλάμβανε: πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος, επιμόρφωση, παραγωγή καλλιτεχνικών προϊόντων, διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου με ημερίδα, αναστοχασμό, ανατροφοδότηση, αποτίμηση του προγράμματος.

Στην παρούσα ανακοίνωση γίνεται η παρουσίαση του θεωρητικού πλαισίου και περιγράφεται λεπτομερώς το εκπαιδευτικό πρόγραμμα και το προτεινόμενο μοντέλο των συνθετικών δραστηριοτήτων (project) (το οποίο στηρίχτηκε στην Αντιγόνη του Σοφοκλή), ενώ στο δεύτερο μέρος γίνεται η παρουσίαση αποτελεσμάτων της ανάλυσης των ερωτηματολογίων των εκπαιδευομένων και της στοχευμένης συνέντευξης σε ομάδα εστίασης αξιολόγησης προγράμματος, η οποία έδειξε ότι στο σύνολό τους οι εκπαιδευτικοί έμεναν πολύ ικανοποιημένοι από το πρόγραμμα, το οποίο ανταποκρίθηκε στους στόχους τους. Έκριναν πολύ αποτελεσματικές τις διδακτικές μεθόδους και αισθάνονται επαρκείς στο να μεταφέρουμε τη γνώση στους μαθητές τους. Ανακάλυπταν πολλές δεξιότητές τους και ήταν παρά πολύ χρήσιμο για την προσωπική τους ανάπτυξη Ξεχώρισαν τη διαδικασία πειραματισμού γραφής, τη μετάβαση από τη λέξη σε κίνηση-από

το χαϊκού στη δημιουργία ροής. Στο σύνολό τους θα επιθυμούσαν περισσότερες ώρες εκπαίδευσης.

Παρουσιάζονται ενδεικτικά παραγόμενα συγγραφής, βιβλιοκατασκευής και video των επιμορφουμένων.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Αικατερίνη Σχοινά

Θεωρία και πράξη δημιουργικής γραφής για «πραγματικούς χειριστές του καλάμου»

Ακαταπόνητος «χειριστής του καλάμου», όπως θα έλεγε και ο ίδιος, ο Νίκος Καχτίσης επιδίδεται δια της γραφής σε έναν διαρκή αγώνα να κερδίσει τον χρόνο και να αντιπαλέψει την «αβυσσαλέα μελαγχολία» του. Στη σύντομη ζωή του, όπου ό,τι τίθεται εκτός λογοτεχνίας θεωρείται «πάρεργο», σημαντική θέση κατέχει η εκτενής αλληλογραφία του προς πολυάριθμους ομοτέχνους αλληλογράφους, κύριος άξονας της οποίας είναι ο περί λογοτεχνίας διάλογος. Σε εξ αποστάσεως επικοινωνία με τον εκάστοτε παραλήπτη της επιστολής του (όπως τους Γ. Παυλόπουλο, Ε.Χ. Γονατά, Γ. Δανιήλ, Ν.Γ. Πεντζίκη, Τ. Κόρφη, Γ. Σεφέρη, Ν. Βαλαωρίτη), ο συγγραφέας συζητά με πάθος για τη γραφή και τα μυστικά της, τις ειδολογικές της εκφάνσεις, την αφήγηση, το ύφος, τους λογοτεχνικούς χαρακτήρες, την έμπνευση, την άσκηση, τις αναγκαίες και ικανές συνθήκες για τη δημιουργία λογοτεχνίας, διατυπώνοντας εκών άκων μια άτυπη αλλά ολοκληρωμένη λογοτεχνική θεωρία, ενισχυμένη από πληθώρα διακειμενικών παραδειγμάτων από την παγκόσμια λογοτεχνία και συμπληρωμένη με λογοτεχνικές ασκήσεις επί επιστολικού χάρτου. Η παρούσα εισήγηση αποστάζει από εκατοντάδες σελίδες επιστολογραφίας την επιστολική ποιητική του Καχτίση επιχειρώντας να συμβάλει στην ανάδειξή της ως πολύτιμου αρωγού στη Δημιουργική Γραφή και στον λογοτεχνικό γραμματισμό.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ισιδωρα Μπίλλια

**Η παραδοσιακή οικία του Δημητρίου Φιλιάγκου στα Αμπελάκια Σαλαμίνας:
Η έννοια της κατοικίας στις Παραλογές- Δείγματα Δημιουργικής Γραφής.**

Η οικία του Δημητρίου Φιλιάγκου στα Αμπελάκια Σαλαμίνας αποτελεί ένα εντυπωσιακό δείγμα κτίσματος, που αυτονομείται στον υπάρχοντα παραδοσιακό οικισμό, υιοθετώντας, παράλληλα, την ταυτότητα και τις αξίες της σπετσιώτικης αρχιτεκτονικής. Επιχειρείται μια αφηγηματική προσέγγιση της ιστορίας της με κύριες αναφορές στην λειτουργία, στη δόμηση και στην ομορφιά της. Παράλληλα, ξεδιπλώνεται η πορεία της γενιάς των πρώτων ιδιοκτητών, που τα έργα και τα παθήματά της καθόρισαν και την μετάβαση από τον ναυτικό βίο κατά τον 19ο, στην επιστήμη της ιατρικής κατά τον 20ο. Η προσέγγιση του ζητήματος εμπλουτίζεται από δέκα προτεινόμενες περιπτώσεις Δημιουργικής Γραφής, που σε συνάρτηση με την έννοια της κατοικίας στις παραλογές, δημιουργούν ένα ποιοτικό και ενδιαφέρον περιβάλλον κειμενικών παραγόμενων.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ματίνα-Ιωάννα Κυριαζοπούλου

Εκδημοκρατισμός της λογοτεχνίας και δημιουργική γραφή : μια φιλοσοφική προσέγγιση

Αντικείμενο της εισήγησης αποτελεί η προσέγγιση της δημιουργικής γραφής σε συνάρτηση με την αισθητική και πολιτική σκέψη του Jacques Rancière, με ιδιαίτερη εστίαση στην έννοια του εκδημοκρατισμού της τέχνης και ειδικότερα της λογοτεχνίας. Στο έργο του σύγχρονου Γάλλου φιλοσόφου και συγκεκριμένα στην ανάλυση της έννοιας του «αισθητικού καθεστώτος της τέχνης» (το οποίο αντιπαραβάλλει με το «ηθικό» και το «αναπαραστατικό») εντοπίζουμε την απόπειρα επιβεβαίωσης του πολιτικού όρου της ισότητας στο πεδίο της αισθητικής, μέσα από την επανερμηνεία της Επανάστασης του 1830 και το εγχείρημα ανάδειξης της πνευματικής ισότητας από ερασιτέχνες αρχικά «συγγραφείς»-εργάτες. Εξετάζουμε πώς με τη δημοσίευση μη πολιτικού χαρακτήρα κειμένων τους σε εφημερίδες της εποχής, τη συγγραφή πρόζας, ποίησης, επιστολών και ημερολογίων και τη δημιουργία αυτοσχέδιων εργατικών λογοτεχνικών κύκλων, τα μέλη των τάξεων -που βρίσκονταν αποκλεισμένα από το πεδίο της τέχνης και αυτών των μορφών έκφρασης και ψυχαγωγίας- επιδιώκουν και επιτυγχάνουν την ανακατανομή μέρους του «αισθητού» και την απόκτηση του δικαιώματος συμμετοχή τους σε αυτό, εγκαινιάζοντας με αυτό τον τρόπο το «αισθητικό καθεστώς» της τέχνης. Παράλληλα, διερευνούμε ομοιότητες και ομο-λογίες των πρακτικών διδασκαλίας της δημιουργικής γραφής σε ενήλικες και έγκλειστους σε καταστήματα κράτησης με το εκπαιδευτικό πείραμα του J. Jacotot, το οποίο παρουσιάζεται από τον Rancière ως η δημοκρατικότερη των διδακτικών μεθόδων, καθώς αναγνωρίζει την πνευματική ισότητα των μαθητευομένων σε επίπεδο δυνατοτήτων και ενθαρρύνει την αυτενέργεια και την εκφραστικότητά τους.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ελένη Μαργαρίτου Ανδριανέση

Το Δημιουργικό Δώρο

Ο πόθος για την διαχείριση-έκφραση των ιδεών τροφοδοτείται από την θέληση για γνώση και από την επιθυμία των ανθρώπων να οικειοποιηθούν το υλικό που αφορά σε κοινωνικά, πολιτικά, οικονομικά, ιστορικά και υπαρξιακά διλήμματα και να αναπτύξουν μεθόδους δημιουργικού αναστοχασμού ο οποίος βασίζεται σε πυλώνες αντιλήψεως πραγματικών ή φαντασιακών δεδομένων, αναμετρήσεων με ανθρωπολογικούς και βιοπολιτικούς συντελεστές, οργανωτικών σχεδιασμών και εκλογικευμένων επιλογών. Στην παρούσα επιστημονική εισήγηση παρουσιάζω τους πυλώνες αυτούς και αποδεικνύω την υποστήριξη γραμμικών και μη γραμμικών τρόπων δημιουργικής τεχνικής στην παραγωγή γενικότερα καλλιτεχνικών προϊόντων. Επίσης επιχειρώ να δώσω απαντήσεις σε ερωτήματα διαχρονικού ενδιαφέροντος συνδυάζοντας απόψεις φιλοσόφων και ειδικών επιστημόνων.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Έλενα Χιωτέλη, Μαρίτα Παπαρούση, Κατερίνα Βούλγαρη

Πρόγραμμα δημιουργικής γραφής εστιασμένο σε έργα του Ευγένιου Τριβιζά

Στην παρούσα εργασία, παρουσιάζονται προτάσεις για τη σημασία μιας εναλλακτικής μορφής διδασκαλίας, που, εκτός από μαθησιακά οφέλη, φαίνεται να συντελεί πολλαπλώς στην ανάπτυξη της προσωπικότητας ενός παιδιού, λαμβανομένων υπόψη των ταλέντων και των ιδιομορφιών του. Η δημιουργική γραφή δεν είναι μια «συνταγή» που προσφέρεται σε όλους. Χρειάζεται ιδιαίτερη προσπάθεια, και, πρωτίστως, θέληση από το ίδιο το άτομο, ώστε να ασχοληθεί ενεργά με αυτή. Στην περίπτωση μας, η δημιουργική γραφή συνδυάζεται με το όνομα ενός σύγχρονου Χανς Κρίστιαν Άντερσεν, ενός μεγάλου παραμυθά, του Ευγένιου Τριβιζά. Οργανώσαμε παρεμβάσεις σε μια τάξη του δημοτικού, ώστε να διαπιστώσουμε με έμπρακτο τρόπο κατά πόσο η ενασχόληση με ασκήσεις δημιουργικής γραφής βοηθά την ανάπτυξη της φαντασίας, αλλά και τη βελτίωση του τρόπου γραφής των παιδιών. Τα πορίσματα της έρευνας υπήρξαν ελπιδοφόρα, καθώς παρατηρήθηκε σημαντική άνοδος της ποιότητας των γραπτών κειμένων των μαθητών, σε σχέση με το λεξιλόγιο, την πρωτοτυπία την πλοκή και τους χαρακτήρες, καθώς και την περιγραφική τους δεινότητα. Θα λέγαμε ότι η συστηματική εφαρμογή μιας τέτοιας προσέγγισης για μεγάλο χρονικό διάστημα μπορεί να αποφέρει μαθησιακά κέρδη στους μαθητές, πέρα από την απόλαυση της ίδιας της συγγραφής δικών τους μοναδικών ιστοριών.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Ελευθερία Λώλη

Οι μαθητές προσεγγίζουν τα μυθολογικά τέρατα και σκαρώνουν αινίγματα για αυτά

Η συγκεκριμένη εργασία πραγματοποιείται τον τρόπο με τον οποίο μελετήσαμε τους μύθους για τα τέρατα της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας με μαθητές της Τρίτης Δημοτικού. Η επιλογή του θέματος αυτού έγινε εξαιτίας του μεγάλου ενδιαφέροντος των μαθητών. Πρόκειται για μία πολυεπίπεδη προσέγγιση της ελληνικής μυθολογίας, έχοντας ως στόχο οι μαθητές αφενός να αφυπνίσουν τη δημιουργική τους σκέψη, κατανοώντας πληρέστερα τη λειτουργία της μυθολογίας, και αφετέρου να εξασκηθούν στην παραγωγή πρωτότυπου «λογοτεχνικού κειμένου». Ειδικότερα, αντικείμενο ανάλυσης αποτέλεσαν οι δύο οικογένειες των τεράτων με γεννήτορες, τους «Φόρκυ και Κητώ & Τυφώνα και Έχιδνα», και παιδάκια, τους Κέρβερο, Όρθρο, Λερναία Ύδρα, Σφίγγα, Λάδωνα, Σκύλλα, Σειρήνες... Οι μαθητές, μέσω δραστηριοτήτων δημιουργικής γραφής, δημιούργησαν συνεργαζόμενοι σε ομάδες την ταυτότητα του κάθε τέρατος και ένα αίνιγμα για το καθένα στο σχετικό φύλλο εργασίας. Μόλις περατώθηκε αυτή η εργασία, έγινε η διαμόρφωση του εννοιολογικού χάρτη με τις δύο οικογένειες των τεράτων και ολοκληρώσαμε με την παιγνιώδη δράση «Μαθαίνω & Θυμάμαι Παίζοντας» με τα «παιχνιδοαινίγματα» των τεράτων. Από την αποτίμηση της διδασκαλίας αυτής προκύπτει ότι οι μαθητές εμπλούτισαν τη δημιουργική τους σκέψη και τη φαντασία τους, ανέπτυξαν νέες γλωσσικές ικανότητες και εξασκήθηκαν αποτελεσματικά στην παραγωγή «λογοτεχνικού λόγου».

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Γεωργία Μακρογιώργου, Ελένη Γρίβα

«Με κάρτες και παιχνίδια φτιάχνουμε τα παραμύθια»: Ένα πρόγραμμα δημιουργικής γραφής στην ξένη γλώσσα σε μαθητές του δημοτικού σχολείου.

Η παρούσα εισήγηση εστιάζει στη δημιουργική γραφή παραμυθιού στην Αγγλική ως ξένη γλώσσα σε μαθητές του Δημοτικού. Ερευνάται εάν οι δραστηριότητες δημιουργικής γραφής με τη χρήση εννοιολογικών χαρτών και παιχνιδιών με εικόνες έχουν θετικά αποτελέσματα στη δημιουργία παρωθητικού μαθησιακού περιβάλλοντος και στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας. Για τον σκοπό αυτό, σχεδιάστηκαν από τις ερευνήτριες δραστηριότητες και υλοποιήθηκε από την εκπαιδευτικό-ερευνήτρια μια πειραματική εφαρμογή, όπου συμμετείχαν 22 μαθητές και μαθήτριες της έκτης τάξης ενός δημοτικού σχολείου στη Θεσσαλονίκη. Για την αποτίμηση της διαδικασίας χρησιμοποιήθηκαν δύο εργαλεία συλλογής ποιοτικών δεδομένων: Το ημερολόγιο της ερευνήτριας-εκπαιδευτικού και γραπτοί αναστοχασμοί των μαθητών που απαντούσαν σε ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Τα εργαλεία σχεδιάστηκαν με στόχο να προσδιοριστούν τα συναισθήματα, οι στάσεις και οι συμπεριφορές των μαθητών σε σχέση με τις δραστηριότητες δημιουργικής γραφής. Τα αποτελέσματα φαίνεται να επαληθεύουν την αρχική υπόθεση της μελέτης, δηλαδή ότι οι δραστηριότητες έχουν θετική επίδραση τόσο στη δημιουργία παρωθητικού περιβάλλοντος και κινήτρων των μαθητών, όσο και στην ανάπτυξη της δημιουργικότητάς τους. Με βάση τα θετικά αποτελέσματα αυτής της πειραματικής μελέτης, μπορούμε να καταλήξουμε σε κάποιες προτάσεις: οι εκπαιδευτικοί που διδάσκουν την ξένη γλώσσα στο δημοτικό σχολείο θα μπορούσαν να παροτρυνθούν ώστε να εφαρμόσουν δραστηριότητες δημιουργικής γραφής στις τάξεις τους.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Αικατερίνα Τζαβάρα

«Μια λέξη ταξιδεύει στα σχολεία». Η Δημιουργική Γραφή ως καμβάς για την ανάπτυξη διασχολικής συνεργασίας./“A word travels around schools” Creative writing as a canvas for the development in interschool collaboration.

Στο πλαίσιο της βιωματικής προσέγγισης της γνώσης αλλά και της λογοτεχνικής απόλαυσης στην προσχολική ηλικία, έχει αναπτυχθεί, τα τελευταία χρόνια, η καλλιέργεια της δημιουργικής γραφής στο νηπιαγωγείο. Μέσα από την υλοποίηση ενός πιλοτικού Πολιτιστικού Προγράμματος Σχολικών Δραστηριοτήτων, που σκοπό είχε την καλλιέργεια των θετικών αξιών της ζωής, η λέξη «παρέα» ταξίδεψε σε 14 σχολεία, νηπιαγωγεία και δημοτικά (Μακεδονίας και Αττικής) και έδωσε την ευκαιρία σε παιδιά και παιδαγωγούς να δημιουργήσουν με συνεργατικό τρόπο πρωτότυπο, πολιτιστικό έργο και να το παρουσιάσουν με εναλλακτικούς τρόπους στην ευρύτερη σχολική κοινότητα της περιοχής τους.

Το περιεχόμενο των δράσεων βασίστηκε στην εμπειρική προσέγγιση και εστίασε στους θεματικούς άξονες της δημιουργικής γραφής και της καλλιτεχνικής έκφρασης των παιδιών, τα οποία κατέγραψαν τις εμπειρίες τους με εικαστικό τρόπο πάνω σε έναν πολύχρωμο, πολυπολιτισμικό καμβά που ως εικαστικό έργο συμβάλλει στη δημιουργία προσομοιωτικού περιβάλλοντος και προσφέρει το πλαίσιο για τη δημιουργία μικρών αφηγηματικών ιστοριών και κειμένων ποιητικής γραφής.

Τα έργα δημιουργικής γραφής συνταιριάζουν και προωθούν τη δημιουργική διάθεση μαθητών/τριών από διαφορετικά πολιτισμικά περιβάλλοντα σε ένα πλαίσιο διασχολικής συνεργασίας και ισχυροποίησης του θεσμού του ανοιχτού σχολείου και της αειφορίας στη σύγχρονη εκπαιδευτική πραγματικότητα.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Ελένη Ηλία

Τα «θεμέλια» της δημιουργικής γραφής. Δημιουργικές αφηγήσεις νηπίων με ερέθισμα λογοτεχνικά κείμενα.

Στο πλαίσιο πρωτότυπων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, που πραγματοποιήθηκαν σε διάστημα δεκαεπτά διδακτικών ετών σε τρία δημόσια νηπιαγωγεία, οι μαθητές παράγουν αφηγηματικά κείμενα, με ερέθισμα ποικίλα λογοτεχνικά έργα, στους άξονες της δημιουργικής μίμησης, της τροποποίησης ή της ανατροπής του λογοτεχνικού προτύπου. Μέσα από ποικίλες παιγνιώδεις δραστηριότητες, το σύνολο των μαθητών προβαίνουν σε ομαδικές ή ατομικές αφηγήσεις, με βάση τη διδακτική αρχή της φθίνουσας καθοδήγησης. Ο εκπαιδευτικός θέτει αρχικά στα νήπια γενικές ερωτήσεις και στη συνέχεια συμπληρωματικές, διευκρινιστικές, σε σχέση με τις προηγούμενες απαντήσεις που έχει λάβει, για τα δρώντα πρόσωπα, τον τόπο και το χρόνο δράσης κ.ά. Οι απαντήσεις των νηπίων καταγράφονται από τον εκπαιδευτικό, με παραδοσιακούς ή σύγχρονους τρόπους, ως ενιαίο κείμενο. Από τις ερωταποκρίσεις σταδιακά οδηγούμαστε στην αφήγηση των νηπίων, εφόσον οι ερωτήσεις του εκπαιδευτικού μειώνονται, στο βαθμό που οι αναφορές των νηπίων γίνονται πληρέστερες και σαφέστερες. Παρεμβάλλεται το στάδιο όπου τα νήπια επαναλαμβάνουν μεταξύ τους αυθόρμητα, ως ελεύθερη δραστηριότητα τη διαδικασία των ερωταποκρίσεων με επίκεντρο λογοτεχνικά έργα δικής τους επιλογής. Όπως προκύπτει από τα αποτελέσματα, δηλαδή τον παραγόμενο παιδικό λόγο, τα νήπια μέσα από την αυξανόμενη εμπειρία της συμμετοχής τους στα προγράμματα, σκέπτονται αυτόματα τις αντίστοιχες ερωτήσεις και πλέον αυτοκαθοδηγούμενα, αφηγούνται ενιαία πλήρη, πρωτότυπα κείμενα.

Κυριακή 8-10-17

9:00 - 10:30

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Χριστόδουλος Κωτσίνας

Δημιουργούμε παίζοντας

Αντικείμενο μελέτης της παρούσας εισήγησης- παρουσίασης αποτελεί η δημιουργία ενός "παιχνιδιού" δημιουργικής γραφής για παιδιά ηλικίας 6-12 ετών στα πλαίσια του μαθήματος της θεατρικής αγωγής.

Αντλώντας στοιχεία από τη δημιουργία υπαρκτών ηρώων με πρώτη ύλη την πλαστελίνη, ηρώων που δημιουργήθηκαν από τα ίδια τα παιδιά και μετεξελίχθηκαν σε video stop motion animation, στόχο μας αποτελεί η δημιουργική γραφή. Υπό διερεύνηση βρίσκεται το κατά πόσο το συγκεκριμένο project θα μπορούσε να λειτουργήσει όχι μόνο σε τυπικά παιδιά αλλά και σε παιδιά με διάφορες δυσκολίες με σκοπό την επίλυση προβλημάτων.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 1: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες.

Αγγελική Τανίδου

«Όταν η δημιουργική γραφή μεταπλάθει την ποίηση » Ένα μικρό θεατρικό δρώμενο στο Μουσείο Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης με αφορμή τον «Δαρείο» του Κ.Π. Καβάφη.

Πρόκειται για μια διδακτική παρέμβαση που πραγματοποιήθηκε στο Μουσείο Κινηματογράφου Θεσσαλονίκης στο πλαίσιο λειτουργίας ενός σχολικού εργαστηρίου δημιουργικής γραφής τη σχολική χρονιά 2016-2017. Οι μαθητές παρακολούθησαν στο Μουσείο ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα για την διασκευή των λογοτεχνικών κειμένων, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν στο θέατρο ή τον κινηματογράφο κυρίως. Ακολούθως, κλήθηκαν να διασκευάσουν ένα λογοτέχνημα (πεζό ή ποιητικό), για να το παρουσιάσουν και να το κινηματογραφήσουν. Επιλέχτηκε ο «Δαρείος» του Καβάφη, λόγω της θεατρικότητας που διαθέτει έτσι κι αλλιώς, ο οποίος μεταγράφηκε σε ένα σύντομο θεατρικό διάλογο που «δουλεύτηκε» στις συναντήσεις με τους μαθητές στο σχολείο και κινηματογραφήθηκε σαν άλλο «θέατρο της Δευτέρας» από τους ίδιους τους μαθητές στο Μουσείο Κινηματογράφου.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 1: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες.

Αφροδίτη Αθανασοπούλου, Αγγελική Τανίδου

Με ρότα τις «Οδηγίες Πλεύσεως» φτάσαμε σε μια... δημιουργική Ιθάκη. Ένα βιβλίο για τη δημιουργική γραφή και η εφαρμογή του στη διδασκαλία της λογοτεχνίας στο Λύκειο.

Στην ανακοίνωση θα παρουσιαστούν οι βασικές αρχές και μεθοδολογικές προδιαγραφές του βιβλίου «Οδηγίες Πλεύσεως» του Μίμη Σουλιώτη και της ομάδας του, το οποίο εκπονήθηκε για τις ανάγκες του νέου Προγράμματος Σπουδών Λογοτεχνίας στο πλαίσιο της Εκπαιδευτικής Μεταρρύθμισης της Κύπρου με στόχο την οργανική ένταξη της δημιουργικής γραφής στη διδασκαλία της λογοτεχνίας όλων των βαθμίδων. Παράλληλα, θα παρουσιαστούν εφαρμογές της δημιουργικής γραφής στο Λύκειο στη βάση των αρχών του εγχειριδίου αυτού και με συγκεκριμένα παραδείγματα από τους μαθητές του 2ου Γενικού Λυκείου Ελευθερίου- Κορδελιού Θεσσαλονίκης.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 1: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες.

Πηνελόπη Αβούρη

Το ριπίδιον της κοντέσσας Μιχαλίτση: Ένα μουσειοπαιδαγωγικό πρόγραμμα με τις τεχνικές της δραματικής τέχνης στην εκπαίδευση

Το μουσειοπαιδαγωγικό πρόγραμμα θεατρικής τέχνης στην εκπαίδευση «Το ριπίδιον της κοντέσσας Μιχαλίτση» σχεδιάστηκε με σκοπό να γνωρίσουν βιωματικά οι μαθητές/τριες την τοπική ιστορία του 19ου αιώνα και το Μουσείο Σολωμού και Επιφανών Ζακυνθίων και να εξοικειωθούν με επιλεγμένα μουσειακά αντικείμενα των συλλογών του και στόχους: να εισάγει τους μαθητές/τριες στην κοινωνικοπολιτική των κατοίκων της Ζακύνθου το 19ο αιώνα, να τους γνωρίσει σημαντικούς εκπροσώπους του πολιτιστικού γίνεσθαι, να τους ευαισθητοποιήσει στις αλλαγές του αστικού περιβάλλοντος που οφείλονται σε φυσικά φαινόμενα και κοινωνικές ανάγκες και, τέλος, να τους βοηθήσει να συγκρίνουν το «τότε» του 19ου αιώνα με το «τώρα» του 21ου.

Με στόχο να διερευνηθεί το έκδηλο και το λανθάνων περιεχόμενο των κειμένων των μαθητών/τριών, πραγματοποιήθηκε με την τεχνική της ποιοτικής ανάλυσης δεδομένων, επεξεργασία στα Φύλλα Δραστηριοτήτων που συμπλήρωσαν οι συμμετέχουσες μαθητικές ομάδες κατά την διάρκεια των παιδαγωγικών παρεμβάσεων. Ειδικότερα, έγινε επεξεργασία των επιλογών των μαθητών/τριών για τα «δώρα για την γιορτή της Ελισάβετ», το σημείωμα του κλέφτη που ολοκλήρωσε με την τεχνική «συμπλήρωση ανολοκλήρωτου υλικού», την δραστηριότητα της κλοπής του ριπιδίου της κοντέσσας Μιχαλίτση, αποσπάσματα του «προσωπικού ημερολογίου» των ιστορικών προσώπων που ανέλαβαν να ενσαρκώσουν οι μαθητές/τριες στο θεατρικό δρώμενο της αναπαράστασης της χοροεσπερίδας και τις απαντήσεις των αναστοχαστικών ερωτήσεων.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 1: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες.

Άννα Π. Βακάλη, Γιώργος Γεωργιάδης, Δαμιανός Ξανθόπουλος

Τα τραγούδια λένε ιστορίες : ακούγοντας και γράφοντας για τον Σταυρό του Νότου.

Τα τραγούδια λένε ιστορίες: ακούγοντας και γράφοντας για τον Σταυρό του Νότου

Η δημιουργική γραφή πλέον έχει ενσωματωθεί στην εκπαιδευτική πραγματικότητα. Υπάρχουν ασκήσεις δημιουργικής γραφής και παραγωγής λογοτεχνικού λόγου στα γλωσσικά μαθήματα τόσο στην πρωτοβάθμια, όσο και στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Ειδικότερα, όσον αφορά τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση το Π. Σ. του 2011 για την Α' Λυκείου (ΦΕΚ 1562/27-6-11) με τη δεύτερη προτεινόμενη διδακτική ενότητα «Παράδοση και μοντερνισμός στη νεοελληνική ποίηση» δίνει αφορμές στον διδάσκοντα να ασχοληθεί με τα ποιητικά είδη και τα χαρακτηριστικά τους. Με αφορμή αυτό και στο πλαίσιο του Πολιτιστικού Προγράμματος «Δημιουργική Γραφή III» που εφαρμόστηκε στο ΓΕΛ ΦΙΛΩΤΑ το 2016-17 υπήρξε ενασχόληση με τον ποιητικό λόγο και μάλιστα τον μελοποιημένο. Πιο συγκεκριμένα, μελετήθηκε το αφηγηματικό ποίημα «Ο Σταυρός του Νότου» και οι μαθητές συνέλεξαν πληροφορίες για τον ποιητή, τη ζωή του, για τη συλλογή «Πούσι» και τις ιστορίες της, για την ιστορία του δίσκου «Σταυρός του Νότου» και τη μελοποίηση των ποιημάτων από τον Θάνο Μικρούτσικο. Στην πορεία ζητήθηκε από τους μαθητές να μεταγράψουν έναν ποιητικό λόγο σε πεζό χρησιμοποιώντας οποιοδήποτε τύπο αφηγητή και οποιουδήποτε αφηγηματικούς τρόπους προτιμούσαν. Στη συνέχεια, αφού τα κείμενα διαβάστηκαν στην τάξη, συζητήθηκαν οι ιστορίες και οι χαρακτήρες τους και μελετήθηκαν οι επιλογές των μαθητών. Ειδικότερα, τα κείμενα κατηγοριοποιήθηκαν με βάση τις επιλογές των μαθητών στο επίπεδο των αφηγηματικών τεχνικών και του τύπου του αφηγητή και με τη μέθοδο της ανάλυσης περιεχομένου συνάχθηκαν σχετικά συμπεράσματα.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 1: Δημιουργική γραφή και άλλες Τέχνες.

Άννα Π. Βακάλη

Η Αντιγόνη του Σοφοκλή σήμερα. Γράφουμε για όσα αντιστεκόμαστε

Στα Αρχαία Ελληνικά της Β΄ Λυκείου διδάσκεται η Αντιγόνη του Σοφοκλή και μάλιστα από την περασμένη σχολική χρονιά με κάποιες αλλαγές στη διδασκαλία και την αξιολόγησή του, που δίνουν περισσότερη έμφαση στο περιεχόμενο και τα νοήματα του κειμένου και λιγότερο στα γραμματικοσυντακτικά του φαινόμενα. Η δεύτερη σκηνή του Β΄ επεισοδίου (446-525) αρχίζει μ' ένα εισαγωγικό διάλογο ανάμεσα στον Κρέοντα και στην Αντιγόνη κατά τη διάρκεια του οποίου η Αντιγόνη παρουσιάζει τα επιχειρήματά της για την απόφασή της να ενεργήσει αντίθετα με τους νόμους της κρατικής εξουσίας και να υπερασπιστεί το θείο δίκαιο, τους άγραφους νόμους και τις ηθικές αξίες.

Κατά τη μελέτη αυτού του αποσπάσματος παρακολουθήσαμε με τους μαθητές μας το περιεχόμενο του project “Antigone now” του Ωνάσειου Πολιτιστικού Κέντρου της Νέας Υόρκης· εμπνευσμένοι από την ιστορία της Αντιγόνης νέοι άνθρωποι από όλον τον κόσμο τοποθετήθηκαν απέναντι σε κοινά σύγχρονα προβλήματα και μοιράστηκαν τις ιστορίες τους με βίντεο στην αντίστοιχη ιστοσελίδα και από μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Στην πορεία οι μαθητές μας κλήθηκαν να γράψουν και μοιραστούν προσωπικές τους ιστορίες έμπνευσης και αλλαγής και σας παρουσιάζουν όσα αυτοί θα ήθελαν να υπερασπιστούν στον σύγχρονο κόσμο σε μια προσπάθειά τους να τον αλλάξουν προς το καλύτερο.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Σταυρούλα Μαυρομματίδου, Ανέστης Μαυρομματίδης

Εφαρμόζοντας δραστηριότητες δημιουργικής γραφής για την ενεργοποίηση της φαντασίας και την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας στο σχολικό περιβάλλον

Βασικός σκοπός της διδασκαλίας λογοτεχνικών κειμένων με βάση τα ΑΠΣ και ΔΕΠΠΣ είναι «η ενδυνάμωση της μορφωτικής επάρκειας, της επικοινωνιακής ικανότητας και της συναισθηματικής ανάπτυξης των μαθητών». Όλοι οι ανωτέρω στόχοι μπορούν να υλοποιηθούν μέσω ασκήσεων δημιουργικής γραφής, αφού η αξιοποίησή της συνεπάγεται καλλιέργεια της φαντασίας και συναισθηματική και γνωστική ενδυνάμωση των παιδιών.

Η παρούσα εισήγηση περιλαμβάνει μια σειρά δραστηριοτήτων δημιουργικής γραφής που στοχεύουν στην κινητοποίηση του συνόλου των μαθητών της τάξης, την ελεύθερη έκφραση και καλλιέργεια της ενσυναίσθησης. Με αφορμή το κείμενο του Καραγάτση «η κυρία Νίτσα» οι μαθητές της Β' Γυμνασίου

- Φαντάστηκαν διαλόγους ανάμεσα στο Γιαννάκη και την κυρία Νίτσα, στους οποίους ο μικρός εκμυστηρεύεται να συναισθήματά του στη δασκάλα του, δίνοντας συχνά και διαφορετικό τέλος στην ιστορία.
- Παρουσίασαν τις σκέψεις του παιδιού στο ημερολόγιό του πριν ή μετά το γάμο της κ. Νίτσας.
- Συνέθεσαν ερωτικά ποιήματα που αντικατοπτρίζουν τις αντιδράσεις του παιδιού στο άκουσμα του γάμου της αγαπημένης του.
- Δημιούργησαν τις δικές τους ακροστοιχίδες για την αγάπη και τον έρωτα.
- Εξέφρασαν τις απόψεις τους για τα προβλήματα των μαθητών.
- Μίλησαν για τις συνέπειες μιας μαθητικής κοπάνας όπως τις βιώνουν οι ίδιοι.

Στο τέλος, παρουσιάζονται οι αντιδράσεις και τα συναισθήματα των μαθητών και διαπιστώσεις γύρω από τα παιδαγωγικά οφέλη της όλης διαδικασίας.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Ιωάννης Χατζής, Τιτίκα - Κωνσταντίνα Τσιντώνη

«Αρισμαρί μαγευτικό» - Λεύκωμα Παιδικής Λογοτεχνίας

Παιδική Λογοτεχνία και Δημιουργική γραφή: Γραφή και όχι λόγος γενικά, γιατί χρησιμοποιείται η γραφή, αφού η γραπτότητα, αναπόσπαστο χαρακτηριστικό του εγγράμματος πολιτισμού μας, γίνεται και αναπόσπαστο χαρακτηριστικό κάθε έργου. Χάρη στη γραπτότητά του, ένα κείμενο αποδεσμεύεται τόσο από τη στιγμή της δημιουργίας του, όσο και από τον δημιουργό του και μπορεί να συναντήσει τον δέκτη του. Η δημιουργικότητα αξιοποιεί την αποκλίνουσα σκέψη, τη σκέψη που τείνει να καινοτομήσει, να δημιουργήσει κάτι καινούργιο και πρωτότυπο, βασιζόμενη στη φαντασία, υποκύπτοντας έλλογα στην περιέργεια, υπακούοντας σε προθέσεις, αναλαμβάνοντας το ρίσκο, παραβιάζοντας γνωστές δομές, μορφές και συμβάσεις, αποτολμώντας νέους συνδυασμούς!

Με τη δημιουργική γραφή, κατά κανόνα, δεν παράγονται κείμενα ακαδημαϊκά, δημοσιογραφικά ή επαγγελματικά, μολονότι για κάποιους και αυτά έχουν τη θέση τους. Στο χώρο της εκπαίδευσης η γραφή αποκαλείται δημιουργική, γιατί, διά της εξοικείωσης των μαθητών με συγγραφικές τεχνικές, τους βοηθά να καλλιεργήσουν τον γραπτό τους λόγο και να δημιουργήσουν ένα προσωπικό ύφος γραφής για να συγκροτήσουν τις εμπειρίες και τη σκέψη τους και να (ανα)κατασκευάσουν τον κόσμο μέσα από μια προσωπική οπτική. Με πολύ κέφι και μεράκι, λοιπόν, δημιουργήθηκε το Λεύκωμα Παιδικής Λογοτεχνίας «Αρισμαρί μαγευτικό» που υπόσχεται να συνεπάρεi μικρούς και μεγάλους και να τους μεταφέρει στο κλίμα του ΔΙΕΚ Αγρινίου, εν έτει 2015-2016!

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Μαργαρίτα-Ευθυμία Γούκου

«Το πρόβλημα που έφερε τη λύση»- Εργαστήρια δημιουργικής γραφής για παιδιά ηλικίας 7-9 ετών

Στα πλαίσια της πρακτικής του μεταπτυχιακού «Δημιουργική Γραφή» του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας, οργάνωσα τρία δίωρα εργαστήρια για παιδιά δευτέρας και τρίτης δημοτικού. Τα παιδιά που δήλωσαν συμμετοχή θα παρακολουθούσαν για πρώτη φορά εργαστήρι δημιουργικής γραφής. Τα ζητήματα που έπρεπε να διαχειριστώ κατά τον σχεδιασμό των δραστηριοτήτων, ήταν δυο. Το πρώτο ήταν ότι έπρεπε να παρουσιάσω στα παιδιά ένα ισχυρό κίνητρο για να προβάλλουν τις ιδέες και τις σκέψεις τους μέσω του γραπτού λόγου και το δεύτερο ήταν να κρατήσω ζωντανό το ενδιαφέρον των παιδιών συνδυάζοντας τη δημιουργική γραφή με το παιχνίδι. Οι δραστηριότητες που σχεδίασα, στηρίχτηκαν στην άσβεστη και δημιουργική περιέργεια των παιδιών και κινήθηκαν γύρω από μια ιδέα: την ανακάλυψη της λύσης κάποιου προβλήματος. Γνωρίζοντας το «Μονοπάτι του Παραμυθιού» τα παιδιά ήρθαν σε επαφή με τη λειτουργία της πλοκής σε μία ιστορία. Τα παιδιά κλήθηκαν ως «βοηθοί» να επινοήσουν ιστορίες που έδωσαν λύσεις και εξηγήσεις στα προβλήματα των ηρώων που ζήτησαν τη βοήθεια μας.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Φανή Κεχαγιά, Χριστόδουλος Κωτσινας, Δήμητρα Σιούκα

«Όταν η Αντιγόνη συνάντησε την Πολυδούρη και τον Ελύτη, τον Μουζουράκη και τον Ερωτόκριτο»

Κατά το σχολικό έτος 2016-17 εφαρμόστηκε στο Γενικό Λύκειο για πρώτη φορά ένας νέος θεσμός, αυτός της Δημιουργικής Εργασίας (ΔΕ), που αποσκοπεί στην ανάπτυξη της δημιουργικής ικανότητας, σκοπός που υπηρετείται τόσο με την αναζήτηση στοιχείων από διαφορετικές πηγές, όσο και με την τελική δημιουργική σύνθεση των στοιχείων αυτών. Κατά την εν λόγω εισήγηση, θα παρουσιαστεί η διαδικασία που ακολουθήθηκε και το παραδοτέο της ΔΕ που επέλεξε ομάδα τριών μαθητριών της Β΄ Λυκείου, σχετικής με το μάθημα «Αντιγόνη του Σοφοκλή». Συγκεκριμένα, προτάθηκε στις μαθήτριες να δημιουργήσουν μία σκηνή αποχωρισμού της Αντιγόνης με τον Αίμονα, περίπου 200 στίχων. Οι μαθήτριες μελέτησαν το έργο του Αιμ. Χουρμούζιου «Το Ερωτικό στοιχείο στην Αρχαία Τραγωδία», αναζήτησαν και διάβασαν ελληνική και ξένη ερωτική ποίηση (Ελύτη, Σεφέρη, Πολυδούρη, Λειβαδίτη, Καρυωτάκη, Καβάφη, Χριστιανόπουλου, Ουράνη, Ερωτόκριτο του Κορνάρου, Κάμμικς, Μανσούρ, Χικμέτ, Μπάρετ-Μπράουνινγκ, Νερούδα κ.α.) και στίχους σύγχρονων και παραδοσιακών τραγουδιών, όπως το «Φίλα με ακόμα» (Π. Μουζουράκη-Κ. Μαραβέγια) ή το «Καίγομαι και σιγολιώνω» (ηπειρώτικο). Επέλεξαν και συνταίριαξαν στίχους, πρόσθεσαν δικές τους γέφυρες και, τέλος, δημιούργησαν μία εμβόλιμη ερωτική σκηνή αποχωρισμού των δύο αγαπημένων, που να ανταποκρίνεται στα κατά ποιόν και κατά ποσόν μέρη της τραγωδίας.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Αλέξανδρος Ρωμανός Λιζάρδος

**Διαβάζοντας δημιουργικά και επανεγγράφοντας -ακόμα πιά δημιουργικά-
μια ταινία**

Σκοπός είναι να αναλύσουμε δύο διαφορετικούς τομείς και να αναδείξουμε τις σχέσεις τους:

1. Κινηματογραφικές δημιουργίες (τις διασκευές/συνέχειες/franchise ταινίες/ταινίες που «εισχωρούν» σε άλλες ταινίες κλπ)
2. Κριτική ανάλυση μιας κινηματογραφικής δημιουργίας: Να μάθουμε να διαβάζουμε συγκριτικά τις ταινίες, με κριτική ματιά συνθέτοντας μια κριτική που θυμίζει περισσότερο δοκίμιο παρά ακαδημαϊκή ανάλυση.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 3: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Γιώργος Παναγιωτίδης, Τριαντάφυλλος Η. Κωτόπουλος

Η περίπτωση του ακαδημαϊκού μυθιστορήματος

Η περίπτωση του ακαδημαϊκού μυθιστορήματος τοποθετεί παράλληλα και ταυτόχρονα τον συγγραφέα στη θέση του θεωρητικού κριτικού του έργου του. Από την περίοδο κατά την οποία το μυθιστόρημα δεν είναι παρά ένα εξελισσόμενο - δημιουργούμενο νοητικό κείμενο, ο συγγραφέας που είναι επιπλέον και υποψήφιος διδάκτορας, οφείλει να ερευνά, εκτός από όλα εκείνα τα πεδία που απαιτεί η ιστορία του, και τον πολυδαίδαλο χώρο της Λογοτεχνικής Θεωρίας. Έχοντας ως μέντορά του τον υπεύθυνο, επόπτη καθηγητή της διατριβής του, υποχρεούται να επιστρέφει στη γνώση που κατέχει και να τη διευρύνει αναζητώντας σε βάθος όλα εκείνα τα οποία θα συνέβαλαν στο ιδιαίτερα απαιτητικό συγγραφικό του εγχείρημα.

Η διαδικασία της συγγραφής ενός ακαδημαϊκού μυθιστορήματος εξελίσσεται συγχρονικά με την έρευνα, όπως εξάλλου συμβαίνει, έως έναν βαθμό, με κάθε συγγραφή. Καθ' όλη τη δημιουργική διάρκεια της παραγωγής του υλικού λογοτεχνικού κειμένου προκύπτουν ζητήματα που απαιτούν ενδελεχή έρευνα και η έρευνα συνεχώς γονιμοποιεί τη γραφή οδηγώντας την ιστορία, ως ύφος, δομή και περιεχόμενο, στην πιο απαιτητική και τέλεια, κατά το δυνατόν, έκφρασή της. Όσο εξελίσσεται η συγγραφή, ο συγγραφέας συνειδητοποιεί ότι πέρα από το ταλέντο του, η γραφή του δεν είναι παρά η αποκρυστάλλωση ενός προϋπάρχοντος κειμένου της σκέψης του, ενός κειμένου το οποίο εμπεριέχει όλα τα λογοτεχνικά και μη λογοτεχνικά, όλα τα επιστημονικά κείμενα που έχει διαβάσει, έχει μελετήσει και τον έχουν επηρεάσει.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 3: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Χρυσάνθη Δαλακλή, Αντιγόνη Τσαρμποπούλου

Συνομιλώντας με τους ποιητές για έναν καλύτερο κόσμο

Η επαφή και η εξοικείωση των παιδιών με την ποίηση ξεκινά από πολύ νωρίς (με παιδικά τραγούδια, λαχνίσματα, νανουρίσματα κ.ά.). Ωστόσο, στη συνέχεια, η ποίηση δεν βρίσκεται σε περίοπτη θέση στις επιλογές τους. Στόχος της παρούσας εργασίας ήταν να φέρει τα παιδιά σε επαφή με την ποίηση διεγείροντας τη δημιουργικότητα και τη φαντασία και εν τέλει να επαναπροσδιορίσουν τη σχέση τους με αυτό το είδος λόγου.

Κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 2015 - 2016 η Στ τάξη σχολείου της Θεσσαλονίκης ασχολήθηκε με τη ζωή και το έργο του Μ. Αναγνωστάκη με αφορμή την ανακήρυξη του 2015 «Έτος Μανόλη Αναγνωστάκη» στη Θεσσαλονίκη. Παράλληλα συμμετείχε στο πρόγραμμα «Νοιάζομαι και Δρω» στόχος του οποίου είναι η ευαισθητοποίηση των παιδιών στις έννοιες του εθελοντισμού και της αλληλεγγύης με σκοπό την υιοθέτησή τους ως στάση ζωής. Η δίμηνη ενασχόληση με τη ζωή και το έργο του ποιητή καθώς και η επαφή με τη φιλοσοφία και τους στόχους του προγράμματος με μια ποικιλία κειμένων και δράσεων, αποτέλεσαν τους δύο βασικούς άξονες για την πραγματοποίηση του εργαστηρίου δημιουργικής γραφής με τίτλο «Συνομιλώντας με τους ποιητές για ένα καλύτερο Κόσμο» με τελικό προϊόν τη συγγραφή ποιημάτων. Προέκυψαν 20 ποιήματα, με ιδιαίτερη ευαισθησία και ύφος τα οποία εικονογραφήθηκαν από τα ίδια τα παιδιά αποκαλύπτοντας τη δύναμη του λόγου, της ψυχής και των συναισθημάτων τους.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 3: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Χριστάκης Πουμπουρής

Η συμβολή της Αθάνατης Αγαπημένης στην άνθιση του κλασικού τραγουδιού μονωδίας

Το κλασικό τραγούδι έχει μια άκρως ενδιαφέρουσα φάση στη διαδρομή του, όπου η επίδραση μίας και μοναδικής γυναίκας μετακίνησε βουνά και επιτάχυνε τον τροχό της ιστορικής εξέλιξης του συγκεκριμένου είδους φωνητικής μουσικής.

Ξεκινώντας από τη μελέτη βιογραφιών συνθετών, εμβαθύνοντας σε πτυχές της ψυχολογίας δημιουργού και μετά από μακρά ενασχόληση με την άδιμη μετάφραση του κλασικού τραγουδιού, διαγράφω μια πορεία εξέλιξης του τραγουδιού, η οποία υπερφαλαγγίζει το τραγούδι της Σχολής του Βερολίνου και τελικά αναγνωρίζεται διεθνώς ως αξιοδιάκριτο από όλα τα άλλα, συμπεριλαμβανομένου και του ιταλικού, με αποτέλεσμα να του δοθεί ξεχωριστό γερμανικό όνομα.

Ένας κατ' εξοχήν συνθέτης ενόργανης μουσικής με μόνιμη κατ' επιλογήν πατρίδα τη Βιέννη, υποφέροντας από τη σχέση του με την Αθάνατη Αγαπημένη, εξοκείλει προς το τραγούδι. Ακριβώς ταυτόχρονα ένας έφηβος βιεννέζος, γεννημένος για το τραγούδι, συνθέτει κι αυτός με υπόβαθρο μια δική του αγάπης. Οι δυο αυτές διάνοιες αλληλοπαρακολουθούνται διακριτικά.

Όταν και οι δύο περνούν διαδοχικά στην αιωνιότητα, ξεκινά τη σταδιοδρομία του στη Γερμανία ένας νεότερος, ο οποίος, συγκλονισμένος από την απώλεια τους, παίρνει τη σκυτάλη του μεγαλύτερου εν ζωή συνθέτη παγκοσμίως, δίνει ώθηση και καθιερώνει το κλασικό τραγούδι και τον κύκλο τραγουδιών, λειτουργώντας ως περαιτέρω πρότυπο καλλιέργειας και διάδοσης του.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 3: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ευαγγελία Καλεράντε

Διαφοροποιημένα πολιτικά καθεστώτα γνώσης για τον καπιταλισμό μέσω της λογοτεχνίας: Παραγωγική συγκρότηση κοινωνικού λόγου στο έργο του Ε. Ζολά

Στην εισήγηση μας εξετάζεται η πολιτική και κοινωνική κατάσταση, όπως διαμορφώνεται στη Γαλλία το 19ο αιώνα, με έμφαση σε μετασχηματισμούς και μεταβάσεις, που ορίζουν ένα διαφοροποιημένο κοινωνικό περιβάλλον. Με επικέντρωση στο έργο του Ε. Ζολά νοηματοδοτείται ο κοινωνικός χώρος, τα κοινωνικά περιβάλλοντα, μέσα από τα ενεργήματα τους, που αποτυπώνουν μεταβάσεις και μετασχηματισμούς στη συγκρότηση του νοήματος της ζωής και της δόμησης της κοινωνίας. Προβάλλεται η σχέση γλώσσας, πραγματικότητας, που ποικίλει ανάλογα με τα διαφορετικά περιβάλλοντα κοινωνικής συγκρότησης. Εξετάζονται ζητήματα για την ακανόνιστη παραμορφωμένη πολιτική σύνθεση σε άμεση συσχέτιση με την ιδιοσυγκρασία των ατόμων, ώστε η υποκειμενική δομή να εννοιολογείται στην ολοποιητική δομή, όπως αυτή διαμορφώνεται στο χώρο και το χρόνο. Γλώσσα και σχήματα λόγου εξετάζονται και ερμηνεύονται σε συνάρτηση με τα συστήματα κοινωνικο-πολιτικών ερμηνειών, που αναδύονται από την εξέλιξη του οικονομικού συστήματος. Το έργο του Ε. Ζολά προσεγγίζεται μέσα στις συγκεκριμένες δομές λόγου, που διαμορφώνονται και στους άλλους θεωρητικούς τομείς, όπως η κοινωνιολογία, προκειμένου να υπερβούμε ρηματικές διαδικασίες, ώστε να αναδυθεί η σύζευξη επιστημονικών θεωρητικών πεδίων σε μεταβαλλόμενα κοινωνικο-πολιτικά περιβάλλοντα. Αποφάνσεις που παράγονται από την μελέτη του έργου του Ε. Ζολά συσχετίζονται με τα άλλα θεματικά πεδία σε μια αναζήτηση των διαμορφούμενων καθεστώτων γνώσης για την συγκεκριμένη ιστορική περίοδο.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 3: Είδη λογοτεχνικής γραφής. Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Αντιγόνη Βλαβιανού

Μένης Κουμανταρέας - Βασίλης Βασιλικός.

Μαθήματα δημιουργικής γραφής δι' αλληλογραφίας στο όνομα της φιλίας

Πώς η ανταλλαγή επιστολών ανάμεσα σε δύο νεαρούς φίλους και δυνάμει συγγραφείς κατά την τετραετία '56-'60 -τον Μένη Κουμανταρέα, από τη μια, που δεν έχει εκδώσει ακόμη δικό του βιβλίο & τον Βασίλη Βασιλικό, από την άλλη, που έχει εκδώσει μόνο ένα σύντομο πεζογράφημα (Η διήγηση του Ιάσονα, 1953)- μετατρέπεται ανεπίγνωστα σε μέσο ανταλλαγής απόψεων και συμβουλών δημιουργικής γραφής στο όνομα της φιλίας που τους συνδέει και, κατ' επέκταση, της αμοιβαίας εκτίμησης και της εμπιστοσύνης που προϋποθέτει;

Τί προκρίνουν σε επίπεδο ύφους και ήχου ενός λογοτεχνικού κειμένου, αφητηρίας μιας συγγραφικής έμπνευσης και σημασίας ενός βιώματος; Τί πρεσβεύουν ως προς την αληθοφάνεια μιας διήγησης, τους αφηγηματικούς χαρακτήρες και τη λεπτή ισορροπία ενός κειμένου μεταξύ θεμιτής μίμησης και αθέμιτης επίδρασης;

Τί συνιστά κατ' αυτούς, εν τέλει, προϋπόθεση sine qua non για τη συγγραφή ενός άξιου λόγου πεζογραφικού έργου και σε τί διαφοροποιείται από την ποιητική δημιουργία και τη δημοσιογραφία;

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Ελένη Καλογιάννη Κατσιούλη, Μαρία Παπαρούση

Η διδασκαλία της ποίησης στο Δημοτικό Σχολείο μέσα από την εφαρμογή και την αξιολόγηση δραστηριοτήτων δημιουργικής γραφής

Η διδακτική πρόταση που αναπτύσσεται στην παρούσα εισήγηση, αποτελεί μια εναλλακτική προσέγγιση της ποίησης. Ειδικότερα, επιχειρείται η σύνδεση της «συναλλακτικής» θεωρίας (Rosenblatt, 1938, 1978) με τη δημιουργική γραφή, με στόχο την καλλιέργεια της αναγνωστικής «επάρκειας» των μαθητών δημοτικής εκπαίδευσης στην ποίηση. Εξετάζεται κατά πόσο η προτεινόμενη από τη Rosenblatt διδακτική μεθοδολογία, αλλά και η συμμετοχή των παιδιών (Δ΄ τάξης) σε δραστηριότητες δημιουργικής γραφής μπορούν να οδηγήσουν στην έκφραση «αισθητικών» ανταποκρίσεων. Αξιοποιώντας τις «στάσεις» του «συνεχούς» (Cox & Many, 1992), συγκρίνονται οι ανταποκρίσεις των μαθητών στο ποίημα «Ο εφιάλτης της Περσεφόνης» πριν και μετά την εφαρμογή δραστηριοτήτων δημιουργικής γραφής που εστιάζουν στη μελέτη της λέξης (ως δομικού στοιχείου των ποιημάτων). Τα ερευνητικά αποτελέσματα δείχνουν ότι υπάρχει διαφορά μεταξύ των αρχικών και τελικών ανταποκρίσεων, με τις πρώτες να αντιστοιχούν κατά κύριο λόγο στις μη αισθητικές στάσεις του συνεχούς και τις τελευταίες στις αισθητικές. Έτσι, συμπεραίνουμε ότι η εφαρμογή των διδακτικών προεκτάσεων της συναλλακτικής θεωρίας σε συνδυασμό με τη μαθητεία των παιδιών στη δημιουργική γραφή μπορεί να τα καταστήσει επαρκέστερους αναγνώστες ποιημάτων. Η διαπίστωση αυτή συμφωνεί με τα αποτελέσματα προγενέστερης μελέτης (Many & Wiseman, 1992) τα οποία υποδεικνύουν ότι η διδακτική προσέγγιση που υιοθετείται, επηρεάζει το περιεχόμενο των ανταποκρίσεων των μαθητών.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Βασιλική Πετρά

Γράψε - σβήσε δημιουργικά, πάρε θέση.

Σε Ημερήσιο Λύκειο της Ανατολικής Μακεδονίας, μέσα στο πλαίσιο έρευνας - δράσης που αφορούσε το μάθημα της Λογοτεχνίας, εφαρμόστηκε πρόγραμμα δημιουργικής γραφής στη διάρκεια του διδακτικού έτους 2016-2017(Οκτώβρης - Μάης). Ο σχεδιασμός και η υλοποίησή του ακολούθησε το συντεταγμένο πλαίσιο(ΠΣ 2011), ενώ παράλληλα διεξάχθηκε πρόγραμμα δημιουργικής ανάγνωσης λογοτεχνικών κειμένων και γραφής σε δύο τμήματα του σχολείου. Μετά τις πρώτες εργαστηριακές απόπειρες, στο κυρίως αναγνωστικό στάδιο που αφορούσε την ενότητα Τα Φύλα στη Λογοτεχνία, οι μαθητές παρακολούθησαν την ταινία «Νύφες» του Παντελή Βούλγαρη. Κλήθηκαν να γράψουν δημιουργικά ατομικές και ομαδικές εργασίες κατ' οίκον και να πάρουν θέση απέναντι στα θέματα που έθετε η ταινία γύρω από τα στερεότυπα. Έγραψαν βιβλιοπαρουσιάσεις, κριτικές, ημερολόγια, ποιήματα, πεζά με δραματικό ή χιουμοριστικό τρόπο, δελτία ειδήσεων, εσωτερικούς μονολόγους, άλλαξαν τη ροή του έργου ή το τέλος. Αυθόρμητα, πλαισίωσαν με εικαστικά έργα τον λόγο τους και εκπόνησαν «ψηφιακό» βιβλίο με τις εργασίες τους. Οι ανατροφοδοτήσεις που έγιναν ήταν διπλής κατεύθυνσης από τη διδάσκουσα και τους συμμαθητές μέσα στην τάξη. Η προσέγγιση ερείδεται στην Παιδαγωγική της μίμησης, στη θεωρία της αναγνωστικής ανταπόκρισης, στην πολιτισμική-κριτική Παιδαγωγική και τον οπτικοακουστικό γραμματισμό. Ο βαθμός εμπλοκής των μαθητών και η υποκειμενικότητά τους, αποτυπώθηκε σε ερωτηματολόγιο, ημιδομημένη συνέντευξη και ομάδες εστίασης(τριγωνοποίηση).

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Βασίλης Βασιλειάδης

«Και τώρα γράψτε τη δική σας ιστορία»: η ενσωμάτωση δραστηριοτήτων δημιουργικής γραφής στη διδασκαλία ως πρακτική ανανέωσης του λογοτεχνικού μαθήματος στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση

Με ποιους τρόπους ενσωματώνονται δραστηριότητες δημιουργικής γραφής στη διδακτική πράξη; Τι γνωστικούς ή μεταγνωστικούς στόχους υπηρετούν; Με ποιες διδακτικές πρακτικές επιτυγχάνονται; Διακρίνεται μια ορισμένη τυπολογία δραστηριοτήτων που προτιμούν οι εκπαιδευτικοί; Με ποιους διδακτικούς λόγους (discourses) σχετίζεται η ρητορική του εκπαιδευτικού σχεδιασμού δραστηριοτήτων δημιουργικής γραφής; Η συζήτηση των ερωτημάτων αυτών στηρίζεται στην αναλυτική καταγραφή και μελέτη εκπαιδευτικών σεναρίων για το μάθημα της λογοτεχνίας όπως αυτά εφαρμόστηκαν στη διδακτική πράξη/τάξη σε διάφορα Γυμνάσια και Λύκεια της χώρας. Οι συγκεκριμένες διδασκαλίες (συνολικά 210, αναρτημένες στη βάση δεδομένων «Πρωτέας») πραγματοποιήθηκαν τη χρονική περίοδο 2012-2015 και εντάσσονται σε ένα ορισμένο πλαίσιο: αφενός αναζητούν πρακτικές ανανέωσης της διδασκαλίας στην προοπτική μιας προοδευτικής παιδαγωγικής και αφετέρου δοκιμάζουν να αξιοποιήσουν λειτουργικά και κριτικά τα νέα ψηφιακά μέσα στην εκπαίδευση. Ποιον ρόλο επιφυλάσσουν, στο δεδομένο πλαίσιο, οι εκπαιδευτικοί στη δημιουργική γραφή και ποιες δυνατότητές της αξιοποιούν;

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Ελένη Γκόρα, Αλέξανδρος Ν. Ακριτόπουλος

Μικρά εγκλήματα στον ήλιο: Από το έγκλημα στην καθημερινή ζωή στην άτυπη εκπαίδευση

Τα παιδιά που διανύουν την περίοδο της ζωής τους που χαρακτηρίζεται ως προεφηβία εμφανίζουν μια έντονη ανάγκη να αποκηρύξουν το φανταστικό κόσμο της παιδικότητας τους για να περάσουν στο ταξίδι της ενηλικίωσης. Ο μύθος και οι φανταστικοί ήρωες τίθενται υπό αμφισβήτηση και τα παιδιά αναζητούν ερμηνείες για τον κόσμο που βιώνουν μέσα από τον ωμό ρεαλισμό. Ο σχεδιασμός εργαστηρίων δημιουργικής γραφής που θα φιλοξενούνταν στην Παιδική και Εφηβική Βιβλιοθήκη του Δήμου Αθηναίων έπρεπε να γίνει λαμβάνοντας υπόψιν ότι οι δραστηριότητες θα έπρεπε να είναι προσαρμοσμένες στην ματιά και στις ανησυχίες των παιδιών της συγκεκριμένης ηλικιακής περιόδου, να εγείρουν το ενδιαφέρον και να απελευθερώσουν τη φαντασία τους μέσα από το γραπτό λόγο αποφεύγοντας να θυμίσει στα παιδιά τις σχολικές ασκήσεις γραπτού λόγου. Τα τρία δίωρα εργαστήρια δομήθηκαν πάνω στο θεματικό άξονα της μνήμης και των αναμνήσεων. Από την προσωπική τους μνήμη, μέσω των αισθήσεων και των αναμνήσεων προσώπων της ζωής τους, τα παιδιά δημιούργησαν το δικό τους «άλμπουμ ιστοριών» χρησιμοποιώντας οικογενειακά κειμήλια και παλιές φωτογραφίες, περνώντας έτσι στις αναμνήσεις των δικών τους φανταστικών ηρώων.

Κυριακή 8-10-17

10:45 - 12:15

Αίθουσα 4: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης

Κωνσταντίνος Μυλωνάς

Η λογοτεχνία στην τάξη. Ασκήσεις δημιουργικής γραφής και συγγραφή λογοτεχνικών κειμένων από τους μαθητές και τις μαθήτριες στο Δημοτικό σχολείο.

Οι στόχοι ενός σύγχρονου σχολείου περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την καλλιέργεια της δημιουργικότητας και της δημιουργικής έκφρασης των μαθητών/-τριών. Ο χώρος της λογοτεχνίας αποτελεί ένα εύφορο πεδίο για την ανάπτυξη δημιουργικών εκπαιδευτικών διαδικασιών. Η εφαρμογή δημιουργικών τεχνικών, κατά τη διάρκεια προσέγγισης ενός λογοτεχνικού κειμένου, συνδέεται με τη σταδιακή βελτίωση της έκφρασης των μαθητών/-τριών.

Με την παρούσα εισήγηση εστιάζουμε σε μαθησιακές δραστηριότητες που λειτουργούν ως διδακτικά εργαλεία για την ενθάρρυνση της ενεργού ανάγνωσης και της γραπτής έκφρασης. Παρουσιάζουμε την πορεία μίας ολοκληρωμένης διδακτικής παρέμβασης που ξεκινάει από την ανάγνωση λογοτεχνικών κειμένων και καταλήγει, ύστερα από ποικίλες δραστηριότητες εμπάθυνσης με σκοπό τη βίωση της λογοτεχνική εμπειρίας, στη συγγραφή λογοτεχνημάτων, διηγηματικής και ποιητικής μορφής από τους ίδιους τους μαθητές και τις μαθήτριες. Επίσης, παρουσιάζουμε τεχνικές όπου συνδυάζεται η λογοτεχνία με τις Τ.Π.Ε. για τη δημιουργία ενός πολυμεσικού πρωτότυπου προϊόντος, με τη χρήση κειμένου, εικόνας και ήχου.

Οι κύριες λογοτεχνικές αναφορές που χρησιμοποιήθηκαν στη μαθησιακή διαδικασία είναι διηγήματα της Σοφίας Φίλντιση, ποιήματα του Μανόλη Αναγνωστάκη, μαθητικά ποιήματα από τον Πανελλήνιο Μαθητικό Ποιητικό Διαγωνισμό «Άθλον Ποιήσεως-Γιάννη και Λένας Στρέφη Κουτσοχέρα». Οι παρεμβάσεις αυτές πραγματοποιήθηκαν, κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2015 -2016, στην Ε' και Στ' τάξη του Δημοτικού σχολείου Βασιλικού Αχαΐας.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 1: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Τριαντάφυλλος Η. Κωτόπουλος, Εύα Κ. Μπατσαρά.

Το χιούμορ στα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας του Γυμνασίου. Μία τυπολογική προσέγγιση

Στην παρούσα εισήγηση εξετάζουμε την εμφάνιση, τα είδη και τη χρήση του χιούμορ, με αναφορές και παρατηρήσεις οι οποίες επιχειρούν να συγκροτήσουν μία τυπολογία του στα Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας του Γυμνασίου. Η αποτύπωση θα συνδράμει στην ουσιαστικότερη επαφή και γνωριμία των ειδών του, αλλά και στη διδακτική αξιοποίησή τους από τον εκπαιδευτικό της πράξης. Η πρότασή μας στηρίζεται στην υπόθεση ότι οι επιδράσεις του χιούμορ στην ψυχολογία των μαθητών και στη στάση τους απέναντι στη Λογοτεχνία δεν έχουν εκτιμηθεί δεόντως στη σύγχρονη ελληνική σχολική πραγματικότητα. Η επιλογή και κατάταξη των κειμένων πραγματοποιείται μέσω της ανάλυσης περιεχομένου με μονάδα καταγραφής το χιούμορ. Υιοθετήσαμε τα κριτήρια της γενικής θεωρίας για το γλωσσικό χιούμορ του Attardo (2001), σύμφωνα με την οποία το χιούμορ προσδιορίζεται από την ασυμβατότητα που προκύπτει ανάμεσα σε αυτό που προσδοκάται να συμβεί και σε αυτό που τελικά συντελείται. Οι συμπερασματικές μας παρατηρήσεις αναδεικνύουν τη σοβαρότητα με την οποία οφείλουμε να αντιμετωπίζουμε τα είδη του χιούμορ και την ανάγκη ανανέωσης των κειμένων που έχουν επιλεγεί στα σχολικά λογοτεχνικά εγχειρίδια.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 1: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Σοφία Καλμανίδου

Η Δημιουργική Γραφή ως κεντρικός μοχλός καλλιέργειας και ανάπτυξης της φιλιαναγνωσίας στο χώρο των Λαϊκών Βιβλιοθηκών. / Παρουσίαση του ετήσιου προγράμματος φιλιαναγνωσίας της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Πτολεμαΐδας με τίτλο: «Φιλιαναγνωστική χειραψία με τη Μαρία Παπαγιάννη»

Ο ρόλος των Λαϊκών Βιβλιοθηκών

Θεωρητικές προσεγγίσεις

Πιλοτικό πρόγραμμα εισαγωγής της Δημιουργικής Γραφής στο χώρο των Λαϊκών Βιβλιοθηκών

Παρουσίαση του ετήσιου προγράμματος φιλιαναγνωσίας της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Πτολεμαΐδας με τίτλο:

«Φιλιαναγνωστική χειραψία με τη Μαρία Παπαγιάννη»

Στόχοι του προγράμματος

Ανάγνωση - Γραφή - Φιλιαναγνωσία (Θεωρητικές προσεγγίσεις)

Παρουσίαση Βιωματικών εργαστηρίων : Δημιουργικής γραφής, Αφήγησης, Πολυφωνικής ανάγνωσης, Κατασκευής επιτραπέζιων & επιδαπέδιων παιχνιδιών.

Διασύνδεση του προγράμματος με την εκπαιδευτική κοινότητα.

Αναγνωστική εμπύκωση μέσω της Δημιουργικής Γραφής στο χώρο των Λαϊκών Βιβλιοθηκών

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 1: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Μαρία Φραγκαντώνη

Η στιχουργική του Θανάση Παπακωνσταντίνου ως μέσο ποιητικής έκφρασης

Ο ελάχιστος εαυτός, ο τρελός χορευτής, η κιβωτός των κινήσεων, ο ικνηλάτης του Βέγα. Το πιο ανυπάκουο απ' τα δύο φαντάσματα, εκείνο που είναι του Εγώ το ωμέγα. Είδε την πρώτη ημέρα που χάραξε -απ' όπου ξεκίνησαν τα μυστήρια όλα- γι' αυτό έχει γίνει βέβηλος κι άναρθρος κι αέρας αγιάτρευτος που κουνάει τα δόντια.

Όταν φοβάται τα μαλλιά του αλλάζουνε και γίνονται τένοντες ζώου κυνηγημένου, βελόνες στο δάσος με τ' απόδημα πεύκα ή ακόμα και σώματα στις ράγες του τρένου. Κι ενώ μπορεί να αναγνωρίσει σπαράγματα δε λέει να ξεχωρίσει τη φρίκη απ' το φιρίκι. Λερώνει με τα πόδια τον ψεύτη ουρανό και κλέβει από την κόλαση ότι του ανήκει.

Ο ελάχιστος, λέμε, ο νοσταλγός της αρχής, που το άσπρο στο μάτι του έχει γεμίσει με βρύα, ο ξενιστής των ονείρων, που αλλοιώνει τα σχήματα κι αναγκάζει το χώρο να παθαίνει ναυτία. (Απόσπασμα από τον δίσκο "Ελάχιστος εαυτός")

Με επιρροές από το ρεμπέτικο, τη φιλοσοφία, το Μπακούνιν αλλά και το δημοτικό τραγούδι, ο Θανάσης Παπακωνσταντίνου αποτελεί έναν από τους κορυφαίους στιχουργούς της εποχής μας. Μαέστρος στη χρήση της γλώσσας, αφυπνίζει μύχια συναισθήματα με τους ήχους των λέξεών του, κερδίζοντας επάξια τον τίτλο του ποιητή.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 1: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Χριστάκης Πουμπουρής

Ποιήματα του Διονύσιου Σολωμού σε άδιμη μετάφραση στα Γερμανικά

Κίνητρο του Διονύσιου Σολωμού να μετακομίσει οριστικά στην Κέρκυρα υπήρξε κυρίως η εκεί παρουσία του Νικόλαου Μάντζαρου. Η μουσική και η ποιητική προσωπικότητα αναπτύσσουν σχέση αλληλοανάδειξης, ιδίως όταν πρόκειται για ιδιοφυΐες. Η περιρρέουσα εθνική κοινωνία ασκεί τη δική της όποια επίδραση.

Η διαχρονική πορεία του αποτελέσματος της συνάντησης ποιητή-συνθέτη εξαρτάται και από το ποιόν και το αποτέλεσμα της μετάφρασης σε άλλες γλώσσες. Ό,τι λάμπει στο εξωτερικό, στις συνθήκες της παγκοσμιοποίησης κατοχυρώνει καλύτερα τη θέση του και στο εσωτερικό.

Από το Σολωμό μεταφράζω και παρουσιάζω μελοποιημένα ποιήματα: Όλα είναι μεταφρασμένα με διπλή πιστότητα, απόλυτη πιστότητα στη παρτιτούρα και πλήρη πιστότητα στο ποιητικό νόημα που επιτρέπει την ίδια με το πρωτότυπο επικοινωνιακή και αισθητική πρόσληψη και την ίδια διδακτική αξιοποίηση.

Αυτή η διπλή πιστότητα, μεταλαμπαδεύοντας την ίδια μορφή και το ίδιο περιεχόμενο σε άλλη γλώσσα, εκθέτει το ποιητικό κείμενο (και το τραγούδι του) στην πρόσληψη από ξενόγλωσσους λαούς και στον οίστρο ενός καινούριου φάσματος συνθετών, που καταλαβαίνουν μόνο τη γλώσσα της μετάφρασης, και προορίζεται να εκμαιεύσει μελοποιήσεις από ξένους, συμβατές με το αφηγησιακό κείμενο.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 1: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Κωνσταντία Παπαστεργιοπούλου, Παναγιώτα Καραστέργιου

Ο Τόπος και ο Εαυτός στο μυθιστόρημα «Αηδονόπιτα» του Ισίδωρου Ζουργού

Με κίνητρο την αναζήτηση στόχου, ιδανικού και σωτηρίας οι ήρωες της Αηδονόπιτας βρίσκονται σε μία συνεχή κίνηση. Αυτό τους το ταξίδι σηματοδοτείται από την ανακάλυψη της προσωπικής τους ταυτότητας και οι κατά τόπους στάσεις τους αίρονται σε σύμβολα που ξεπερνούν τις γεωγραφικές συντεταγμένες. Η παρούσα εισήγηση διερευνά το εν λόγω ταξίδι τόσο από την οπτική των περιοχών που εναλλάσσουν οι ήρωες όσο και των στοιχείων της προσωπικότητάς τους που εκφράζονται κάθε φορά. Η μελέτη επικεντρώνεται σε δύο τρίγωνα, Βοστώνη-Θεσσαλονίκη-Μεσολόγγι αναφορικά με τον τόπο και Γκάμπριελ-Λαζαρίνα-Νικήτας αναφορικά με τα πρόσωπα. Διερευνώνται οι συμπληρωματικές και αντιθετικές σχέσεις ανάμεσα στους τρεις ήρωες καθώς και ο βαθμός που οι σχέσεις αυτές διαμόρφωσαν την ταυτότητά τους. Αποτολμάται η διαπίστωση ότι παρότι τα ονόματα παραμένουν ίδια, τα πρόσωπα πίσω από αυτά είναι άλλα. Και η διαφοροποίηση αυτή δεν είναι διάφορη της πόλης από την οποία φεύγουν ή στην οποία έρχονται. Γι' αυτό επιχειρείται επίσης η νοηματοδότηση με την οποία «ντύνουν» κάθε περιοχή οι ήρωες. Ο Τόπος και ο Εαυτός, επομένως, καθίστανται αλληλένδετα στοιχεία στο κοπιώδες ταξίδι αυτογνωσίας των ηρώων εν μέσω πολέμων και κορυφαίων ιστορικών συγκυριών.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Καλλιόπη Μητροτόλη

Διδακτική της δημιουργικής γραφής στο δημοτικό μέσω των παραμυθιών των αδερφών Grimm και των εικονογραφήσεων τους

Στην Δ' δημοτικού εκκινείται η συστηματική διδασκαλία του αντικειμένου της "έκθεσης", της παραγωγής γραπτού λόγου, όπως καλείται διαφορετικά. Οι μαθητές λοιπόν, εισέρχονται σε μια γραφή τυποποιημένη που θεματικά ακολουθεί τις ενότητες του σχολικού εγχειριδίου (εκθέσεις περιγραφικές, εκθέσεις επιχειρημάτων, επιστολές, ανακοινώσεις), αφήνοντας ελάχιστο περιθώριο στην παιδική αυτοβουλία, τη δημιουργικότητα και φυσικά

τη φαντασία. Αυτό έχει ως συνακόλουθο, την πρόκληση συναισθημάτων απώθησης ως προς το συγκεκριμένο μάθημα. Δεδομένων αυτών των εμπειρικών παρατηρήσεων, στο πλαίσιο της ευέλικτης ώρας του σχολείου, πραγματοποιήθηκε ένα τρίμηνο project υπό τον τίτλο "Παραμύθια από όλες τις γωνιές της γης" με τριπλή στοχοθεσία, την προώθηση της φιλιαναγνωσίας, της διαπολιτισμικότητας και της δημιουργικής γραφής. Στο δεύτερο μέρος του, το οποίο αφορούσε τη διδακτική της δημιουργικής γραφής, χρησιμοποιήθηκαν ως μέσο/εργαλείο, τα παραμύθια των αδερφών Grimm, στις αυθεντικές τους εκδόσεις και εν συνεχεία, οι εικονογραφήσεις τους, καθώς αποτελούν και οι ίδιες μια μορφή ζωγραφικής αφήγησης. Τα παιδιά, διδάχτηκαν τοιούτο τρόπος ποικίλους "ενήλικους κανόνες" δημιουργικής γραφής και μέσω του παραμυθητικού κειμένου κατανόησαν τα βασικά συστατικά της ιστορίας και πραγματοποιήθηκαν δυσνόητες αφηγηματικές έννοιες. Στο τελικό στάδιο δημιούργησαν τα ίδια τα δικά τους παραμύθια.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ιωάννα Κ. Αρβανίτη

Από τη μουτζούρα στο κείμενο ή πώς μία άσκηση δημιουργικής σκέψης γίνεται αφορμή για δημιουργική γραφή

Στην παρούσα ανακοίνωση συσχετίζονται τα επιστημονικά δεδομένα της δημιουργικής σκέψης με τη δημιουργική γραφή. Συγκεκριμένα προτείνεται μία άσκηση αξιολόγησης και καλλιέργειας της δημιουργικής σκέψης, η συμπλήρωση γραμμών, ως τεχνική έμπνευσης για την παραγωγή δημιουργικού λόγου. Η τεχνική αποτέλεσε αντικείμενο διδασκαλίας σε επιμορφωτικά σεμινάρια- εργαστήρια δημιουργικής γραφής για εκπαιδευτικούς, οι οποίοι στη συνέχεια την εφάρμοσαν στους μαθητές και τις μαθήτριά τους. Στην ανακοίνωση παρουσιάζεται η τεχνική καθώς και δείγματα γραφής τόσο ενηλίκων όσο και μαθητών και μαθητριών δημοτικού σχολείου. Η συγκεκριμένη τεχνική περιλαμβάνει δύο φάσεις. Κατά την πρώτη φάση ο υποψήφιος «συγγραφέας» καλείται να δημιουργήσει με τη φαντασία του μία ζωγραφιά συνδυάζοντας δύο ακανόνιστα περιγράμματα τα οποία είναι αποτυπωμένα σε μία σελίδα. Στη δεύτερη φάση οι ζωγραφιές που προκύπτουν αποτελούν την έμπνευση για τη συγγραφή, ατομικά ή ομαδικά, μιας ιστορία με την αξιοποίηση των δομικών στοιχείων: 5W (Who, What, When, Were, Why) και 1 H (How) ή 4Π (Ποιος, Πού, Πότε, Πώς) 1Τι και 1 Γιατί. Η εφαρμογή της τεχνικής έδωσε εντυπωσιακά και πολύ διαφορετικά δείγματα ζωγραφιών και έδειξε ότι η όλη διαδικασία τροφοδότησε τη φαντασία για τη συγγραφή ευφάνταστων κειμένων.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Καλλιόπη Πασιά, Άννα Π. Βακάλη, Άννα Μπαφίτη

Αναγνώριση και Διαχείριση των Συναισθημάτων μέσα από τη δημιουργική γραφή

Η Δημιουργική Γραφή στον χώρο της εκπαίδευσης αντιμετωπίζεται ως μια ελεύθερη έκφραση της προσωπικότητας του παιδιού. Η μέθοδος αυτή προσεγγίζει βιωματικά τον λόγο και τις δυνατότητές του και στηρίζεται στην αναδόμησή του, με σκοπό την παραγωγή νέων κειμένων. Παράλληλα, τα τελευταία χρόνια η δημιουργική γραφή εισέρχεται όλο και πιο δυναμικά στο χώρο της προσωπικής ανάπτυξης και γενικότερα της ψυχικής υγείας. Στην εισήγηση αυτή προσεγγίζουμε πώς η δημιουργική γραφή συνδέεται με τις αφηγηματικές προσεγγίσεις της προσωπικότητας και την αφηγηματική ταυτότητα, καθώς αποτελεί ένα μέσο που μπορεί να προσφέρει τη δυνατότητα επικοινωνίας με τους άλλους, αλλά και αντιμετώπισης του εαυτού μας, επιτρέπει στα συναισθήματα, στις σκέψεις, στις αναμνήσεις και στις αντιλήψεις ενός ατόμου να γίνουν ορατές και απτές και τελικώς διαπιστώνεται πως η εκφραστική γραφή έχει θετική επίδραση στην υγεία, στη συναισθηματική διάθεση και στη συμπεριφορά

Με βάση αυτά τα δεδομένα, συμπεραίνουμε πως η Δημιουργική Γραφή, τόσο στη μαθησιακή διαδικασία, όσο και γενικότερα στις εκπαιδευτικές δράσεις, μπορεί να αποτελέσει ένα εργαλείο για τη συναισθηματική απελευθέρωση, την επεξεργασία συναισθημάτων και γεγονότων και προτείνουμε ανάλογες δραστηριότητες γραφής, ώστε να βοηθήσει τους μαθητές να βρίσκουν πρόσβαση σε νέες πηγές δημιουργικότητας, δύναμης και νοήματος που αλλάζουν και βαθαίνουν τη σχέση τους με τον εαυτό τους και την πραγματικότητα.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Κατερίνα Αμπράζη, Ιφιγένεια Βαμβακίδου

Τρεις δημιουργικές αφηγήσεις των Umberto Eco και Eugenio Carmi

«Τα βιβλία δεν φτιάχτηκαν για να γίνονται πιστευτά, αλλά για να υπόκεινται σε έρευνα. Όταν σκεπτόμαστε ένα βιβλίο, δεν πρέπει να αναρωτιόμαστε τι λέει, αλλά τι σημαίνουν αυτά που λέει...» Umberto Eco

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ: τρία παραμύθια του Ουμπέρτο Έκο, *La bomba e il generale* (Η Βόμβα και ο Στρατηγός), *I tre cosmonauti* (Οι Τρεις κοσμοναύτες) και *Gli gnomi di Gnù* (Οι Νάνοι του Γκνου). Τα δυο πρώτα εκδόθηκαν στην Ιταλία για πρώτη φορά το 1966 από τον εκδοτικό οίκο Bompiani με εικονογράφηση από τον Εουτζένιο Κάρμι. Τα συγκεκριμένα βιβλία επιλέχθηκαν γιατί το γλωσσικό και το εικονιστικό κείμενο, που προήλθαν από αυτή την συνεργασία, είναι μοναδικά για τα δεδομένα της παιδικής λογοτεχνίας. Ο συγγραφέας είναι διακεκριμένος σημειωτιστής και ο εικονογράφος, ήταν από τους πλέον γνωστούς εκπροσώπους της Ιταλικής αφηρημένης τέχνης και υπήρξε στενός συνεργάτης του Έκο.

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΕΡΩΤΗΜΑ: Η υπόθεση ήταν ότι αν και πρόκειται για ένα κείμενο με τη μορφή παραμυθιού ενυπάρχουν εκείνες οι δομές σημασίας, οι οποίες στοχεύουν στο να ανακατευθύνουν τη σκέψη των παιδιών προς νέες δομές σημασίας αναφορικά με την επικρατούσα δομή στο μύθο του εκπολιτισμού και την επικράτηση της εξουσίας.

ΣΥΖΗΤΗΣΗ: Από την ανάλυση (Gennete, Greimas) με κυρίαρχους τους κώδικες της τεχνολογίας και της φύσης και στις τρεις αφηγήσεις και την μεταξύ τους αντιθετική σχέση, επιβεβαιώθηκε η αρχική υπόθεση. Τα κείμενα του Έκο, με την υποστηρικτική εικονογράφηση του Κάρμι, δηλώνουν πως η αστική εκδοχή της πραγματικότητας δεν αποτελεί τη φυσική τάξη των πραγμάτων.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 2: Πρακτικές εφαρμογές Δ.Γ. και εκπαίδευσης. Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Πολυξένη Καϊμάρα, Ελένη Ρένεση, Στέφανος Παπαδόπουλος, Ιωάννης Δεληγιάννης, Αναστασία Δημητρά

Το παραμύθι συναντά τις ΤΠΕ: Ζωντανεύοντας τα επαγγέλματα του παρελθόντος

Τα παραμύθια ψυχαγωγούν, καλλιεργούν τη φαντασία, μεταδίδουν μηνύματα και διδάγματα, διευκολύνουν τη δημιουργικότητα και φέρνουν τους αναγνώστες σε επαφή με τον πολιτισμό, την τοπική ιστορία, τη λαϊκή παράδοση και τη σοφία των λαών. Στο σχολικό συγκείμενο φαίνεται να ενισχύουν τη φιλιαναγνωστική διάθεση των μαθητών με ενεργό σύμμαχο, τόσο την πολυτροπικότητα, όσο και τις δραστηριότητες δημιουργικής γραφής. Στόχος του παραμυθιού «Η φαντασία δημιουργεί ιστορία» είναι να γνωρίσει στα παιδιά τη λαογραφία και τις αξίες της ζωής περασμένων χρόνων, ώστε να αποκτήσουν τις πρώτες γνώσεις για φθίνοντα παραδοσιακά επαγγέλματα, για επαγγέλματα που δεν υπάρχουν πια, όπως η βυρσοδεψία. Συνεπώς, η νέα γενιά καλείται να ακούσει για κάτι που δεν μπορεί να δημιουργήσει εικόνες. Η τεχνολογία μπορεί να συνδέσει το παρελθόν με το παρόν και να φέρει στο σήμερα δραστηριότητες του παρελθόντος μέσα στη σχολική τάξη. Με τη χρήση της ψηφιακής αφήγησης, των κινούμενων σχεδίων και της επαυξημένης πραγματικότητας, οι ήρωες του παραμυθιού ζωντανεύουν, περνούν από τον μυθικό κόσμο στον πραγματικό και με παιγνιώδη τρόπο αναβιώνουν το παρελθόν. Τελικός σκοπός είναι η δημιουργία ενός παραμυθιού από τα ίδια τα παιδιά. Παρακινούνται, έτσι, να αναζητήσουν πληροφορίες και να απεικονίσουν τις σκέψεις τους, με βοηθό τα βήματα της συγγραφής, την παιχνιδική εμπειρία και τη δραματοποίηση.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Βασίλης Ρούβαλης

Γιώργος Σαραντάρης - η διφυής ποιητική περσόνα του σε Ελλάδα και Ιταλία

Ο ποιητής Γιώργος Σαραντάρης «κατέθεσε» την ποιητική και στοχαστική ταυτότητά του στην πρωτοπορία της νεοελληνικής ποίησης κατά τη δεκατία του '30. Ερχόμενος από το ιταλικό λογοτεχνικό περιβάλλον, με σπουδή στην υπαρξιστική φιλοσοφία και ρέκτης της σύγχρονης ευρωπαϊκής κουλτούρας, προσέδωσε νέα πνοή στο ελληνικό λογοτεχνικό σκηνικό. Το έργο του, γραμμένο στις δύο γλώσσες, εμφανίζει σταθερή ποιοτική διαβάθμιση και ωρίμανση. Σ' αυτό το πλαίσιο εξετάζεται επιλεγμένο κι ενδεικτικό υλικό, ειδικότερα από το ιταλόφωνο corpus το οποίο αντικατοπτρίζει την εξέλιξη της ποιητικής του αντιστοίχως στο αριθμητικά μεγαλύτερο μέρος της ελληνόφωνης παραγωγής που κατέλιπε. Γιώργος Σαραντάρης - η διφυής ποιητική περσόνα του σε Ελλάδα και Ιταλία.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Κωνσταντίνα Ευαγγέλου, Χαρίκλεια Βαλετοπούλου

Ξαναδιαβάζοντας το Τρίτο Στεφάνι 55 χρόνια μετά την έκδοσή του: προθέσεις, κίνητρα και έμπνευση για τη συγγραφή μιας νουβέλας.

Ο Κώστας Ταχτσής εξέδωσε το 1962 ένα εντελώς ιδιότυπο για την εποχή του μυθιστόρημα, Το τρίτο στεφάνι. Ο Ταχτσής με την κοινή καθομιλουμένη γλώσσα του μυθιστορήματος κατάφερε να δομήσει ρεαλιστικά τους χαρακτήρες και να μεταφέρει στο αναγνωστικό κοινό το ιστορικό αποτύπωμα της εποχής. Στο έργο του αντικατοπτρίζονται οι δομές, η ανωριμότητα και τα ελαττώματα της μικροαστικής Ελλάδας του Μεσοπολέμου, ωστόσο της πρόσφερε μνημείωση και κάθαρση. Το Τρίτο στεφάνι απελευθέρωσε την ελληνική γλώσσα κι αυτό κατέστησε το ύφος του ζωντανό, άμεσο. Επιπρόσθετα στο έργο θίγονται καιρία θέματα που αφορούν στα δύο φύλα.

Όλα τα παραπάνω συντέλεσαν στην προσέγγιση του μυθιστορήματος το Τρίτο στεφάνι, πενήντα πέντε χρόνια μετά, με την πρόθεση της συγγραφής μιας νουβέλας. Σε αυτό συνέδραμαν οι τεχνικές προσέγγισης της παρωδίας. Διερευνήθηκαν οι αφηγηματικοί τρόποι του συγγραφέα και το ύφος καθώς και η εκφορά του μονολόγου σε όλη την έκταση του κειμένου. Η μελέτη της εξιστόρησης κατά την ηθογραφία, καθώς και η μελέτη φύλου κρίθηκε απαραίτητη. Η συγγραφή της νέας νουβέλας ακολούθησε το αντίστοιχο στο Τρίτο στεφάνι ύφος της κοινής καθομιλουμένης με πρόθεση να αγγίξει τον αναγνώστη και να εξυπηρετήσει την αληθοφάνεια. Στόχος η δημιουργία ενός νέου λογοτεχνικού έργου το οποίο να προσεγγίζει το πρωτότυπο με μία λογική αντιστοιχίας κι όχι αντιγραφής.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Χαρίκλεια Βαλετοπούλου

Παρουσία και απουσία της στίξης στο θεατρικό έργο “CRAVE” της Sarah Kane.

Η στίξη είναι κατά γενική ομολογία ένας από τους παράγοντες που με την παρουσία ή και την απουσία του είναι ικανός να προσδιορίσει το ύφος του κειμένου, να κάνει έκδηλη την πρόθεση του συγγραφέα και να καθορίσει τον τρόπο με τον οποίο θα ερμηνεύσει το κείμενο αυτό ο αναγνώστης ως τελικός αποδέκτης. Ο συγγραφέας μπορεί να αξιοποιήσει τη δύναμη των σημείων στίξης και να προσδώσει το προσωπικό του ύφος στα κείμενά του.

Η παρουσία και κατά κύριο λόγο η απουσία της στίξης στο κείμενο της Σάρα Κέιν επιδιώκει να φτιάξει μια φόρμα λόγου ανοικτή, επιτρέποντας στον οιονδήποτε που θα ασχοληθεί μαζί του να αυτοσχεδιάσει και να εμπνευστεί έναν πρωτότυπο τρόπο κάθε φορά παρουσιάσής του επί σκηνής. Δεν είναι τυχαίο ότι το «Crave» είναι το έργο της Σάρα Κέιν που ανεβαίνει περισσότερο ανά τον κόσμο.

Μελετώντας το Crave όπου η ροή του λόγου είναι καταϊγιστική και οδηγεί σε μια κλιμάκωση συναισθημάτων και ιδεών, θα επιχειρήσουμε να καταδείξουμε ότι η στίξη τελικά λίγο ενδιαφέρει τον αναγνώστη. Ένα κείμενο χωρίς σημεία στίξης είναι ικανό να τον βυθίσει στην ιστορία, να την ζήσει από την αρχή μέχρι το τέλος και να καταλήξει έτσι σε μια ψυχική, νοητική και συναισθηματική κάθαρση.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Χρυσούλα Σπυρέλη, Αικατερίνη Νικολακοπούλου

Η Ναυμαχία της Ναυπάκτου/Leranto (1571). Ενδεικτικό παράδειγμα Τοπικής Ιστορίας με αξιοποίηση της Δημιουργικής Γραφής

Η παρούσα εισήγηση περιγράφει μια εναλλακτική διδασκαλία της Τοπικής Ιστορίας, η οποία βασίζεται στην αξιοποίηση της δημιουργικής γραφής. Θα παρουσιάσουμε δυο εφαρμοσμένα σενάρια στη διδακτική πράξη με θέμα «Η Ναυμαχία της Ναυπάκτου/Leranto (1571)». Η εφαρμογή έγινε σε σχολεία της Ναυπάκτου, το ένα στην πρωτοβάθμια και το άλλο στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 3: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ηλίας Υφαντής

Περιδιάβαση στις Πλατείες του Αγρινίου μέσα από τις αναπαραστάσεις τους στη λογοτεχνία. Δημιουργική Γραφή και ΤΠΕ στη διδασκαλία της Τοπικής Ιστορίας.

Η μελέτη θεμάτων Τοπικής Ιστορίας ευνοεί την ανάπτυξη της διερευνητικής και κριτικής σκέψης των μαθητών καθώς διαπιστώνουν πώς εγγράφεται ένας τόπος στον χρόνο αφήνοντας ίχνη στο τοπίο, στους δρόμους, στις πλατείες αλλά και στη συλλογική μνήμη των ανθρώπων. Επιπλέον δίνεται η δυνατότητα να εμπεδώσουν αφενός ότι ένας ιστορικός τόπος (εδώ η πόλη) μπορεί να αποτελέσει πηγή λογοτεχνικής έμπνευσης και αφετέρου να αντιληφθούν τι σημαίνει κειμενική/μυθοποιημένη πόλη. Βάσει των παραπάνω παρουσιάζουμε ένα σενάριο διδασκαλίας στο μάθημα «Τοπικής ιστορία», όπου για την επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων χρησιμοποιούμε τα καινοτόμα εργαλεία ΤΠΕ και Δημιουργική γραφή.

Προτείνονται με φύλλα εργασίας: α) Αξιοποίηση του συνεργατικού εργαλείου google maps για να οπτικοποιηθούν οι Πλατείες της πόλης και οι επί μέρους χώροι ανάδειξης (κτήρια, μνημεία, κ.λπ.), β) Πλοήγηση στους Λογοτεχνικούς Χάρτες Πόλεων (με αποσπάσματα λογοτεχνικών κειμένων και πολυμεσικό υλικό, για τηςλογοτεχνίας μιας πόλης), γ) Αναζήτηση στο διαδίκτυο αντίστοιχου υλικού για «Πλατείες του Αγρινίου» και δ) Ανάρτηση σύντομων κειμένων στα πεδία γεωγραφικών σημείων που επιλέχτηκαν για να φανεί η κειμενική πόλη.

Ακολουθεί δημιουργική ανάγνωση των αναρτημένων λογοτεχνικών κειμένων. Συνεχίζουν με δικό τους κείμενο δημιουργικής γραφής, φωτίζοντας το παρόν ή συνομιλώντας ποικιλοτρόπως με το έργο προηγούμενων λογοτεχνών. επιμηκύνοντας παιγνιωδώς τη λογοτεχνική αλυσίδα των κειμενικών εγγραφών στο σώμα της πόλης.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 4: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Σπυριδούλα- Ασπασία Σκούρα

Ντανταϊσμός και Δημιουργική Γραφή

Οι ντανταϊστές είχαν δώσει οδηγίες σχετικά με το πώς κατασκευάζεις ένα ντανταϊστικό ποίημα, ενώνοντας τυχαία κομμάτια εφημερίδας. Ο ντανταϊσμός αποτέλεσε κίνημα αναρχίας, που θεωρούσε ότι ακόμα και ένας άπειρος μπορούσε να γράψει ποίηση. Ποίηση που μπορεί να μην καταλάβαινε κανείς, ωστόσο εξέφραζε μία ευαισθησία του δημιουργού, ο οποίος -αν μη τι άλλο- ήταν αξιέπαινος διότι κατάφερε να βάλει σε τάξη σκόρπιες λέξεις.

Κατά τη διάρκεια των μαθημάτων στο ΠΜΣ Δημιουργικής Γραφής του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας στη Φλώρινα, κληθήκαμε να δημιουργήσουμε κάποια στιγμή μία δική μας άσκηση. Πειραματικά λοιπόν, προσπάθησα να «μεταποιήσω» την άσκηση αυτή σε παρόμοιες δικές μου. Οι λύτες τους έπρεπε να χρησιμοποιήσουν λεξικά, βιβλία, πινακίδες στο δρόμο, ακόμα και ραδιόφωνο. Στη συνέχεια τις μοίρασα σε ενήλικες, οι οποίοι δεν είχαν καμία σχέση με τη λογοτεχνία, το θεώρησαν όμως εξαιρετικό παιχνίδι. Το αποτέλεσμα δεν ήταν ποιήματα και κείμενα εκδόσιμα, αλλά οι συμμετέχοντες το απόλαυσαν και είδαν με άλλο μάτι τη γραφή. Να ένα παράδειγμα:

ΣΥΛΛΗΒΔΗΝ

Ύστερος λυγμός, αντιπροσωπευτικός

ωσάν σύμφωνος και άτεχνος βρασμός

κατηφορικά στο πάρκο εξιστορώ

τις άτεχνες κινήσεις μιας μπαταρίας.

Ο ντανταϊσμός έχει θεωρηθεί κίνημα παραλογισμού. Αποκλίνον ίσως. Και η δημιουργικότητα όμως θεωρείται τάση αποκλίνουσα. Άρα γιατί να μην αναζητήσουμε περισσότερα για τη δημιουργική γραφή στο κίνημα αυτό;

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 4: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ιακωβίδου Σοφία

Μεταξύ θεωρίας της λογοτεχνίας και δημιουργικής γραφής

Μεταξύ θεωρίας της λογοτεχνίας και δημιουργικής γραφής ανοίγεται μια γκάμα που διαγράφει ποικίλες τονικότητες: πρόκειται εκ πρώτης για άπωση ή για μεταμφιεσμένη έλξη, έως και για σχέση υψηλής αντήχησης, όπως ορισμένοι περιγράφουν την πραγματική φιλία ή και τον έρωτα; Το ερώτημα εντούτοις θα συγκέντρωνε αρκετούς που πιθανότατα θα το θεωρούσαν απλώς περιττό: άλλοι θεωρώντας «αυτονόητο» πως δεν έχουν ή δεν θα έπρεπε να έχουν καμία σχέση μεταξύ τους, κι άλλοι αντιθέτως πως είναι ούτως ή άλλως «θηλυκωμένες». Εδώ δεν σκοπεύω να χαρτογραφήσω τις διαφορετικές τάσεις και εντάσεις που μπορεί να αναπτύσσονται ανάμεσά τους - μια και πρόκειται για ένα πεδίο ανοιχτό, που απλώς παρουσιάζει κάποιες «πυκνώσεις» επί σημείων, και μόνο τα άκρα του κυμαίνονται από αφοριστικές θέσεις μέχρι την εκατέρωθεν ανυποληψία. Ανάμεσα ωστόσο στους στόχους των μαθημάτων δημιουργικής γραφής πρωτεύουσα σημασία έχει ο αναστοχασμός πάνω στη γραφή στις διαφορετικές της εκφάνσεις, και αυτό προϋποθέτει τον κλονισμό βεβαιότητων, αφοριστικών διατυπώσεων και a priori αποκλεισμών. Είναι εξάλλου εξίσου γεγονός ότι πολλά ονομαστά προγράμματα δημιουργικής γραφής δεν περιλαμβάνουν μαθήματα θεωρίας, όπως αυτό του πανεπιστημίου East Anglia ή εκείνο του Πανεπιστημίου της Αϊόβα, που μετρά πολλούς διάσημους συγγραφείς μεταξύ των αποφοίτων του και βραβεία Πούλιτζερ, ενώ την ίδια στιγμή κορυφαίοι συγγραφείς είτε υπήρξαν καθηγητές θεωρίας λογοτεχνίας είτε η ανάγνωση του έργου τους την προ(σ)καλεί (από τους Ο. Έκο, Ντ. Λοτζ, Τζ. Κούτσι, Ντον Ντε Λίλο, Ντ. Φ. Ουάλας, μέχρι την πρόσφατη περίπτωση της Έ. Φεράντε που έχει εκφράσει ανοιχτά το πόσο την έχει επηρεάσει η φεμινιστική θεωρία).

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 4: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Ισιδωρα Μπίλλια

«Μπαλάντα στους άδοξους ποιητές των αιώνων»: Μελοποιημένα ποιήματα του Κώστα Καρυωτάκη

Η μελοποίηση των ποιητικών έργων του Κώστα Καρυωτάκη αποτελεί ένα εγχείρημα - καταβύθιση στις αποχρώσεις του μωβ και ανάδυση , ακολούθως, στα ερημονήσια της φευγαλέας ζωής. Τα πρώτα τραγούδια, εμπνευσμένα από τα ποιήματά του, ακούγονται την δεκαετία του '70 -με προέκταση έως την εποχή μας- και αποτελούν έργα σπουδαίων συνθετών. Οι γλυκόπικροι στίχοι του δεν κυριάρχησαν στην μουσική σκηνή αλλά, οπωσδήποτε, χρωμάτισαν την μεταπολιτευτική εποχή με τη γένεση του ελληνικού “ροκ”, που έκλινε προς την σκεπτική και ελεγειακή στάση. Επιχειρείται μια κατάταξη του μελοποιημένου έργου του Κ. Καρυωτάκη, ακολουθώντας την δίκαιη γραμμή του χρόνου και σε συνομιλία με την έκδοση των ποιητικών του συλλογών. Η πλευση της Δημιουργικής Γραφής στο βιωμένο ταξίδι των συναισθημάτων εμπλουτίζει το μελοποιημένο έργο του ποιητή με πρωτότυπους χάρτες. Επιλεγμένα ποιήματα διαμορφώνουν μια κεντρική περιοχή γύρω από την οποία διατάσσονται οργανικά ζητούμενα που αφορούν στο “βάσανο της ζωής”. Ο ποιητής μας χάρισε ποιήματα-κοχύλια, μπουρού στα θαλασσινά ταξίδια, εκεί όπου μας έπιασε η νύχτα.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 4: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Άννα Κορνηλίου

Αποσπάσματα από το ημερολόγιο της Φαίδρας - Μια δημιουργική μετάφραση της τραγωδίας του Λεύκιου Ανναίου Σενέκα

Η μυθολογική υπόθεση της Φαίδρας, που ερωτεύεται το θετό της γιο, Ιππόλυτο, κίνησε την πένα πολλών συγγραφέων. Σοφοκλής, Ευριπίδης, Οβίδιος, Σενέκας, Ρακίνας, Ρίτσος... Η ενασχόλησή μου με τη Φαίδρα του Σενέκα ξεκίνησε πριν από μερικά χρόνια, στο πλαίσιο των προπτυχιακών σπουδών στη Φιλολογία Ιωαννίνων. Τότε, με τη βοήθεια λεξικών, γραμματικής και δύο διαφορετικών μεταφράσεων, είχα μεταφράσει κατά λέξη ένα μεγάλο μέρος του έργου. Για κάποιο διάστημα η μετάφραση αυτή έμεινε στις σημειώσεις μου, όμως το πρόσωπο της Φαίδρας με προβλημάτισε και στάθηκε αφορμή μιας δημιουργικής διαδικασίας.

Ποια είναι η Φαίδρα; Μπορεί ο σημερινός αναγνώστης να την αναγνωρίσει μέσα στη δική του εμπειρία ή μήπως ανήκει ανεπιστρεπτί στο Μύθο; Η «δική μου» Φαίδρα είναι μια γυναίκα, δεν έχει σημασία ποιας εποχής, εγκλωβισμένη σε ένα γάμο συμφέροντος. Αποκομμένη από τους συγγενείς της, ζει μια ζωή κοσμική και προβάλλει στον κόσμο την εικόνα της οικογενειακής γαλήνης και της κοινωνικής καταξίωσης. Όλες οι σχέσεις της είναι πλαστές, ψεύτικες. Όταν το καταπιεσμένο της ερωτικό αίσθημα στρέφεται προς το γιο του άντρα της, δεν έχει κανέναν έμπιστο δίπλα της, να τη συμβουλέψει ή να την παρηγορήσει. Εκμυστηρεύεται λοιπόν τις σκέψεις της στο ημερολόγιό της. Αυτά που γράφει είναι αποσπασματικά, σαν σπαράγματα μιας διαταραγμένης ψυχής.

Κυριακή 8-10-17

12:30 - 14:00

Αίθουσα 4: Θεωρητικές και Κριτικές προσεγγίσεις της Δημιουργικής Γραφής

Εύα Σπαθάρα, Ευαγγελία Φρειδά

Η Γραφή ως Διαρκής Επανεφεύρεση του Έμφυλου Εαυτού

Στόχος της παρούσας εισήγησης είναι να εξετάσει την γραφή ως μια συνεχή διαδικασία διαρκούς επανεφεύρεσης του έμφυλου υποκειμένου. Αφορμάται δε από το έργο του Φουκώ «Ο ωραίος κίνδυνος» στο οποίο δίνεται η δυνατότητα να δούμε την, κατά δήλωσή του ίδιου, «ανάποδη της ταπισερί», τη σχέση του δηλαδή με τη γραφή. Ως μια διαδικασία αναστοχαστική πάνω στην ίδια την πράξη του γράφειν, ως μια φαινομενολογία της γραφής, ως ρήξη της προφάνειας και της οικειότητας, καθίσταται το κεντρικό διακύβευμα της εν λόγω μελέτης. Υιοθετώντας το φουκωικό παράδειγμα και τις φεμινιστικές προσεγγίσεις θα διερευνηθεί η γραφή ως έμφυλη πράξη και θα αναδειχτεί η πολιτικότητα της. Θέτουμε ως τίτλο της εισήγησης και δεχόμαστε ως αφετηριακή θεωρητική παραδοχή τη γραφή ως τεχνολογία έμφυλου εαυτού, ως δημιουργική δραστηριότητα διαρκούς ανακατασκευής της σχέσης του υποκειμένου με τον εαυτό του και τον κόσμο. Ή, αλλιώς, όπως αναφέρει η Monique Wittig η γραφή είναι δούρειος ίππος. Γκρεμίζει πόλεις, συλλαμβάνει αορατότητες, υπονομεύει κανονικότητες γλωσσικές, πολιτικές, αισθητικές, έμφυλες και διαρκώς ανασυνθέτει νέες πραγματικότητες. Λειτουργεί από-καλυπτικά και ανακαλυπτικά ως προς ό,τι συνιστά την έννοια του έμφυλου ενσώματου εαυτού και επιτρέπει τη διαρκή αναζήτηση και αποτύπωση μιας έμφυλης εμπειρίας της γραφής, στην οποία το διαρκές ζητούμενο είναι η θέση και η άρση, η ταύτιση και η αποταύτιση, η συγκρότηση και η αποσυγκρότηση της επιτελεστικής επιθετικότητας του επιθέτου έμφυλη.